KALEIDOSCOPE 04/2021 DLACZEGO WARTO ODWIEDZIĆ MALTĘ | NAJPIĘKNIEJSZE JEZIORA EUROPY | ZIELONA GÓRA – KRAINA WINA I MIODU | EXPO 2020 DUBAI | POLSKA KUCHNIA WIELKANOCNA

zabierz mnie | take me home

KALEIDOSCOPE

MAGAZYN POKŁADOWY PLL LOT S.A. EGZEMPLARZ BEZPŁATNY/FREE COPY ISSN 0239-9032

POLSKIE LINIE LOTNICZE
LOT
lot.com

OSLO

A STAR ALLIANCE MEMBER

NOWY NUMER
JUŻ W SPRZEDAŻY!

www.elledeco.pl @elledecorationpolska @elle_decoration_polska

Zamów pojedynczy numer lub prenumeratę
na kultowy.pl **z darmową dostawą do domu**

PL

W kwietniowym wydaniu *Kaleidoscope* zabierzemy Państwa w podróż po polskich wielkanocnych tradycjach kulinarnych, które należą do najbogatszych w Europie. Rodzinne spotkania przy świątecznym stole to dla nas okazja do rozmowy i umacniania wspólnoty.

Na podróż w czasie zaprosi nas pan Paweł Słomian, na co dzień członek personelu pokładowego LOT-u, który łącząc zamiłowanie do dziejów lotnictwa i architektury z pasją do grafiki komputerowej, stworzył unikalny projekt 3D Pasażerskiego Dworca Lotniczego PLL LOT na Okęciu. Godziny spędzone w archiwach pozwoliły odtworzyć najmniejsze detale drugiego, po Polu Mokotowskim, portu lotniczego, z którego w latach 30. XX w. korzystał LOT. Efekty pracy prezentujemy na łamach magazynu, a całą rekonstrukcję można podziwiać na kanale YouTube.

Z okazji Świąt Wielkiej Nocy życzę Państwu przede wszystkim bliskości, bez względu na dystans tak bardzo wpisany w naszą epidemiczną codzienność.

©ARCHIWUM PLL LOT OKŁADKA: ISTOCK

ENG

Dear Ladies and Gentlemen,

In the April issue of Kaleidoscope we are taking you on a journey through Polish Easter culinary traditions, which are among the richest in Europe. Family gatherings at a holiday table are an opportunity for us to talk with each other and strengthen our family bonds.

We have been invited on a journey in time by Paweł Słomian, a member of LOT's on-board staff, who combines the passion for the history of aviation and architecture with the passion for computer graphics. He created a unique 3D project of Warsaw Chopin Airport at Okecie. Hours spent in the archives allowed him to recreate to the finest detail the second airport, after Pole Mokotowskie, which was used by LOT in the 1930s. The effect of his work is shown in the magazine, and the entire reconstruction can be admired on YouTube.

On the occasion of Easter, I wish you, above all, closeness, regardless of the distance so inscribed in our life during the pandemic.

HU

Tisztelt Olvasóink!

A Kaleidoscope áprilsi számában az Európa egyik leggazdagabb húsvéti kulináris hagyományaival büszkélkedő lengyel konyha titkaiba vezetjük be Olvasóinkat. Az ünnepi étkezések családi körben jó alkalmat nyújtanak a beszélgetésekhez és a közösségi kapcsolatok erősebbé tételéhez.

Emellett egy időutazásra is elhívjuk Önöket, pontosabban Paweł Słomian, aki a hétköznapi életben a LOT fedélzeti személyzetének tagja, aki a repüléstörténet és az építészet iránti vonzalmát a számítógépes grafikus hobbijával társítva létrehozta a LOT Lengyel Légitársaság Okięcie Közforgalmi Repülőtér egyedi 3D-s projektjét. A levéltár anyagok kutatásával eltöltött évek eredményeként sikerült rekonstruálnia a legapróbb részleteit is annak a repülőtérnek, amelyik a Pole Mokotowskie légikikötő után a LOT második repülőtere volt a XX. század 30-as éveiben. Munkájának eredményeiből magazinunk hasábjain szolgáltatunk ízelítőt, a teljes rekonstrukciós projekt pedig a YouTube-on tekinthető meg. A húsvéti ünnepek alkalmából kívánom Önöknek mindenek előtt a család és a barátok szeretetteli közelségét, a járványtól meghatározott, fokozottan távolságtartó mindennapjaink ellenére is.

Z lotniczym pozdrowieniem | Best regards | Légi üdvözlettel

Prezes PLL LOT | LOT Polish Airlines CEO | A PLL LOT elnöke
Rafał Milczarski

PL

Z mojej pierwszej wyprawy na Sri Lankę zapamiętałam tropikalną ulewę, która zastała nas na środku jeziora Kandalama, niedaleko miasteczka Dambulla. Po pierwszym szoku – deszcz lał się na nas dosłownie z każdej strony – zaczęliśmy się śmiać i z braku wioseł dla wszystkich próbowaliśmy używać ramion, by szybciej dopłynąć do brzegu. Zapamiętałam też zapach pól herbacianych o poranku, jeszcze mokrych listków i tę oszałamiającą zieleń, tak intensywną, w dziesiątkach odcieni opadającą falami po horyzont. Zresztą Sri Lanka zwana perłą Oceanu Indyjskiego to miejsce o jednej z najwyższych bioróżnorodności w Azji. Wspominam wizytę makaków w moim pokoju hotelowym, które dostały się do niego przez uchylone okno. Moja druga wyprawa, znacznie dłuższa, o której piszę w tym wydaniu *Kaleidoscope*, sprawiła, że zakochałam się w południowym wybrzeżu wyspy. Plażach, na których byłam prawie sama i godzinami wsłuchiwałam się w szum oceanu. I kuchni, idealnej dla wegetarian, pikantnej, aromatycznej, pysznej. Gdyby nie pandemia wywołana COVID-19, ubiegłoroczny urlop też spędziłabym na Sri Lance. Ta wyspa całkowicie mnie urzekła, więc cieszę się, że dzięki połączeniom LOT-u będę mogła tam wrócić. A tymczasem życzę Państwu zdrowych i spokojnych Świąt Wielkanocnych.

ENG

From my first trip to Sri Lanka, I remember a tropical downpour that caught us in the middle of Lake Kandalama, near the town of Dambulla. After the initial shock - the rain was pouring down on us literally from every side, we started laughing, and because there were no paddles for everyone, we tried to use our arms to speed up the boat and get to the shore faster. I also remember the smell of tea fields in the morning and of wet leaves, and this stunning greenery, so intense, in dozens of shades spreading as far as the horizon - Sri Lanka, called the pearl of the Indian ocean, is a place with one of the biggest biodiversity in Asia. And I remember a visit in my hotel room of macaques, which got inside through a tilted window. My second trip, much longer, about which I write in this issue of Kaleidoscope, made me fall in love with the southern coast of the island, with the solitary beaches where I listened to the sound of the ocean for hours, and with the cuisine, perfect for vegetarians, spicy, aromatic and delicious. Had it not been for the Covid -19 pandemic, I would have spent my vacation in Sri Lanka last year. This island completely captivated me, so I am glad that LOT connections will enable me to return to that place. In the meantime, I wish you a healthy and peaceful Easter Holiday.

Agnieszka Franus

redaktor naczelna | editor in chief
Agnieszka Franus

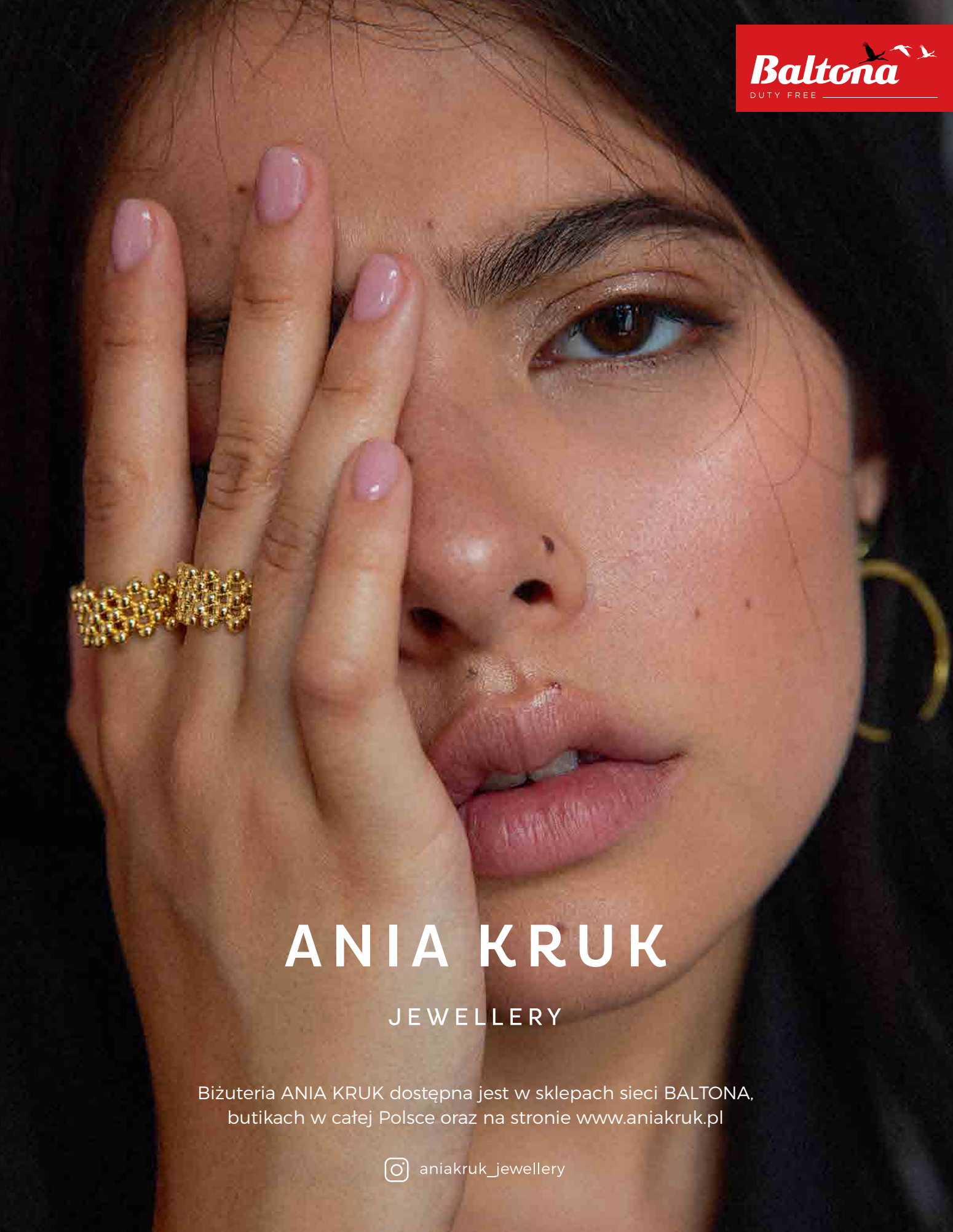
Baltona
DUTY FREE
ANIA KRUK
JEWELLERY
Biżuteria ANIA KRUK dostępna jest w sklepach sieci BALTONA,
butikach w całej Polsce oraz na stronie www.aniakruk.pl
aniakruk_jewellery

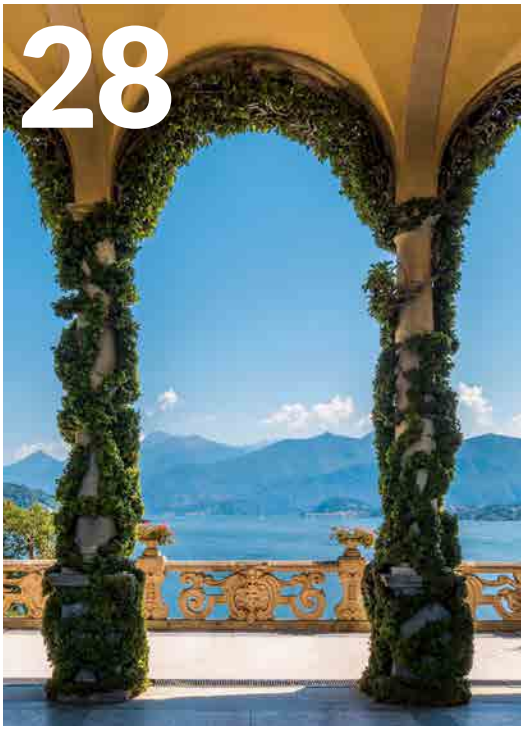

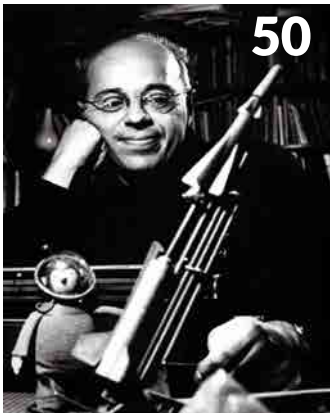

WHATS' ON

8 **Wydarzenia kulturalne**
Cultural events

TRAVEL

10 **Dlaczego warto odwiedzić Maltę**
Why? Malta

14 **Podróż życia: Sri Lanka**
Journey of a lifetime: Sri Lanka

24 **Dlaczego warto odwiedzić Oslo**
Why? Oslo

28 **Inspiracje: Jeziora Europy**
Inspirations: Lakes of Europe

34 **Polska: Zielona Góra**
My Poland: Zielona Gora

BUSINESS – INTERVIEW

42 **Wywiad:**
Interview: Adrian Malinowski

POLISH HITS

50 **Stanisław Lem**

UP IN THE AIR

58 **Dworzec Lotniczy na Okęciu w 3D**
Chopin Airport at Okecie in 3D

TRENDS

62 **Good food: Polska Wielkanoc**
Polish Easter

68 **Take a look: Modny pan**
Fashionable man

70 **Must have: Dodatki**
Accessories

72 **Beauty: Nowości**
New products

74 **Good address: Strefa prestiżu**
Prestige zone

©ADOBE STOCK (4), PIOTR PIEŃKOWSKI, WOJCIECH ZEMEK

KALEIDOSCOPE

tel. 22 360 38 00,
e-mail: kaleidoscope@burdamedia.pl
redaktor naczelna: **Agnieszka Franus**
redaktor prowadząca: **Agnieszka Michalak**
korekta: **Tomasz Cholaś**
produkcja: **Stanisław Siemiński**
tłumaczenia: **Anna Górniak**
red. wersji angielskiej: **Stephen Canty**
red. wersji węgierskiej: **Róbert Rakovics**
dział graficzny:
projekt, dyrektor artystyczna: **Monika Karvázy**
fotoedycja: **Magdalena Rudzka**
DTP: **Krzysztof Stypułkowski**
koordynator LOT: **Karolina Gościniak**

BurdaInternational PL

Wydawnictwo:
Burda Publishing Polska sp. z o.o.
ul. Marynarska 15, 02-674 Warszawa,
tel. 22 360 38 00 www.burdamedia.pl

ZARZĄD
Chief Executive Officer
Alexander Sorg
General Director Poland
Justyna Namięta

Chief Financial Officer
Dobrosława Snarska-Pełka

New business & Corporate Media Director
Małgorzata Nocuń-Zygmuntowicz 692 440 088
Dyrektor Dystrybucji i Obsługi Klienta / Director of Distribution and Subscriptions **Tomasz Kałuża**

International Ad Sales Representatives
Italy: Mariolina Siclari, International Advertising Sales Director
T. +39 02. 91 32 34 66, mariolina.siclari@burda.com
burda community network
Germany: **Vanessa Noetzel**
T. +49 (89) 9250 3532, vanessa.noetzel@burda.com
Michael Neuwirth
T. +49 89 9250 3629, michael.neuwirth@burda.com
Austria & Switzerland: **Goran Vukota**
T. +41 44 81 02 146, goran.vukota@burda.com

France & Luxembourg: **Marion Badolle-Feick**
T. +33 1 72 71 25 24, marion.badolle-feick@burda.com
UK & Ireland: **Jeannine Soeldner**
T. +44 20 3440 5832, jeannine.soeldner@burda.com
USA, Canada & Mexico: **Salvatore Zammuto**
T. +1 212 884 48 24, salvatore.zammuto@burda.com
REKLAMA:
Burda Publishing Polska sp. z o.o.
Sekretariat Biura Reklamy / Advertising Secretariat
Tel. 022 360 36 03, fax. 22 360 39 80,

e-mail: reklama@burdamedia.pl
Dyrektor Biura Reklamy Corporate Media / Head of Advertising Team of Corporate Media: **Jolanta Kurek**
advertising department: **Anna Dembska**
Sales coordinator: **Katarzyna Osiak-Łazur**

JBL
by HARMAN

pl.jbl.com

LIVE PRO+ TWS

Prawdziwie bezprzewodowe słuchawki dokanałowe z redukcją szumów

Słuchawki Live Pro+ TWS oferują najlepsze brzmienie niezależnie od urządzenia. Ich adaptacyjna redukcja szumów pozwala wyciszyć to, co rozprasza. Technologia Smart Ambient pozwala natomiast wzmocnić dźwięki otoczenia, by móc rozmawiać bez zdejmowania słuchawek. JBL Live Pro+ TWS zapewniają do 28 godzin odtwarzania z ładowaniem bezprzewodowym Qi (do 7 godzin pracy słuchawek oraz dodatkowe 21 godzin doładowania z etui ładującego). Technologia 3 mikrofonów umożliwia łatwe przełączanie się z muzyki na rozmowy. Po skonfigurowaniu Asystenta Google, funkcje JBL Live Pro+ TWS aktywować można rozpoczynając tylko od „Hey Google". Natychmiast po otwarciu etui słuchawki parują się z urządzeniem z systemem Android. Są też odporne na zachlapanie (IPX4), a w zestawie posiadają silikonowe wkładki douszne w pięciu rozmiarach.

USB TYPE-C | Bluetooth v5.0 | 10MIN = 1H | ANC ON 6H+18H | ANC OFF 7H+21H | 28H

© 2021 Harman International Industries, Incorporated. Wszelkie prawa zastrzeżone. JBL to znak towarowy należący do HARMAN International Industries, Incorporated, zarejestrowany w Stanach Zjednoczonych i/lub innych krajach. Dane techniczne, ceny i wygląd produktów mogą ulec zmianie bez uprzedzenia.

FILM Film

W POGONI ZA MARZENIAMI Chasing dreams

Nagrodzona Złotym Globem i nominowana do Oscara w sześciu kategoriach (m.in. za najlepszy film i reżyserię) piękna opowieść o rodzinie i pielęgnowaniu tradycji. Jakob Yi postanawia, że wraz z rodziną przeniesie się z Kalifornii do sielskiego Arkansas. Chce stworzyć farmę, której plony mogłyby zaopatrywać okolicznych koreańskich sklepikarzy. Reszta rodziny nie jest zadowolona z pomysłu, zwłaszcza że ich nowy dom ma… kółka. Na domiar złego dołącza do nich nieco szelmowska babcia z Korei.

Awarded with the Golden Globe and nominated for an Oscar in six categories (including for the best film and director), a beautiful story about a family and cultivating tradition. Jakob Yi decides that he and his family will move from California to idyllic Arkansas. He wants to build a farm whose crops could supply local Korean shopkeepers. The family is not happy with the idea, especially since their new home has… wheels. To make matters worse, they are joined by a slightly cheeky grandmother from Korea.

Minari, **dir. Lee Isaac Chung**

NIE-PROSTE SPRAWY No easy matters

Błażej i Magda, spełniając marzenie o spokojnym życiu poza miastem, samodzielnie remontują prowincjonalny dom. Pewnego dnia w progu staje brat zmarłego ojca Błażeja. Ten, widząc, że wuj nosi w sobie ślad jego ojca, postanawia zbudować z nim głębszą więź. Czy to w ogóle możliwe?

Błażej and Magda, fulfilling their dream of a quiet life outside the city, renovate a provincial house. One day, Błażej's deceased father's brother stands on the doorstep. As the uncle bears some resemblance to his father, Błażej decides to build a deeper bond with him.

Proste rzeczy, **dir. Grzegorz Zariczny**

Z ŻYCIA CELEBRYTKI Life of a celebrity

Oto trenerka fitness, która dzięki mediom społeczno-ściowym staje się popularna w sieci. Ma tysiące followersów, otacza ją grupa przyjaciół. Jednak kiedy wraca do domu, zostaje sama. Jak nietrudno zgadnąć, zdarzy się coś, co zmieni jej dotychczasowe podejście do popularności.

Here's a fitness trainer that becomes popular on social media. She has thousands of followers and is surrounded by a group of friends. However, once she crosses the threshold of her house and turns off the phone, she's left all alone. Then, something unexpected happens that changes her approach to popularity.

Sweat, **dir. Magnus von Horn**

MUZYKA Music

IDEALNE POŁĄCZENIE Perfect combination

Siódmy studyjny album Lany del Ray nosi taki sam tytuł jak pierwszy singiel – *Chemtrails Over The Country Club*. Na krążku znalazło się 11 utworów – na poły dynamicz-nych, na poły melancholijnych będących połączeniem indie popu z folk rockiem.

The title of Lana del Ray's seventh studio album bears the same title as the first single - *Chemtrails Over The Country Club*. The record includes 11 songs - which are a combination of indie pop and folk rock.

Chemtrails Over The Country Club, **Lana del Rey, Universal**

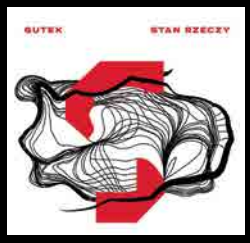

SOLÓWKA Solo

Melodyjny głos Gutka znacie m.in. z utworów formacji Indios Bravos, czy hip-hopowych hymnów *Ja to Ja* Paktofoniki, *Rapowe ziarno* Abradaba. Przyszedł czas na solową płytę wokalisty – utrzymaną w rytmach reggae, momentami bazującą na swingu, ale również mocno osadzoną w rocku.

You know Gutek's melodic voice, for instance from the songs of Indios Bravos or such hip-hop anthems as Paktofonika's *Ja to Ja*, or Abradab's *Rapowe Ziarno*. But the time has come for a solo album - with reggae rhythms, swing-based moments, but also firmly rooted in rock.

Stan rzeczy, **Gutek, Mystic Production**

NADCIĄGA BURZA A storm is coming

Ostatni spektakl, który powstał pod okiem zmarłego niedawno dyrektora i twórcy Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego prof. Jerzego Limona. Premiera *Burzy* jest częścią obchodów 457. urodzin stratfordczyka. Prospero, książę Mediolanu, pozbawiony tronu przez brata Antonia, zostaje wraz z córką Mirandą wyprawiony na morze. Wygnańcy trafiają na wyspę, gdzie spędzą 12 lat. – Formy przemocy, jakich używa Prospero, to wachlarz współczesnych zachowań. Jak manipulacja – podstawowa „magiczna sztuczka" – opowiada reżyser spektaklu Szymon Kaczmarek.

The last performance, which was created under the supervision of the recently deceased director and founder of the Gdansk Shakespeare Theater, prof. Jerzy Limon. The premiere of *The Tempest* is part of Stradford's 457th birthday celebrations. Prospero, Duke of Milan, deprived of the throne by his brother Antonio, is sent onto the sea in a boat with his daughter Miranda. The exiles find themselves on an island where they will spend twelve years. - The forms of violence that Prospero uses are a range of contemporary behaviors, such as manipulation - the basic "magic trick," says the director of the show, Szymon Kaczmarek.

Burza, **dir. Szymon Kaczmarek, Gdański Teatr Szekspirowski, premiere 23.04.**

© M.P., DAWID LINKOWSKI/GDAŃSKI TEATR SZEKSPIROWSKI

LEKCJA HISTORII
A lesson of history

***Jestem młodą kobietą, a koło mnie tylu jest zmarłych, jakby przetoczyło się przez moje łóżko powstanie listopadowe* – zapisze Agnieszka Osiecka w ostatnim tomie młodzieńczych dzienników i notatek autobiograficznych. Całość jest świadectwem pokolenia ogołoconego przez okupację i stalinizm z dziecięcej beztroski. To wzruszająca wypowiedź dziewczyny, która straciwszy najlepsze lata na zebraniach ZMP-owskich, bardzo nie chciała, a w końcu też nie umiała dorosnąć.**

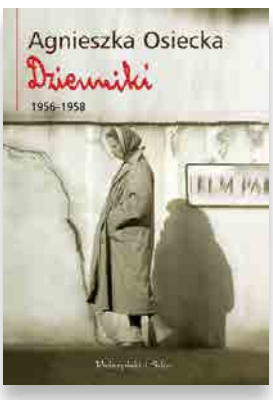

"I'm a young woman, and there are so many dead people around me as if the November Uprising swept through my bed," writes Agnieszka Osiecka in the last volume of her youthful diaries and autobiographical notes. This is a testimony of a generation deprived of their childlike carelessness by the occupation and Stalinism. It's a touching statement of a girl who, having lost her best years at the meetings of the Union of Youth, didn't want to, and eventually didn't know how to grow up.

***Dzienniki 1956–1958*,**
Agnieszka Osiecka, Prószyński i S-ka

W PIGUŁCE In a nutshell

Jak nauczyć dzieci zasad dobrej komunikacji? Kiedy należy używać magicznych słów? Jak mówić o uczuciach? Wreszcie jak wytłumaczyć, czym jest bezinteresowność? Odpowiedzi – drodzy rodzice – szukajcie w tym przystępnie napisanym podręczniku.

How to teach children the principles of good communication? When should you use magic words? How to talk about feelings? Finally, how to teach children to be selfless? Dear parents, look for the answers in this guide.

***Jak nauczyć dzieci dobrych manier*,**
Jennifer L. Scott, Wydawnictwo Literackie

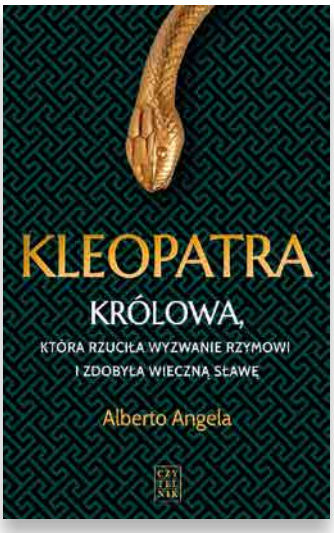

MIT CIĄGLE ŻYWY
Living myth

Ostatnia królowa hellenistycznego Egiptu, osoba o nieprzeciętnej urodzie, inteligencji i ambicjach, polityk i strateg wojenny, kochanka Cezara i Antoniusza. Alberto Angela rysuje portret nowoczesnej, niezależnie myślącej kobiety. Omijając patos, dotyka fenomenu władczyni, której losy pobudzają wyobraźnię ludzi od ponad dwóch tysiącleci.

The last queen of Hellenistic Egypt, a woman of extraordinary beauty, intelligence and ambition, a politician and a war strategist, a Caesar's and Antony's lover. Alberto Angela draws a portrayal of a modern, independently-minded woman. Without pathos, she manages to discuss the phenomenon of the ruler, whose fate has spurred the imagination of people for more than two millennia.

***Kleopatra. Królowa, która rzuciła wyzwanie Rzymowi i zdobyła wieczną sławę*, Alberto Angela, Czytelnik**

METAFORA Methaphor

Spotkanie poetyckie w więzieniu, gwarny targ rybny, stare świątynie, wyludnione centra miasteczek, dzielnice imigrantów – to tylko kilka z licznych przystanków na trasie tej niezwykłej wyprawy po Sycylii.

A poetry reading meetup in a prison, a bustling fish market, old temples, deserted town centers, immigrant districts - these are just a few of the numerous stops during this extraordinary Sicilian journey.

***Czerwony śnieg na Etnie*,**
Jarosław Mikołajewski, Paweł Smoleński, Wydawnictwo Czarne

MAŁA HISTORIA TINY HISTORY

tekst | by **AGNIESZKA MICHALAK**

Czas płynie tu swoim beztroskim rytmem, koty wygrzewają się na kolorowych ławkach, woda rytmicznie uderza o malownicze klify, a rybackie łodzie mienią się w słońcu – 300 słonecznych dni w roku robi swoje. Witajcie na Malcie.

Time flows with its carefree rhythm, cats bask on colorful benches, the water rhythmically hits picturesque cliffs, and fishing boats sparkle in the sun - 300 sunny days a year do their job. Welcome to **Malta.**

1. Tradycyjne maltańskie balkony, a w tle anglikańska prokatedra św. Pawła w Valletcie.

Traditional Maltese balconies, and in the background the Anglican Cathedral of St. Paul in Valletta.

2. Przed słońcem dobrze schować się w ogrodach Barrakka w Valletcie.

It is a pleasure to hide from the sun in the Barrakka gardens in Valletta.

PL

Wow, jak miło! – pomyślałam, kiedy w Valletcie wysiadłam z autobusu, który przywiózł mnie tu z lotniska. Słońce było już wysoko i odbijało się od olbrzymich brązowych figur trzech trytonów trzymających ponad głowami wielką misę. Fontanna Trytona – bo o niej mowa, jest tu jednym z najważniejszych obiektów modernistycznych, a przy okazji przedsmakiem całej reszty. Zresztą stolica Malty jest tak gęsta od zabytków, że w całości została wpisana na listę UNESCO. Dlatego po spacerze między krętymi uliczkami należy zajrzeć do Pałacu Wielkich Mistrzów i tutejszych apartamentów, Muzeum Archeologicznego, w którym przechowywane są najważniejsze z artefaktów znalezionych na wyspie, oraz zwiedzić gwiaździsty Fort Saint Elmo na końcu półwyspu, na którego terenie zorganizowano muzeum wojskowe.

Ponieważ Malta jest malutka (jej powierzchnia to niewiele ponad 300 km²), postanowiłam nie korzystać z transportu i wszędzie chodzić piechotą. I tak spacerując wybrzeżem, odwiedziłam miasteczko rybackie Marsaxlokk, którego port ozdabiają dziesiątki łódek luzzu, i położoną na wzniesieniu oraz otoczoną murami Mdinę, a nawet imprezowe Paceville. Ale przecież na Malcie aż roi się od uroczych miejsc, a w każdym działa przytulna kawiarnia, która częstuje gorącą czekoladą z mlekiem lub Kinnie, czyli słynnym maltańskim słodko-gorzkim napojem. Kiedy to piszę, znów chcę tam wrócić. ■

3. Kafejka w Valletcie.
Cafe in Valletta.

4. Warzywa plus gbejna, rodzaj sera produkowanego na Gozo (sąsiednia wyspa).

Vegetables and gbejna, which is a type of cheese produced on Gozo (a neighbouring island).

5. Comino, czyli wyspa położona pomiędzy Maltą a Gozo.

Comino, an island located between Malta and Gozo.

1

2

3

1. Valletta, widok na kościół Matki Bożej, katedrę św. Pawła oraz wyspę Manoela.

Valletta, aerial view of the Church of Our Lady, St.Paul's Cathedral and Manoel Island.

2. Wioska Popeye, która powstała pod koniec lat 70. na potrzeby filmu pod tym samym tytułem.

The village of Popeye, which was created in the late 1970s for the purpose of the film of the same name.

ENG

"Wow! It's really nice in here!", I thought as I got off the bus that had brought me from the airport in Valletta. The sun was high, reflecting off the enormous bronze figures of three tritons holding a large bowl above their heads. The Tryton Fountain - as that's what I'm talking about - is one of the most important modernist structures here, and a foretaste of the rest. The capital of Malta is so packed with monuments that the whole place has been entered on the UNESCO list. Therefore, after a stroll between the winding streets, you should visit the Palace of the Grand Masters and its apartments, the Archaeological Museum, which houses the most important artifacts found on the island, and visit the stellar Fort of Saint Elmo at the end of the peninsula, which houses a military museum.

Since Malta is tiny (its area is just over 300 km^2), I decided not to use transport and go everywhere on foot. While walking along the coast, I visited the fishing town of Marsaxlokk, whose port is packed with dozens of charming luzzu boats, and Mdina, located on the hill and surrounded by walls, as well as Paceville, a party place. Malta is full of picturesque spots, and each has a cozy cafe that offers hot chocolate with milk or kinna, the famous Maltese bittersweet drink. As I'm writing this, I feel like going back there again. ■

4

5

3. Archipelag Wysp Maltańskich to raj dla nurków.
The Maltese Archipelago is a paradise for divers.

4. Słynna Blue Lagoon na wyspie Comino.

The famous Blue Lagoon on the island of Comino.

5. Wnętrze jednej z kaplic w Katedrze Św. Jana w Valletcie.

The interior of one of the chapels in St. John's Co-Cathedral in Valletta.

© SHUTTERSTOCK (3), ADOBE STOCK (7), ISTOCK

Wyjątkowy magazyn o urokach życia za miastem

Czytaj taniej w prenumeracie

infolinia: 22 360 37 77 www.kultowy.pl

DO PRENUMERATY
ATRAKCYJNE
PREZENTY

JUŻ W SPRZEDAŻY!

facebook.com/SielskieZycieMagazyn

SOCZYSTA WYSPA

JUICY ISLAND

tekst | by **AGNIESZKA FRANUS**

Od herbacianych pól, pochłoniętych przez dżunglę starożytnych miast po niekończące się plaże i szum oceanu. Sri Lanka mnie oczarowała.

From tea fields, through ancient cities reclaimed by the jungle, to endless beaches and the sound of the ocean. **Sri Lanka** enchanted me.

Miasteczko Unawatuna to jedna z atrakcji turystycznych Sri Lanki znana z plaży i koralowców.

The town of Unawatuna is Sri Lanka's tourist attraction, known for its beach and coral reef.

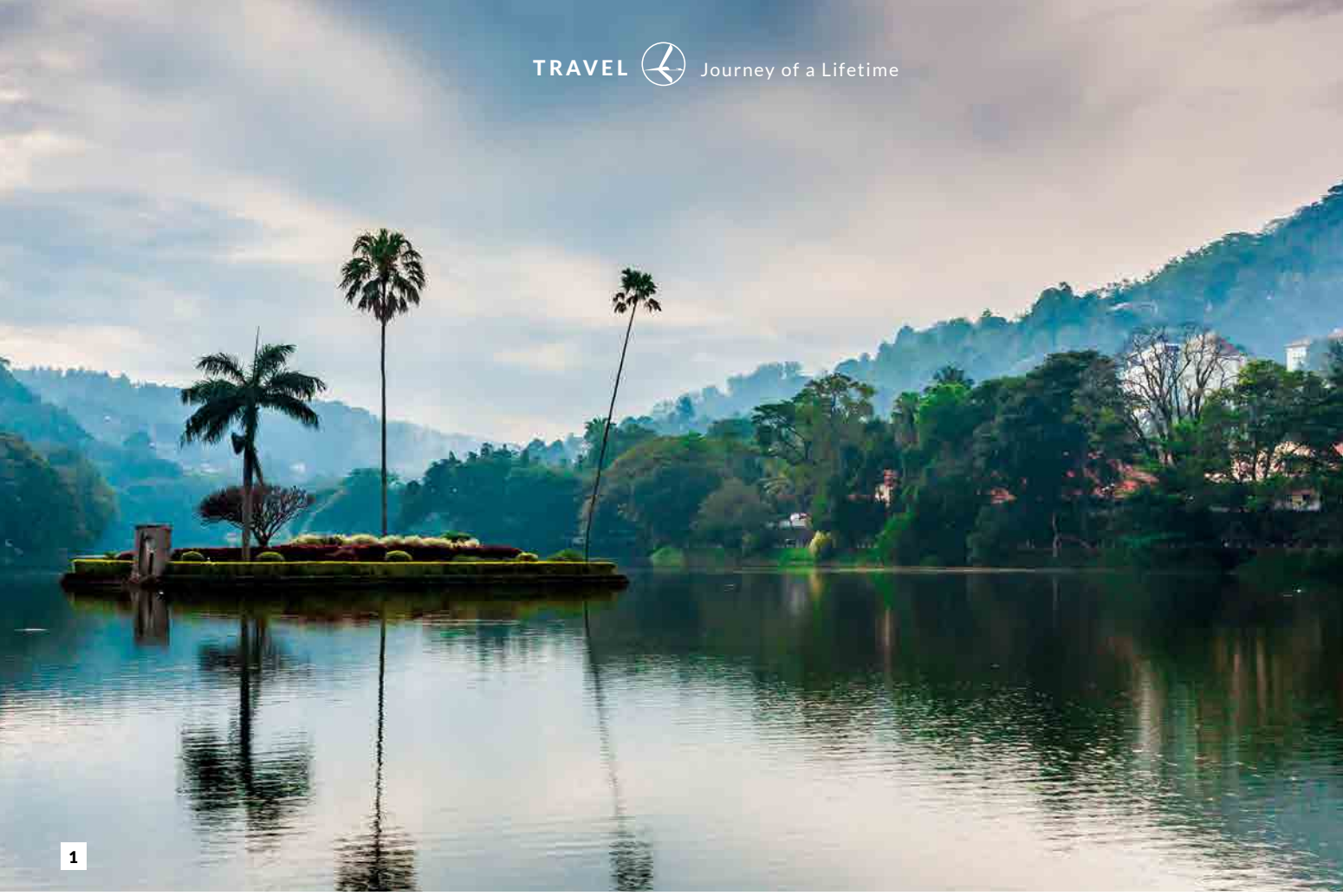

1

PL

Zachwycam się błyszczącymi od rosy zielonymi listkami na precyzyjnie wystrzyżonych herbacianych drzewkach, które z lotu ptaka przypominają ogród w stylu francuskim. Jeżeli ktoś lubi kolor zielony, trekkingi, poranne mgły, wczesne pobudki i smak dobrej herbaty, to będzie chciał tu zostać na zawsze.

– O której powinnam wyruszyć do Lipton Seat – pytam Nyijasa, gospodarza guesthousu Bell View w Haputale. Z jego ponad 100-letniego domu, w którym spędzę dwie noce, roztacza się panorama na całą dolinę. Nyijas wynajmuje pokoje turystom, żeby uzbierać pieniądze na edukację swoich córek, które teraz pomagają mamie w kuchni przygotować kolację. – Wyrusz o godzinie 5, a już najpóźniej o 6, dzięki temu zdążysz coś zobaczyć, zanim po południu zacznie się ulewa – stwierdza, patrząc w niemal czarne nocne niebo. Sri Lanka leży kilka stopni nad równikiem, więc dzień tutaj trwa zawsze 12 godz. Tuż po 18.00 po prostu gaśnie światło. Im dłuższą trasę chcę pokonać, tym wcześniej muszę wstać – brzmi jego rada.

HERBATKA U PANA LIPTONA

Zaliczam zatem wczesną pobudkę oraz szybkie śniadanie, na które żona gospodarza podaje mi dwa pyszne naleśniki z wiórkami kokosowymi i miodem. To miłe

3

2

1. Staw miejski w Kandy, czyli stolicy Prowincji Centralnej na Sri Lance.
The city pond in Kandy, the capital of the Central Province of Sri Lanka.

2. Trasa pociągu do Haputale jest jedną z najbardziej malowniczych na świecie.
Train route to Haputale is one of the most picturesque in the world.

3. Dziennie kobiety zbierają około 18 kg liści herbaty.
Women collect about 18 kg of tea leaves daily.

urozmaicenie, ponieważ na śniadanie, obiad i kolację, odkąd tu przyjechałam, jem właściwie to samo (jako wegetarianka); placki roti, różne odmiany dhalu, czyli soczewicy w sosie curry, posiekane liście manioku, które w smaku, kolorze i konsystencji przypominają szpinak, oraz pastę z miąższu kokosa. Oczywiście, jak przystało na korzenną wyspę – doskonale przyprawione. A na deser minibanany. Zanim skończę posiłek, już słyszę klakson rikszy. To mój kierowca i licencjonowany przewodnik Mahomed.

Haputale to miejsce w centrum rozległej herbacianej krainy, gdzie słynny sir Thomas Lipton założył swoje pierwsze plantacje. Moim celem jest punkt widokowy z ławeczką – na najwyższym z tutejszych wzgórz – na której zwykł siadać, delektując się herbatą i widokiem. Docieram tu po prawie godzinnej szalonej jeździe górskimi serpentynami. Przede mną po horyzont roztacza się mozaika falujących pól herbacianych, między którymi cicho szumią strumyki zasilające je w wodę. Towarzyszy mi śpiew ptaków, a nawet kumkanie żab, z oddali z ukrytych między wzgórzami wiosek dochodzi pianie kogutów. Nie mogę sobie odmówić wypicia filiżanki herbaty w restauracji tuż obok, a potem decyduję się na powrót piechotą jedną z najbardziej malowniczych tras świata. Mi-

ENG

I admire the glossy green leaves of finely cut tea trees, which resemble a French garden when viewed from above. If green is your colour, and you like trekking, morning fog, wake-up calls, and excellent tea, then you will never want to leave. "What time should I set out for Lipton's Seat?", I ask Nyijas, host of the Bell View guesthouse in Haputale. The entire valley spreads below his 100-year-old house, where I'm spending two nights. Nyijas rents rooms to tourists to fund the education of his daughters, who are busy helping their mother prepare dinner. "At 5 o'clock, or at 6 the latest, then you'll be able to see something before the downpour starts in the afternoon", he says, looking into the almost black sky. Sri Lanka lies a few degrees above the Equator, so the day here always lasts 12 hours. "The longer the route, the earlier you have to get up", his advice sounds.

TEA AT MR LIPTON 'S

So I wake up early and the host's wife serves me a quick breakfast of two delicious pancakes with coconut and honey. It's a nice change, as breakfast, lunch and dinner have been pret-

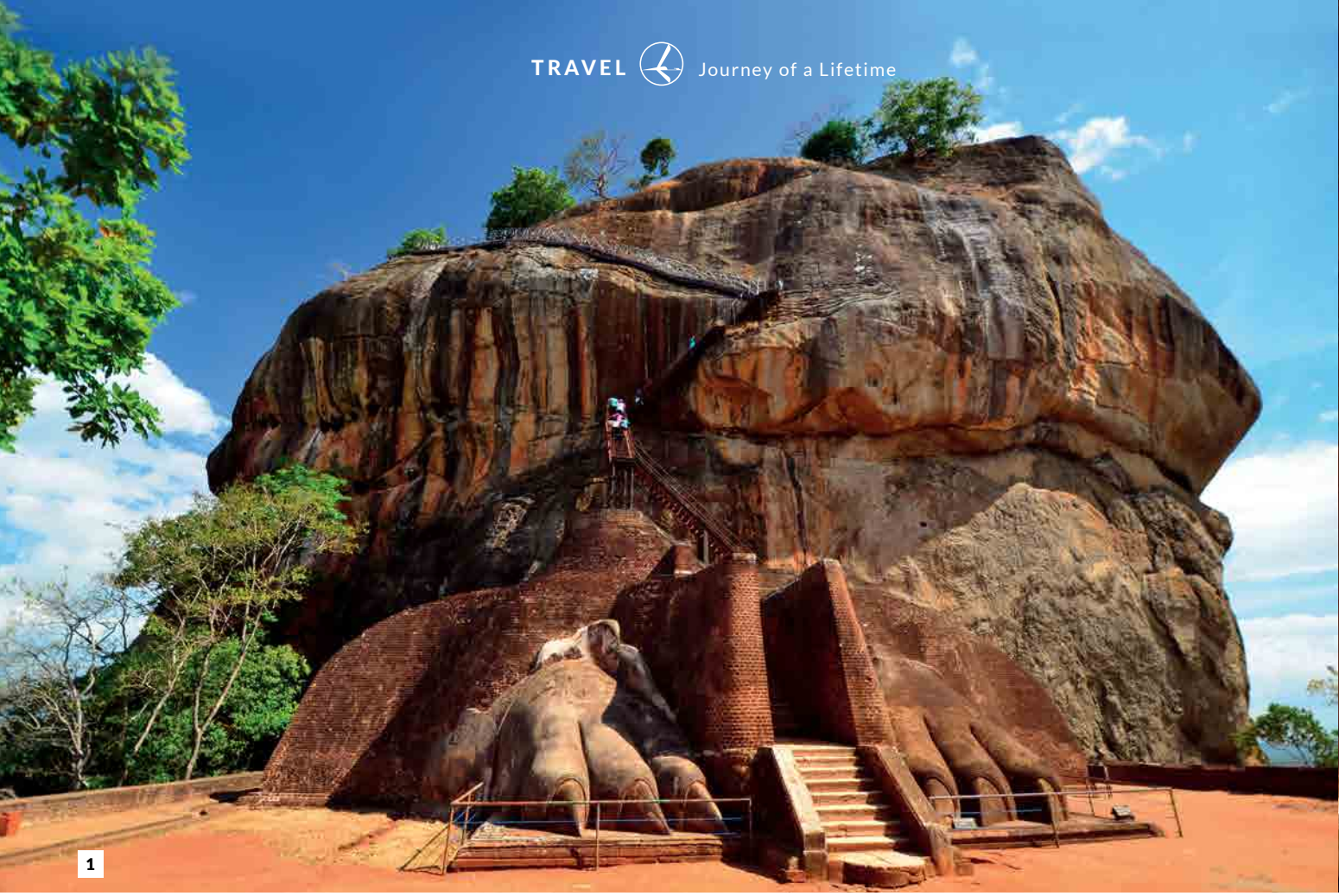

1

jam kobiety ubrane w kolorowe sari, zrywające zielone listki i wrzucające je do worków noszonych na plecach. Mogłabym przyglądać się im godzinami, choć wiem, że to bardzo ciężka i nie najlepiej opłacana praca, którą trzeba skończyć, zanim upał stanie się nieznośny. Na moment zatrzymuję się w Dambethenna Tea Factory zbudowanej przez sir Liptona i tu wsiadam do autobusu, którym już w strugach deszczu docieram do Haputale.

Miasteczko niczym się właściwie, poza stacją kolejową, na której wysiadłam z pociągu relacji Kandy–Ella, nie rożni od innych miast na wyspie. Centrum to sklepy, usługi i restauracje, po uliczkach kręci się mnóstwo osób. Uczniowie w mundurkach wracają ze szkoły, rikszarze czekają na klientów, ktoś czyta gazetę. Wszędzie mnóstwo bezpańskich psów, które wyglądają, jakby pochodziły od wspólnych rodziców, tak są do siebie podobne.

WĘZEŁ GORDYJSKI

Kolejnego dnia opuszczam Haputale, by wieczorem dotrzeć nad ocean, ale po drodze zaliczam jeszcze z Mohamedem wodospady Diyaluma. Szybko wjeżdżamy w tropikalną, soczystą, rozbuchaną kształtami i kolorami dżunglę. Drzewa dosłownie wgryzają

ty much of a sameness – roti pancakes, various varieties of dhal (lentils in curry sauce), chopped cassava leaves, which resemble spinach in taste, colour and texture, and coconut pulp paste. Of course, all perfectly seasoned, as befits a spice island. And mini-bananas for dessert. By the time I finish my meal, I can hear the rickshaw's horn. This is Mahomed, my driver and a licensed guide. Haputale is in the centre of a vast area given over to tea cultivation. This is where the famous Sir Thomas Lipton established his first plantations. My goal is a vantage point with a bench - on the highest of the local hills - where he used to sit, enjoying his tea and the view. I get there after a crazy ride along winding mountain roads that takes almost an hour. A mosaic of undulating tea fields, and the softly murmuring streams that water them, stretches in front of me as far as the horizon. The singing of birds, the croaking of frogs, and the crowing of roosters from distant villages hidden among the hills keep me company. I can't resist a cup of tea in the restaurant next door, before walking back along one of the most picturesque routes in the world. I pass women dressed in colourful saris, picking green leaves and tossing them into bags carried on their

2

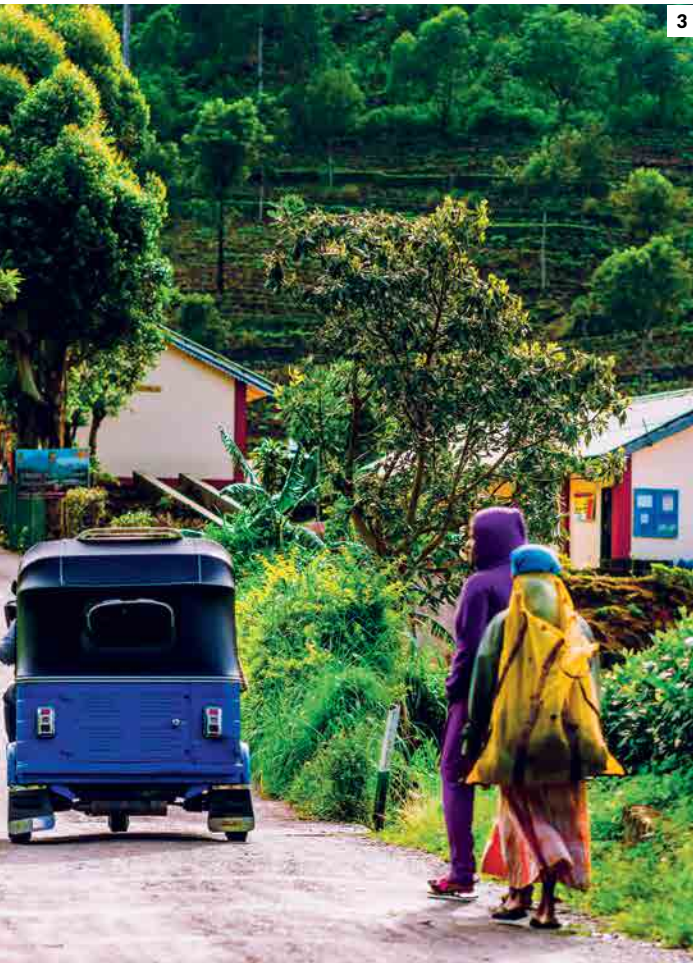

3

1. Sigirija, czyli Lwia Skała. Wyrzeźbiono w niej olbrzymie łapy lwa, a na ścianach przetrwały starożytne malowidła.

Sigiriya, or Lion Rock. It has huge lion paws carved in it, and ancient paintings have survived on its walls.

2. W Kandy znajduje się ważna dla wyznawców buddyzmu Świątynia Zęba, w której przechowuje się ząb Buddy.

In Kandy there is the Temple of the Tooth, one of the world's most important Buddhist shrines, which houses the relic of the tooth of the Buddha.

3. Haputale, czyli miejsce w centrum rozległej herbacianej krainy, gdzie słynny sir Thomas Lipton założył swoje pierwsze plantacje.

Haputale is a place in the center of a vast tea land, where the famous Sir Thomas Lipton established his first plantations.

backs. I could watch them for hours, although I know it's a very hard and underpaid job that has to be finished before the heat becomes unbearable.

I take a short break at the Dambethenna Tea Factory, built by Lipton, and then get on the bus. It's pouring when the bus pulls into Haputale.

The town, where I get off the Kandy-Ella train, is no different from any other on the island except for the fact that it has a train station. The centre is full of shops, services and restaurants. There are a lot of people in the streets, students in uniforms are coming home from school, rickshaw drivers are waiting for customers, and someone is reading a newspaper. There are lots of stray dogs everywhere. They look so similar that they might have come from the same parents.

GORDIAN KNOT

The next day I leave Haputale and reach the ocean by nightfall. Along the way, Mohamed and I stop at the Diyaluma Waterfalls. We quickly enter a tropical, juicy, and colourful jungle with all manner of wonderous shapes. The trees literally bite into the ground with huge roots. Their leaves and branches are tangled like a Gordian

1

się tu w ziemię olbrzymimi korzeniami. A liście i konary są poplątane niczym węzeł gordyjski, dookoła latają motyle i baraszkują bandy makaków. Diyaluma to trzeci pod względem wysokości wodospad na Sri Lance. Kaskady wody spadają tu z ponad 170 m i można się nimi zachwycać z punktu widokowego przy drodze biegnącej z miasteczka Koslanda do miejscowości Wellawaya. Po szybkiej sesji fotograficznej Mohamed wiezie mnie dalej. Okazuje się, że ten wodospad składa się z kilku położonych wyżej części. Droga do nich biegnie ścieżką ostro pod górę, jednak warto się spocić, by zobaczyć kolejne odsłony Diyalumy spadające tu aż siedmioma kaskadami i schłodzić się w jednym z wielu naturalnych basenów, jakie tworzy. Podobno wieczorem lubią tu przychodzić słonie, żeby napić się wody. Ale nie mogę tak długo czekać, przede mną wielogodzinna droga autobusem na wybrzeże do Matary.

Mój pierwszy etap przygody ze Sri Lanką zaczął się w Kolombo, czyli w największym mieście na wyspie. Kolonialne budynki i drapacze chmur, szerokie piaszczyste plaże, buddyjskie, islamskie i katolickie świątynie to tylko część atrakcji, z których słynie była (do 1982 r.) stolica kraju. Zwiedzanie rozpoczęłam od okazałego Fortu, czyli pozostałości umocnień z czasów, kiedy na wyspie stacjonowali kolejno Portugalczycy, Holendrzy i Anglicy. Zresztą by poznać tę burzliwą historię miasta i całej wyspy, warto wybrać się chociażby do tutejszego Muzeum Narodowego, ulokowanego w neoklasycznym XIX-wiecznym gmachu, które posiada zbiory z czasów panowania wszystkich władców Sri Lanki. W Kolombo

2

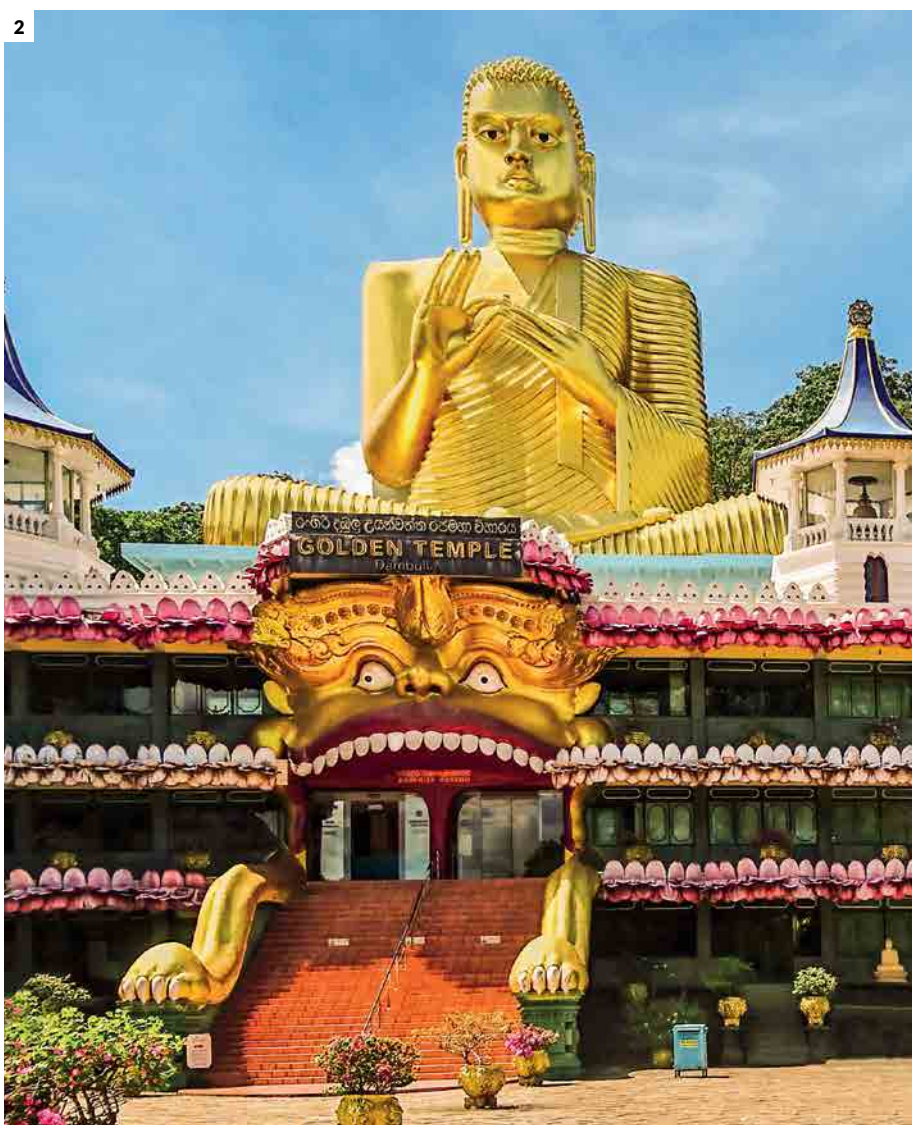

3

1. Tancerze w tradycyjnych strojach podczas obchodów z okazji pełni księżyca przed świątynią Sri Dalada Maligawa w Kandy.

Dancers wearing traditional costumes in front of Sri Dalada Maligawa during full moon celebrations.

2. Złota Świątynia Dambulla składa się z pięciu jaskiń. Powstawała w okresie od I w. p.n.e. do XVIII w.

The Dambulla Golden Temple consists of five caves. It was built in the period from the 1st c. BC to the 18th c.

3. Ulica w Kandy, czyli dawnej stolicy Sri Lanki.

A street in Kandy, the former capital of Sri Lanka.

© SHUTTERSTOCK (2), ADOBE STOCK (6), ISTOCK (5)

dobrze też pospacerować po deptaku Galle Face Green wzdłuż wybrzeża i zobaczyć biznesowe serce miasta.

Z Kolombo pojechałam do Kandy, dawnej stolicy oddalonej o jakieś 110 km. Zwiedziłam tu sławną świątynię Zęba Buddy, jedno z najważniejszych w tym kraju buddyjskich sanktuariów. Położona jest nad malowniczym jeziorem, po którym można przepłynąć łódką. Obok niego na drzewach żyją nietoperze wielkości kotów i odbywają się pokazy lokalnych tańców, po obejrzeniu których ruszyłam do Sigirii.

SKAŁA LWA

Wyrasta ponad płaskowyż na wysokość 200 m, dlatego imponującą samotną skałę widać z daleka. Z bliska robi jeszcze większe wrażenie. Zanim wejdę po 1,2 tys. schodkach na płaski szczyt Lion Rock, mijam ruiny królewskiej twierdzy; z pałacami, ogrodami, murami obronnymi. W skale wyrzeźbione są olbrzymie łapy lwa, a wysoko na jej ścianach przetrwały starożytne malowidła przedstawiające tancerki, które prawdopodobnie należały do haremu władcy.

Legenda mówi, że ów król był banitą, po tym jak zamordował ojca z wściekłości za to, że ten przekazał królestwo innemu synowi. Właśnie tutaj, w zbudowanej przez siebie twierdzy, chciał się schronić przed zemstą brata. Niestety dopadła go sprawiedliwość, oblężony popełnił samobójstwo, rzucając się z Lwiej Skały. Kolejną bazę wypadową organizuję sobie w pobliskim miasteczku Dambulla znanym z ponad 80 jaskiń wykutych w skale. Wybrałam wpisany na listę UNESCO kompleks świątyń Rangiri. Z pięciu grot największe

knot. Butterflies fly overhead and herds of macaques frolic around. The Diyaluma is Sri Lanka's third highest waterfall.

The cascades of water fall from over 170 m and you can admire them from a vantage point on the road that runs from Koslanda to Wellawaya. After a quick photo session, Mohamed drives on. It turns out that the waterfall has several higher parts. The road that leads to them runs sharply uphill, but seeing the Diyaluma, which falls here in as many as seven cascades, from a different perspective is worth all the sweat. I also cool down in one of the many natural pools it creates. Apparently, elephants like to come here in the evening to drink. Before me there is a long bus trip to the coast, to Matara.

The first stage of my adventure with Sri Lanka began in Colombo, which is the largest city on the island. Colonial buildings and skyscrapers, wide sandy beaches, Buddhist, Islamic and Catholic temples are just some of the attractions that the country's former capital (until 1982) is famous for. I started my tour from the impressive Fort, i.e. the remains of fortifications from the times when the Portuguese, Dutch and English were stationed on the island. To learn about the turbulent but interesting history of the city and the entire island, it is worth visiting the National Museum. This is located in a 19th-century neoclassical building, which has collections from the reigns of all the rulers of Sri Lanka. It is also pleasant to take a stroll along the Galle Face Green promenade, which runs along the coast, and see the business heart of the city. From Colombo, I went to Kandy, another former capital, some 110 km away. I visited the famous Temple of the Tooth, one of the world's most important Buddhist shrines, which houses the relic of the tooth of the Buddha. It is situated on a picturesque lake, where you can go boating. Next to the lake, bats the size of cats live in the trees and local dance shows are held. After seeing one, I headed for Sigiriya.

LION'S ROCK

This impressive lonely rock rises to an altitude of 200 m above the plateau, so it can be seen from a long way off. Up close, it's even more impressive. Before I climb the 12,000 steps to the flat summit, I pass the ruins of the royal fortress, complete with palaces, gardens, and defensive walls. Gigantic lion's paws are carved into the rock, and there are ancient paintings depicting dancers, which probably belonged to the harem of the ruler.

Legend has it that the king became an outlaw for murdering his father out of rage for bequeathing

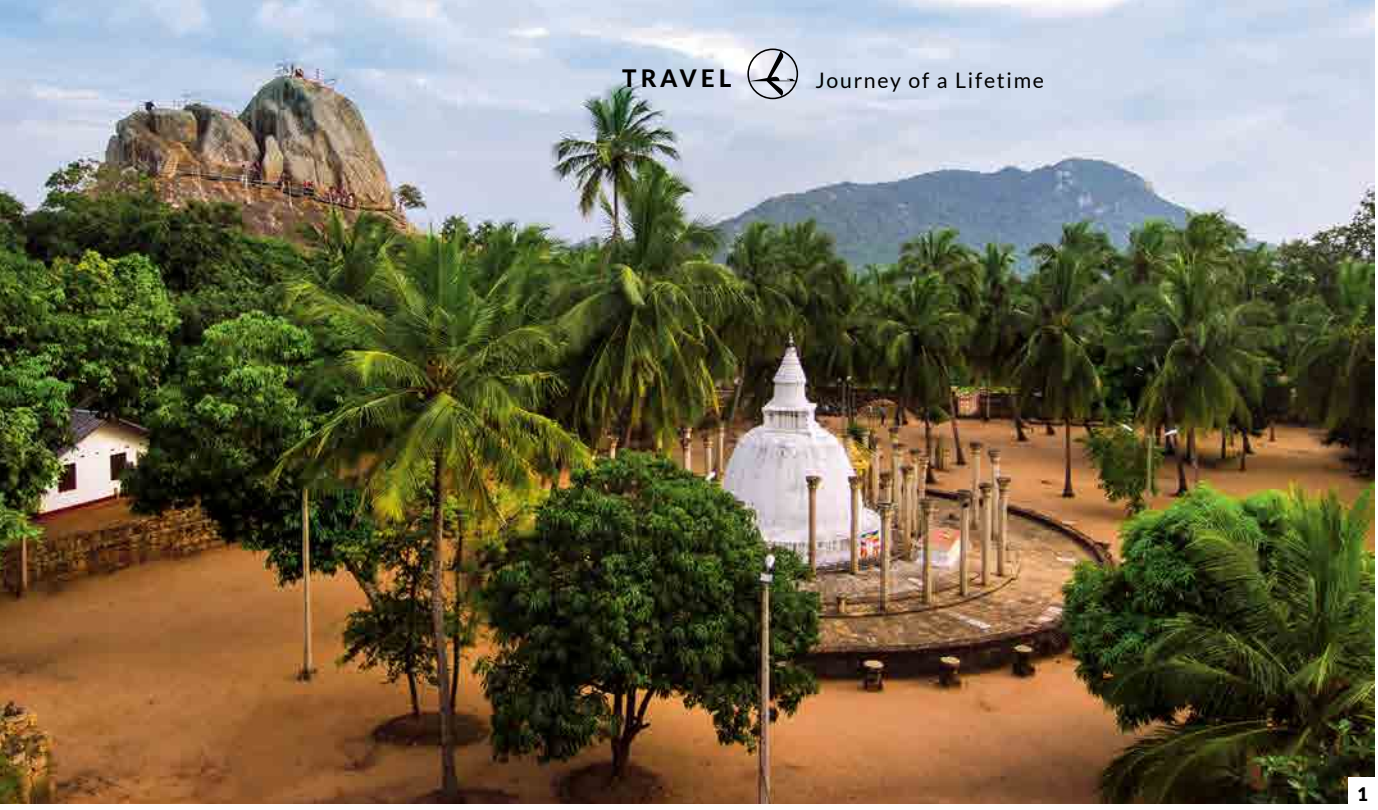

1

2

wrażenie robi Maharaja Vihara, czyli Świątynia Wielkich Królów. Ma aż 52 m długości i 7 m wysokości. Jej wnętrze tonie w półmroku, z którego wyłaniają się ozdobione religijnymi freskami ściany i kolejne posągi Buddy w różnych pozach – jest ich ponad 50 – oraz dwie statuy królów, którym zawdzięcza swoją nazwę. Patrząc na jego spokojne oblicza, czuję, jakby chciały do mnie przemówić i dać mi wskazówki, jak cieszyć się życiem, które przemija tak szybko.

OD STOLICY DO STOLICY

Z Dambulli robię sobie jednodniowe autobusowe wycieczki do Anuradhapury i Polonnaruwy, innych wspaniałych stolic, po upadku pożartych przez dżunglę. To święte miejsca buddystów. W pierwszej rośnie drzewo bodhi, potomek figowca z Bodhgaya, pod którym Budda doznał oświecenia. I znajdują się imponujące dagoby – stupy, świątynie w kształcie dzwonu. Do budowy jednej z nich, Jetavanaramaya, zużyto aż 90 mln cegieł. Ze 100-metrowej konstrukcji dziś pozostało 70, ale i tak robi ogromne wrażenie. Podobnie jak kameralna Thuparamaya, najstarsza stupa na wyspie, do której masowo przybywają pielgrzymi.

Polonnaruwa w czasach świetności, czyli ok. XII w., wyglądała jak miasto z *Baśni z tysiąca i jednej nocy*. Ruiny pałaców, świątyń, ogrodów, basenów i liczne posągi Buddy rozrzucone są na obszarze kilkudziesięciu hektarów. Dlatego choć lubię się włóczyć, tym razem daję się namówić na riksze. Słońce nie ułatwia zwiedzania. Rozgrzewa do czerwoności kamienie, a te dosłownie grillują mi stopy, kiedy wchodzę do świątyń, które można zwiedzać tylko na bosaka.

the kingdom to another son. It was here, in the fortress he had built, that he sought refuge from his brother's revenge. Unfortunately, justice caught up with him. Besieged, he committed suicide by throwing himself off Lion's Rock. My next starting point is in the nearby town of Dambulla, known for its over 80 caves carved into the rock. I choose the Rangiri Temple complex, which is a UNESCO World Heritage Site. Of the five caves, Maharaja Vihara, the Temple of the Great Kings, makes the greatest impression on me. It is 52 m long and 7 m high. Its interior is immersed in twilight, from which emerge walls decorated with religious frescoes and other statues of the Buddha in various poses - there are over 50 of them - and the two statues of the kings to whom it owes its name. When I look at the Buddha's serene face I

1. Mihintale (w pobliżu Anuradhapury), czyli kolebka buddyzmu na Sri Lance. Znajduje się tam biała stupa – Ambasthala Dagaba otoczona kamiennymi filarami, oraz szczyt wzgórza Aradhana Gala.

Mihintale (near Anuradhapura), the cradle of Buddhism in Sri Lanka. There is a white stupa - Ambasthala Dagaba, surrounded by stone pillars. In the background, Aradhana Gala hill.

2. Kurczak w curry, czyli popularne danie na Sri Lance.

Chicken in curry, which is a popular dish in Sri Lanka.

© ADOBE STOCK (2), ISTOCK (5), SHUTTERSTOCK (3)

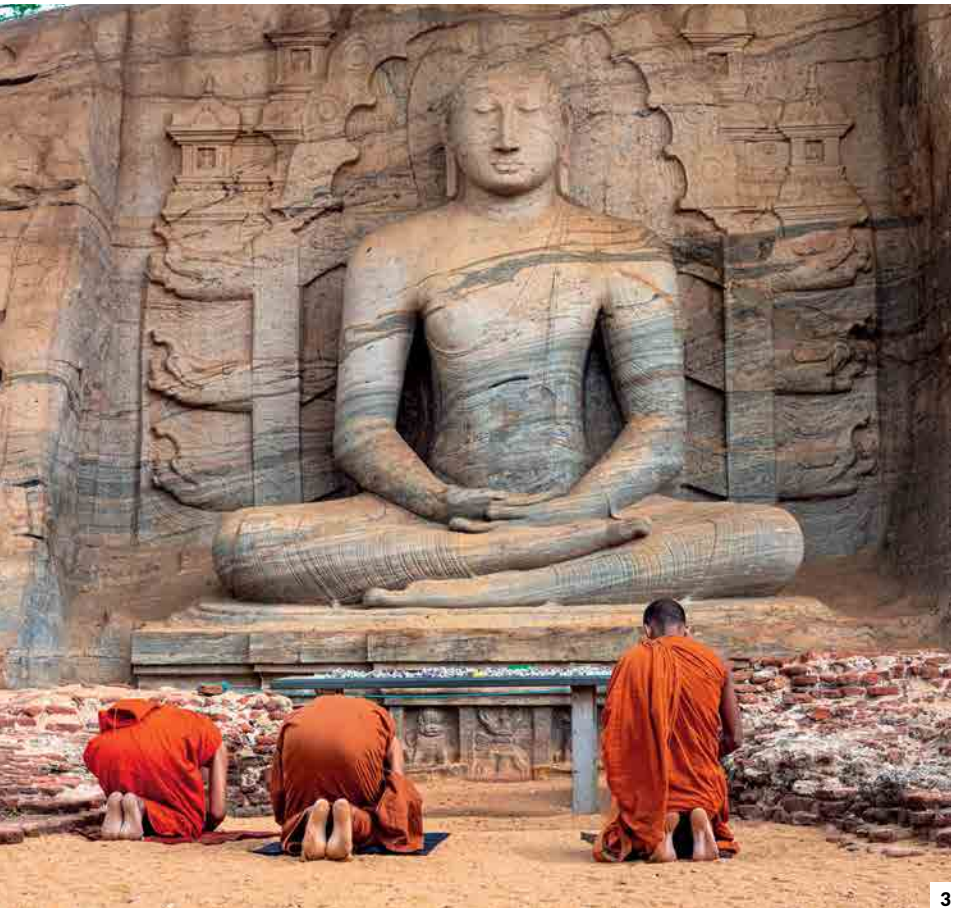

3

3. Skalna świątynia Buddy w starożytnym mieście Polonnaruwa na Sri Lance.

The rock temple of the Buddha, located in Polonnaruwa, an ancient city in Sri Lanka.

ZEW OCEANU

Gdybym zaczęła zwiedzanie Sri Lanki od południa i wybrzeża oceanu, prawdopodobnie do końca pobytu bym się już stąd nie ruszyła. W większości hotelików, w których mieszkam za niewielkie pieniądze, jestem praktycznie sama. Mój balkon w Matarze, a potem Tangalle, od oceanu dzieli nie więcej niż 20 m, na trawnik codziennie przychodzą wielkie warany, a do snu usypiają mnie i budzą fale. Ocean relaksuje bardziej niż ajurwedyjskie masaże. Sri Lanka to miejsce, gdzie praktykuje się tę prastarą wiedzę medyczną opartą na leczniczych właściwościach roślin i masażach. Choć narzucam sobie reżim i zwiedzam jeszcze Galle, urocze miasteczko z fortem zbudowanym przez Holendrów, które zamienione zostało na galerię z lokalną sztuką i rzemiosłem. I Hikkaduwę, słynną mekkę surferów, gdzie w sposób widowiskowy ujarzmiają oni fale. Ale i tak ponad te atrakcje przedkładam niekończące się spacery po plaży, kontemplowanie przypływów i odpływów oceanu, który ma tu kolor szmaragdów, przyglądanie się rybakom wracającym z połowów i psom, które towarzyszą mi wszędzie. I zastanawiam się, jak szybko uda mi się tu wrócić. ■

feel that he wants to speak to me and give me some tips on how to enjoy this fleeting life.

CAPITAL TO CAPITAL

From Dambulla, I take one-day bus trips to Anuradhapura and Polonnaruwa, formerly magnificent, wealthy capitals, devoured by the jungle after their fall. These are holy places for Buddhists. In the first one, there is a Bodhi tree, a descendant of the Bodhgaya fig tree, under which the Buddha attained enlightenment. And there are impressive stupas (bell-shaped temples). As many as 90 million bricks were used to build one of them, Jetavanaramaya. Only 70 metres remain of the 100-metre structure, but it is still very impressive. Just like the intimate Thuparamaya, the oldest stupa on the island, to which pilgrims come en masse.

Pollonaruwa in its heyday around the 12th century, looked like a city from *One Thousand and One Nights*. The ruins of palaces, temples, ancient gardens, swimming pools and numerous statues of the Buddha are scattered over dozens of hectares. That's why, although I like to wander, this time I let myself be talked into taking a rickshaw. The sun does not make sightseeing easy. It makes the stones red-hot, and these literally grill my feet when I enter temples that can only be visited barefoot.

CALL OF THE OCEAN

If I had started exploring Sri Lanka from the south and the coastline, I would probably not have left it until the end of my stay. In most hotels, where I can live on very little money, I am practically alone. My balcony in Matara, where I get to at the end of my trip, and then Tangalle, are not more than 20 metres from the ocean. Huge dragon lizards come to the lawn every day. I doze off and am woken up by the sound of waves. Sometimes they're so loud that I have to close my windows, although I do so reluctantly because the ocean relaxes me more than Ayurvedic massages. Sri Lanka is a place where this ancient medical knowledge based on the healing properties of plants and massages is practised. I impose a regimen on myself and visit Galle, a charming town with a fort built by the Dutch, which now houses a gallery with local arts and crafts, and Hikkaduwa, a mecca for surfers, where the waves can be tamed in a spectacular way. Still, above these attractions, I prefer endless walks along the beach, contemplating the ebbs and flows of the emerald-coloured ocean, watching fishermen returning from work and having dogs follow me everywhere. And I already wonder how soon I can come back here. ■

ZIELONA PÓŁNOC

THE GREEN NORTH

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

W Oslo jak w soczewce skupia się skandynawska miłość do natury, sportu i dobrego życia.

The Scandinavian love for nature, sport and good life concentrates in **Oslo**.

PL Oslo, czyli Zielona Stolica Europy 2019, zewsząd otoczone jest lasami, do których z każdego zakątka miasta można dotrzeć publicznym transportem w maksymalnie pół godziny. Nic zatem dziwnego, że tutejsi mieszkańcy są najzdrowsi w całej Norwegii, a sport, szczególnie aktywności zimowe, z narciarstwem klasycznym na czele, to dla nich codzienność. Oslo gościło zimowe igrzyska olimpijskie w 1952 r., a na narty można tu wyjść równie łatwo jak do sklepu.

Położone niczym amfiteatr, bo w zatoce fiordu o tej samej nazwie (Oslofjord), Oslo nie jest metropolią. Większość dzielnic zajmuje niska za-

ENG Oslo, the Green Capital of Europe 2019, is surrounded by forests, which can be reached by public transport from every corner of the city in less than half an hour. No wonder that the inhabitants of the capital are the healthiest in all of Norway, and sport, especially winter activities, with classic skiing at the forefront, is their everyday life. Oslo hosted the 1952 Winter Olympics, and you can go skiing here as easily as you can go to a shop.

Located like an amphitheater, by the fjord of the same name (Oslofjord), Oslo is not a metropolis. Most of its districts consist of low-ri-

1

3

1. Przyjazna przestrzeń wokół nowoczesnego budynku Opery w Oslo.

Friendly space around the modern Opera building in Oslo.

2

4

2. W Oslo nie brakuje świetnych restauracji serwujących nie tylko lokalne owoce morza.

Oslo has plenty of great restaurants, which serve not only local seafood.

3. Starą halę głównego dworca kolejowego w stolicy Norwegii przekształcono w restaurację.

The old hall of the main railway station in the capital of Norway has been converted into a restaurant.

4. Tradycyjne kolorowe drewniane domy w Trondheim, na brzegu rzeki Nidelvy.

Traditional colorful wooden houses in Trondheim, on the bank of the Nidelvy River.

budowa z kameralnymi uliczkami. Nowoczesność skupia się tu na nabrzeżu, które w ramach rewitalizacji i ogromnego projektu „Fjord City" rodzi się na nowo. Okolice Aker Brygge, Bjørvika i Tjuvholmen zmieniły się dzięki niemu w przyjazne, hipernowoczesne dzielnice z restauracjami, instytucjami kultury i cieszącą oko architekturą. Futurystyczny gmach opery i grupa biurowców zwana Barcode Project to najbardziej symboliczne obiekty nowoczesnego Oslo.

UWAGA! *KRZYK*

Sercem miasta jest okolica Ratusza. Jego przysadzista brązowa bryła z dwiema wieżami do-

se buildings and cozy streets. Modernity focuses here on the waterfront, which is being reborn as part of the revitalization and the huge project "Fjord City". Thanks to it, the neighbourhoods of Aker Brygge, Bjorvika and Tjuvholmen have turned into friendly, hyper-modern areas, full of restaurants, cultural institutions and eye-catching architecture. The futuristic opera house and the group of office buildings called the "Barcode Project" are the most symbolic buildings in modern Oslo.

ATTENTION! *THE SCREAM*

The heart of the city is the neighborhood of

1

3

4

2

minuje nad całą dzielnicą. Co ciekawe, to właśnie w Ratuszu co roku wręczana jest Pokojowa Nagroda Nobla. Tuż przy nim w 2005 r. otwarto też Pokojowe Centrum Nobla, gdzie można zapoznać się z historią i ideami stojącymi za tą jedną z najważniejszych na świecie nagród. W ścisłym Centrum znajdziemy też Stortinget (siedzibę parlamentu), Pałac Królewski, Uniwersytet, Teatr Narodowy i nigdy niezdobytą XII-wieczną twierdzę Akershus. Wstęp na jej teren jest zawsze wolny.

Muzeami Oslo mogłoby obdzielić niejedną stolicę – to miasto, w którym uczestnictwo w kulturze stoi na pierwszym miejscu. W muzeum Edwarda Muncha można zobaczyć m.in. jeden z najsłynniejszych obrazów świata: *Krzyk*. Tak naprawdę ten wielki ekspresjonista namalował kilka wersji tego dzieła i są one rotacyjnie pokazywane w Muzeum, aby uniknąć uszkodzeń związanych z ekspozycją na światło.

Zainteresowani historią powinni udać się na półwysep Bygdøy, gdzie można obejrzeć m.in.: najlepiej na świecie zachowane łodzie wikingów sprzed tysiąca lat (Muzeum Łodzi Wikingów), tratwę Kon-Tiki, na której Thor Heyerdahl przepłynął Ocean Spokojny w 1947 r. (Muzeum Kon-Tiki), czy statek Fram, na którym Fridtjof Nansen zdobywał Arktykę i Antarktydę pod koniec XIX w. (Muzeum Fram).

POLOWANIE NA ZORZĘ POLARNĄ

Ale Oslo to też doskonały punkt wypadowy, by zwiedzić kawałek niezwykle pięknego, pełnego fiordów i spektakularnych gór Półwyspu Skandynawskiego. Czeka na nas bliższa lub dalsza

the town hall. Its squat, brown shape with two towers dominates the area. Interestingly, it is in the City Hall that the Nobel Peace Prize is awarded each year. Right next to it, in 2005, the Nobel Peace Center was opened, where you can learn about the history and ideas behind one of the most important awards in the world. In the very center, a few minutes walk from the City Hall, we also find the Stortinget (seat of the parliament), the Royal Palace, the University, the National Theater and the never-conquered, 12th-century Akershus fortress. Admission to the fortress, which also houses two military museums, is free.

And Oslo could split its museums among more than one capital - it is a city where participation in culture is at the forefront. In the Edvard Munch museum you can see, among others, one of the most famous paintings in the world: "The Scream". In fact, this great

1. Nowoczesny most dla pieszych Akrobaten w dzielnicy Bjørvika w Oslo.

The modern Akrobaten pedestrian bridge in the district of Bjørvika in Oslo.

2. Ornament w kształcie węża wieńczący jedną z łodzi w Muzeum Łodzi Wikingów w Oslo.

A snake-shaped ornament crowning one of the boats in the Viking Ship Museum in Oslo.

3. 17 maja to w Norwegii Dzień Konstytucji, jedno z najważniejszych świąt w kraju.

May, 17 is Constitution Day in Norway, one of the most important holidays in the country.

© SHUTTERSTOCK (2), ADOBE STOCK (5), ISTOCK (2), THOMAS JOHANNESSEN, TORD BAKLUND

POLISH AIRLINES LOT A STAR ALLIANCE MEMBER
Połączenia Connections
WAW–OSL–WAW
Więcej informacji na More information on
lot.com
lot.com

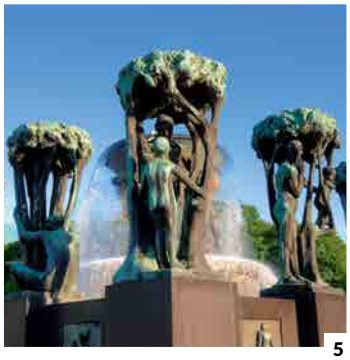

5

6

4. Świetnie zachowana łódź Oseberg to główna atrakcja Muzeum Łodzi Wikingów.
The well-preserved Oseberg boat is the main attraction of the Viking Ship Museum.

5. Park Frogner z rzeźbami Gustava Vigelanda to jedno z najpopularniejszych miejsc w mieście.
Frogner Park with sculptures by Gustav Vigeland is one of the most popular places in the city.

6. Mieszkańcy Oslo korzystają z każdego ciepłego dnia, tłumnie spędzając czas w parku Frogner.
Oslo residents take advantage of warm days by spending their time in crowds in Frogner Park.

7. Nadmorska promenada Oslo ma prawie 10 km.
The seaside promenade in Oslo is almost 10 km long.

Północ. Ta bliższa to chociażby położone u ujścia trzech fiordów rybackie Ålesund. Urokliwie zlokalizowane na ciasno zabudowanym kolorowymi domami półwyspie jest jednym z najczęściej fotografowanych miejsc Norwegii. Nieco dalej na północ zaprasza Trondheim, doskonale znane fanom narciarstwa klasycznego i skoków. A jeśli marzy nam się prawdziwa podbiegunowa przygoda, idealne będzie Tromsø – jedno z najlepszych miejsc w Europie do polowania na zorzę polarną. Mimo położenia – 350 km za kołem podbiegunowym – klimat Tromsø, dzięki prądom morskim, nie jest ekstremalny. W sezonie letnim najlepiej odwiedzić je w czasie dnia polarnego – od 19 maja do 27 lipca. ■

7

expressionist painted several versions of this painting, and they are rotated around the Museum to avoid damage from exposure to light. Those interested in history should go to the Bygdoy peninsula, where you can see, among other things: the best preserved Viking boats from a thousand years ago (Viking Ship Museum), the Kon-Tiki raft, on which Thor Heyerdahl crossed the Pacific Ocean in 1947 (The Kon -Tiki Museum), or the ship "Fram", on which Fridtjof Nansen conquered the Arctic and Antarctica at the end of the 19th century (The Fram Museum).

HUNTING FOR NORTHERN LIGHTS

Oslo is also a great starting point to visit a piece of the extremely beautiful Scandinavian Peninsula full of fjords and spectacular mountains. The near or distant North is waiting for us. The closer one is, for example, the fishing village of Alesund at the mouth of three fjords. Beautifully located on the peninsula with colorful houses, it is one of the most photographed places in Norway. A little further north, the town of Trondheim, well known to fans of classic skiing and ski jumping, extends its invitation. And if we dream of a true polar adventure, Tromso - one of the best places in Europe to hunt the Northern Lights, will be perfect. Despite its location - 350 km beyond the Arctic Circle - the climate of Tromso, thanks to the sea currents, is not extreme. In the summer season, it is best to visit during the Polar Day - from May 19 to July 27. ■

Oto polskie jezioro Kisajno, liczące prawie 9 km długości. Nie jest samodzielnym akwenem, tylko elementem kompleksu jezior Mamry (w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich).

Here's Polish Kisajno, which is almost 9 km long. It is not an independent lake, but part of a complex of lakes known as Mamry (in the Land of Great Masurian Lakes).

CICHE I SPOKOJNE

PEACEFUL AND QUIET

Fani żeglarstwa, wędkarstwa, sportów wodnych i nieco mniej zatłoczonych plaż na urlop wybierają okolice jezior. A tych mamy w Europie sporo i każde ma swój urok.

Fans of sailing, fishing, water sports and slightly less crowded beaches choose lake areas for their vacation. And we have a lot of these in Europe, and each has its own charm.

Bezodpływowy Balaton to największe jezioro Węgier i Europy Środkowej. Powstało ok. 20 tys. lat temu. Powierzchnia tafli jeziora liczy 592 km².

Endorheic Balaton is the largest lake in Hungary and Central Europe. It is about 20 thousand years old. The surface of the lake is 592 km².

Położone na granicy Szwajcarii i Francji Jezioro Genewskie to największe jezioro w Alpach i Europie Zachodniej, leży na nim pięć wysp. Na skalnej ostrodze wrzynającej się w jego wody jeszcze w średniowieczu został wzniesiony zamek Chillon.

Lake Geneva is located on the border between Switzerland and France. It is the largest lake in the Alps and Western Europe and has five islands. Chillon Castle was erected in the Middle Ages on a rock spur jutting out into the waters.

Słone mokradła delty Rodanu we Francji, w miejscowości Aigues -Mortes (Martwe Wody). Dzięki minerałom tutejsze wody są różowe.

The salty deltas of the Rhône in France, in the village of Aigues-Mortes (Dead Waters). Minerals make the water here look pink.

Lago di Como jest trzecim co do wielkości jeziorem Włoch (po Lago di Garda i Lago Maggiore), ale za to uznanym za najpiękniejsze w tym kraju. Nad akwenem swoje posiadłości mają m.in. George Clooney, Brad Pitt czy Sting. Na zdj. widok na taflę wody ze słynnego tarasu w Villa del Balbianello.

Lago di Como is the third largest lake in Italy (after Lago di Garda and Lago Maggiore), but considered the country's most beautiful. George Clooney, Brad Pitt, Sting and others have their properties here. In the photo: view of the water from the famous terrace in Villa del Balbianello.

©ADOBE STOCK (5), SHUTTERSTOCK, ISTOCK

Polodowcowe jezioro Bled w Alpach Julijskich to ikona Słowenii. W zachodniej części jeziora znajduje się wyspa zwana Blejski Otok z kościołem pielgrzymkowym pod wezwaniem Wniebowzięcia Marii Panny.

Bled, a glacial lake in the Julian Alps is an icon of Slovenia. In the western part of the lake there is an island called Blejski Otok with the pilgrimage church of the Assumption of the Virgin Mary.

W Parku Narodowym Jezior Plitwickich (wpisanym na listę UNESCO) w środkowej części Chorwacji znajduje się zespół 16 jezior krasowych połączonych licznymi wodospadami. Największym z nich jest Kozjak: ma powierzchnię 80 ha i jest głębokie na 49,5 m.

In the Plitvice Lakes National Park (listed by UNESCO) in the central part of Croatia, there is a complex of 16 karst lakes connected by numerous waterfalls. The largest of them is Kozjak: it has an area of 80 ha and is 49.5 m deep.

KRAINA WINA I MIODU

LAND OF WINE AND HONEY

tekst | by **AGNIESZKA MICHALAK**

Województwo lubuskie to najbardziej zielony region w Polsce. Słynie z licznych winnic, które okalają Zieloną Górę.

Lubuskie Voivodeship is the greenest region in Poland. It is famous for numerous vineyards that surround Zielona Gora.

Parki i lasy zajmują aż 50 proc. jej powierzchni. Ma palmiarnię z wodospadem, deptak z figurkami bachusków, nawet Muzeum Dawnych Tortur, a wśród tutejszych winnic można spacerować całymi godzinami. Oto dostojna i urodziwa Zielona Góra.

Parks and forests occupy as much as 50 percent of its area. It has a palm house with a waterfall, a pedestrian mall with figurines of Bacchus, and even the Museum of Old-Time Tortures. And you can walk for hours among the local vineyards. This is the proud and beautiful **Zielona Gora**.

Winogrona w winnicy Stara Winna Góra.
Grapes in the Stara Winna Gora vineyard.

Z

PL

ZNAJDŹ BACHUSKA

Zwiedzanie Zielonej Góry dobrze zacząć od spaceru w sercu miasta, czyli po reprezentacyjnym deptaku będącym częścią al. Niepodległości. Tu też zaczyna się tzw. Szlak Bachusikowy – tworzą go nawiązujące do tutejszej tradycji winiarskiej figurki przedstawiające Bachusa (bóg wina i symbol miasta). Jest ich ponad 50. Stary Rynek wraz z deptakiem tworzą jeden z najdłuższych ciągów spacerowych w Polsce. Po drodze mijamy kolorowe, starannie odrestaurowane kamienice, urokliwe skwerki i zielone place. Warto na chwilę zatrzymać się przy zabytkowym, kilkakrotnie przebudowywanym Ratuszu z XV w. Nad budynkiem góruje smukła gotycko-barokowa wieża z połowy XVI w., w 1582 r. podwyższona do wysokości 54 m.

WODOSPAD WŚRÓD PALM

Wbrew pozorom historia zielonogórskiej Palmiarni (znajdziecie ją także w centrum) ściśle wiąże się z historią winiarstwa w mieście. Pierwsze krzaki winorośli pojawiły się tu ponoć już w XII w., a w XIX w. winnice były niemal wszędzie. Zielono-

Fontanna w Parku Książęcym Zatonie.
Fountain in the Prince's Park in Zatonie.

ENG

FIND A FIGURINE OF BACCHUS

It is good to start your visit in Zielona Gora with a walk in the heart of the city, i.e. along the impressive promenade that forms part of Independence Avenue. This is also where the Bacchus Trail runs. This consists of over 50 figurines of Bacchus (the god of wine and the symbol of the city) and is connected with the local winemaking tradition. The Old Market Square and the promenade form one of the longest walking routes in Poland. It takes you past colourful, carefully restored tenement houses, charming squares, and green areas. The historic 15th-century Town Hall is worth a closer look. The building, which has been rebuilt several times, is dominated by a slender Gothic-Baroque tower that dates from the mid-16th century. The tower was raised to a height of 54 metres in 1582.

WATERFALL AMONG THE PALM TREES

Contrary to appearances, the history of the Palm House in Zielona Gora is closely connected with the history of winemaking in the region. It is said that the first vines were planted as early as the 12th century. Be that as it may, there were vineyards practically everywhere by the 19th c. Zielona Gora winemakers built "winema-

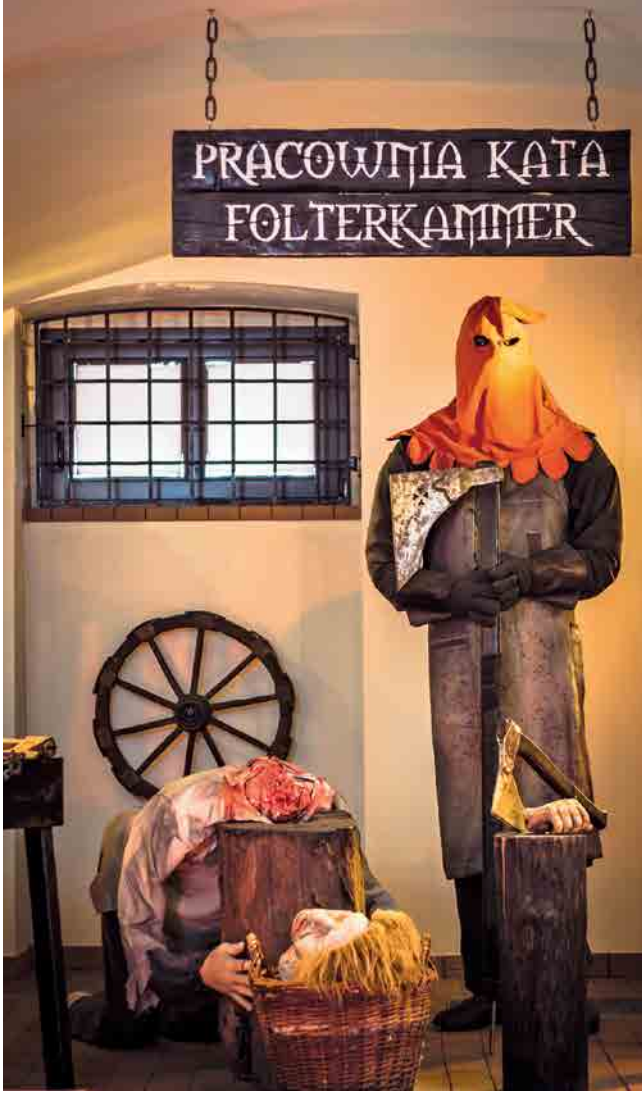

górscy winiarze na swoich plantacjach stawiali tzw. domki winiarzy. Było ich ponad 700. Służyły do przechowywana zbiorów, składowania beczek i narzędzi. Jednym z nich był postawiony na tzw. Winnym Wzgórzu w 1818 r. dom Augusta Gremplera, który w 1826 r. założył pierwszą w Niemczech wytwórnię wina musującego. Jego winnica pod koniec lat 30. XX w. produkowała 800 tys. butelek szampana rocznie. Właśnie obok domu Gremplera, na wzgórzu powstał budynek (kilkakrotnie przebudowywany), w którym dziś mieści się Palmiarnia. Wewnątrz zbudowano antresole, strumyk przepływający przez hol, akwarium, a nawet podświetlony wodospad. Goście mogą podziwiać stąd panoramę Zielonej Góry z najwyższej kładki umiejscowionej na wysokości 20 m. Miejsce szyci się blisko 150 gatunkami roślin, krzewów i drzew. Chlubą palmiarni jest jednak 20-metrowy daktylowiec kanaryjski, który sięga samego dachu.

ILE KOSZTOWAŁY TORTURY

Średniowieczne kamienie hańby służące do publicznego piętnowania, zgniatacz do palców, krzesło z kolcami, narzędzia kata czy XVII-wieczne akty procesowe przeciw czarownicom – to tylko niektó-

Deptak w starej części Zielonej Góry oraz ekspozycja w Muzeum Dawnych Tortur. Zdj. po lewej: pomnik Bachusa na zielonogórskim deptaku.

Above: a promenade in the old part of Zielona Gora and the Museum of Old-Time Tortures. On the left: the monument of Bacchus on the promenade.

Na zdj. powyżej: Winnica Miłosz. Poniżej: zdjęcie z historycznego winobrania w Zielonej Górze oraz wino pandemiczne z winnicy Miłosz.

Above: The Milosz Vineyard. Below: a photo from the historic grape harvest in Zielona Gora and pandemic wine from the Milosz Vineyard.

Pierwsze krzaki winorośli pojawiły się tu już w XII w., a w XIX w. winnice były praktycznie wszędzie.

The first vine bushes appeared here in the 12th century, and in the 19th century there were vineyards practically everywhere.

re eksponaty zebrane w Muzeum Ziemi Lubuskiej, na ekspozycji stałej *Muzeum dawnych tortur*. Ale spokojnie, w muzeum znajdziecie także przyjemniejsze obiekty, np. związane z historią regionu (wystawa *Dziedzictwo i współczesność*), wśród nich m.in. kartusz herbowy z XVII w. czy Biblia Lutra z XVIII w. oraz jedyny renesansowy zabytek architektury w Zielonej Górze czyli kilkumetrowy portal z 1596 r. Ciekawym elementem narracyjnym wystawy o dziejach miasta jest multimedialna makieta, dzięki której mamy okazję zobaczyć, jak powstawał pierwszy gród w Zielonej Górze.

SMAKI LUBUSKIEGO

Na Zielony Targ w Ochli przyjeżdżam co niedziela. Mam tu swoje sprawdzone stoiska, dzięki którym prawie nie robię zakupów z marketach. Ulubione produkty mojej rodziny to twaróg kozi dojrzały wytapiany z gospodarstwa QZKO, naturalnie mętne soki i ocet jabłkowy z Solnik oraz miód rzepakowy z pasieki Alek w Świdnicy – opowiada Anna Pruska, mieszkanka Zielonej Góry. Na targ zjeżdżają nie tylko mieszkańcy Lubuskiego, ale także ościennych województw. Nic dziwnego, skoro co niedziela swoje stoiska rozkłada tu ponad 60 regionalnych producentów i rękodzielników. W ceglanych halach targowych kupicie nie tylko wspomniane miody, soki czy sery, ale także chleby na zakwasie, domowe ciasta, ryby, mięsiwo, a nawet palmy wielkanocne czy naturalne kosmetyki wytwarzane m.in. z nagietka czy lawendy. Na targ warto wybrać się jak najwcześniej, mamy wtedy szansę na nieco bogatszy wybór produktów oraz miejsce na parkingu.

TAK BYŁO KIEDYŚ

Skoro jesteśmy w Ochli (od 2015 r. część Zielonej Góry), warto odwiedzić tutejsze Muzeum Etnograficzne w formie skansenu. Usytuowane u stóp polodowcowych wzniesień, nad leśnym źródliskiem szczyci się zabytkami architektury ludowej wkomponowanymi w krajobraz. Przekraczając bramę wejściową, mamy zatem wrażenie, że oto znaleźliśmy się na polskiej wsi z drewnianymi chałupami (najstarsza z Potrzebowa z 1675 r.), do których można zajrzeć, ulami, w których żyją pszczoły, zagrodami, w których hoduje się owce, a nawet XVIII-wieczną wieżą winiarską z Budachowa. Zwróćcie uwagę na pochodzącą z Jurzyna zagrodę, na którą składają się chałupa i obora pokryte wspólnym dachem (niegdyś ludzie mieszkali np. z krowami, bo te dawały ciepło). Przybliża nam kulturę ludności pochodzącej z dawnego województwa tarnopolskiego. Wewnątrz chałupy znajdziemy plecionki (z rogożyny, słomy czy wikliny), a także bogate hafty (na zasłonach i obrazach). Zagrodę uzupełniają gołębnik z Drożkowa i piec chlebowy.

Stary Rynek w Zielonej Górze to centralna część miasta, której głównym elementem jest zabytkowy budynek ratusza.

The Old Market Square in Zielona Gora is the central part of the city. Its focal point is the historic town hall building.

kers' cottages" on their farms. There were over 700 of them. They were used to store the harvest, as well as barrels and tools. One such, built in 1818, was the home of August Grempler, who established Germany's first sparkling wine factory in 1826. By the end of the 1930s, the vineyard was producing 800,000 bottles of champagne p.a. The Palm House is now located in the former Grempler residence. The original homestead has been rebuilt four times. The place boasts some 150 species of plants, shrubs and trees. Inside there are mezzanine floors, a stream flowing through the hallway, an aquarium, and even an illuminated waterfall. You can admire the panorama of the city from the highest footbridge (20 m.). The pride of the palm house is a 20-m Canarian date palm, which reaches the roof.

HOW MUCH DID TORTURE COST?

Medieval shame stones used for public stigmatization, a torture price list, a finger crusher, a spiked chair, executioner tools, and 17th-century witch trial files - these are just some of the exhibits collected at the Muzeum Ziemi Lubuskiej (Museum of the Lubusz Land) for its permanent Muzeum Dawnych Tortur (Museum of Old -Time Tortures) exhibition. But don't worry, there are also more pleasant exhibits, e.g. related to the history of the region ("Heritage and the Present"), including a heraldic cartouche from the 17th century, a Luther Bible from the 18th century, and the only Renaissance architectural monument in Zielona Gora, viz. a portal from 1596 that is several metres tall. An interesting narrative element of the exhibition is a multimedia model that tells the history of the city, and shows e.g. how the first Zielona Gora stronghold was built.

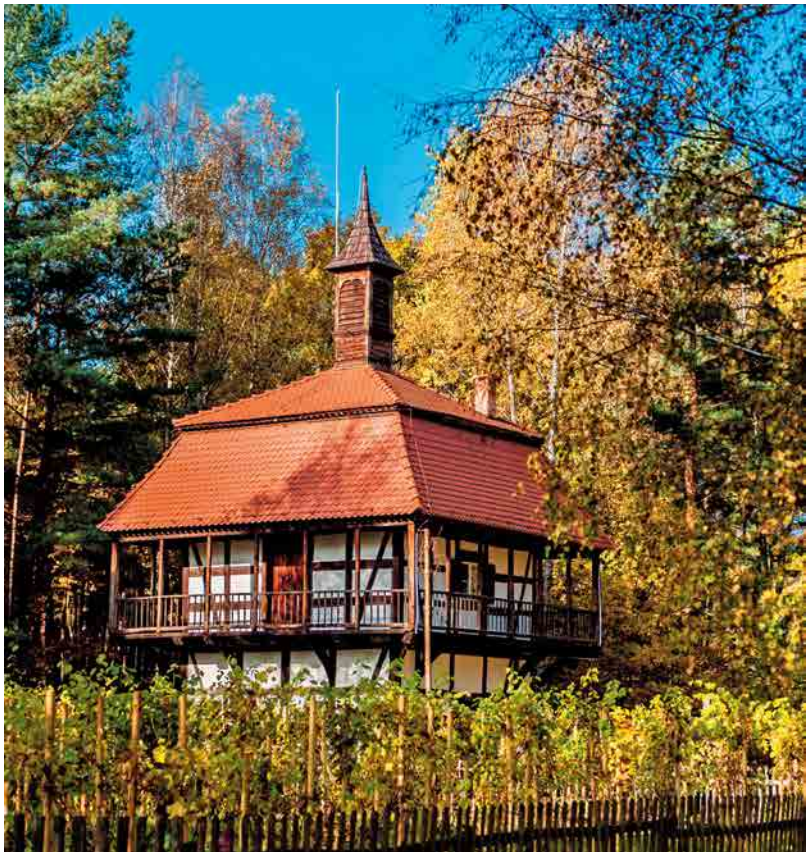

XVIII-wieczna Wieża Winiarska w Muzeum Etnograficznym. Na dolnym zdj. Palmiarnia.

The 18th-century Wine Tower at the Ethnographic Museum. Below: The Palm House.

WŚRÓD WINOROŚLI

Oto mamy do czynienia z „żywym" muzeum wina. Lubuskie Centrum Winiarstwa (LCW) otworzyło swoje podwoje w 2015 r. u stóp wzniesienia o wysokości od 67 do 105 m n.p.m., na którym powstała największa w Polsce Winnica Samorządowa, licząca 33 ha. Pod względem klimatycznym jest to jedno z najlepszych miejsc do uprawy winorośli w okolicach Zielonej Góry. Centrum jest dziś ważnym przystankiem na Lubuskim Szlaku Wina i Miodu. W sali konferencyjnej LCW odbywają się

LUBUSZ FLAVORS

"I come to the Green Market in Ochla every Sunday. I have my tried and tested stands here, so I hardly ever go to the supermarket. My family's favourite products are mature goat's curd made at the QZKO farm, natural cloudy juices and apple cider vinegar from Solniki, and rapeseed honey from the Alek apiary in Swidnica", says local resident Anna Pruska. The place even attracts people from neighbouring provinces. No wonder, as more than 60 regional producers and craftsmen put up their stands here every Sunday. Apart from the honeys, juices and cheeses just mentioned, you can buy sourdough bread, homemade cakes, fish, meat, and even Easter palms, and natural cosmetics made from e.g. calendula and lavender. It is worth getting there as early as possible, while you have the widest selection of products and there is some chance of finding a parking space.

THE WAY IT USED TO BE

Since we are in Ochla (part of the city since 2015), it is worth visiting the local Ethnographic Museum, which is an open-air museum. Situated at the foot of glacial hills above forest springs, it boasts several examples of folk architecture blended into the landscape. Once you cross the entrance gate, you find yourself in a village with wooden huts that you can look into (the oldest one, from Konieczowo, dates back to 1675), dovecotes, live beehives, sheep pens complete with sheep, and even an 18th-century wine tower from Budachow. Note the homestead from Jurzyna, which consists of a cottage and a cowshed covered with a common roof (people used to live with livestock, because animals generated heat). This is all meant to portray the erstwhile culture of the former Tarnopol Province. The cottage contains basketwork (made of cane, straw or wicker), and rich embroidery (on curtains or paintings). The homestead also has a dovecote from Drozkow and a bread oven.

AMONG THE VINES

Here we have a "living" wine museum. Why "living"? More on that in a moment, but first, a little information - Lubuskie Centrum Winiarstwa (LCW) (The Lubusz Centre for Viticulture) opened its doors in 2015. It lies at the foot of a 67-105 m hill on which the largest Winnica Samorządowa (Self-Government Vineyard) in Poland was planted (it covers 33 ha). In terms of climate, it is one of the most suitable places for viticulture in the area. The centre is an important stop on the Lubusz Wine and Honey Trail. Wine, sommelier and culinary workshops are held here. During field lessons, you can learn about viticulture and all the stages of wine production. Students of the wine faculty of the University of Zielona Gora have a research and teaching base here, and local winemakers have their own consulting centre. There are 36 wine producers registered in the region. Together they cultivate over 100 hectares, which puts the region in first place in Poland in terms of acreage.

© PIOTR PIEŃKOWSKI, BOGUSŁAW ŚWITAŁA, ARTUR GINTOWT, MICHAŁ ADAMCZEWSKI (3), MONIKA KARVAZY (2), AGNIESZKA MICHALAK (4), SHUTTERSTOCK, ADOBE STOCK

Deser bomba Maurycego, który można zjeść w pałacowej oranżerii.

Maurice bomb, a dessert which you can eat in the palace orangery.

warsztaty winiarskie, sommelierskie i kulinarne. Podczas terenowych lekcji (prowadzonych także w winnicach) można poznać kolejne etapy uprawy winorośli i produkcji wina. Studenci kierunku winiarskiego Uniwersytetu Zielonogórskiego mają tu bazę naukowo-dydaktyczną, a miejscowi winiarze ośrodek doradztwa. Warto wiedzieć, że w regionie zarejestrowanych jest 36 producentów wina, którzy uprawiają ponad 100 ha winnic, co daje tym okolicom pierwsze miejsce w Polsce pod względem areału.

SŁODKA CHWILA

Po intensywnym zwiedzaniu miasta i winnic czas na głęboki oddech. Dobrym miejscem będzie 52-hektarowy krajobrazowy Park Książęcy Zatonie. Spacerując odnowionymi niedawno alejkami porośniętymi m.in. platanami i lipami oraz czosnkiem niedźwiedzim (sic!), wcześniej czy później dotrzemy do ruin XVII-wiecznego pałacu (dzięki iluminacjom zwłaszcza wieczorem wyglądają zjawiskowo) i do położonej na wzgórzu Świątyni Różanej, gdzie zielonogórzanie umawiają się na randki. W pałacowej oranżerii działa kameralna kawiarnia – warto tu spróbować smakowitych wspaniałości przygotowanych na wzór XIX-wiecznych deserów szlacheckich, m.in. bomby Maurycego oblanej czarną czekoladą z bitą śmietaną z frużeliną z granatów na kruchym ciastku lub śnieżnej bomby na bazie białej czekolady z frużeliną z owoców leśnych. Wprost wyśmienite. Do parku łatwo dojedziecie także prowadzącą z centrum Zielonej Góry ścieżką rowerową. ■

SWEET MOMENT

After an intensive city tour, it's time for a breather. And the 52-ha "Prince's Park" landscape park in Zatonie is just the place. If you walk along the recently renovated alleyways overgrown with plane and linden trees, you will eventually get to the ruins of the 17th-century palace (which looks phenomenal – especially in the evening as it is beautifully illuminated) and the Rose Temple on the hill. There is a cosy cafe in the palace orangery - it is worth trying the delicious delicacies prepared in the style of nineteenth-century noble desserts, e.g. a Maurice bomb coated in black chocolate with whipped cream and pomegranate on a shortbread cookie or a snow bomb with white chocolate and forest fruit in thick gel. Simply delicious. You can easily get to the Park by the bicycle path leading from the centre of Zielona Gora. ■

Powyżej: XVIII-wieczny Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej. Poniżej: zabezpieczone (przez co otwarte dla zwiedzających) ruiny XVII-wiecznego pałacu w Parku Książęcym Zatonie.

Above: the 18th-century Church of Our Lady of Czestochowa. Below: secured (thus open to the public) ruins of the 17th-century palace in The Prince's Park in Zatonie.

PRZED NAMI EXPO

EXPO AHEAD

tekst | by **MARIANNA KUCHARSKA**

200 krajów, 18 mln odwiedzających z całego świata, w tym goście biznesowi szukający dróg współpracy. Gospodarze mówią o nim: „The World's Greatest Show". O tym, dlaczego Expo Dubai 2020 jest tak ważne dla Polski, rozmawiamy z Adrianem Malinowskim z Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu.

200 countries, 18 million visitors from all over the world, including business guests looking for openings for cooperation. The hosts themselves call the exhibition: "The World's Greatest Show". We talk to **Adrian Malinowski** of the Polish Investment and Trade Agency, about why Expo Dubai 2020 is so important for Poland.

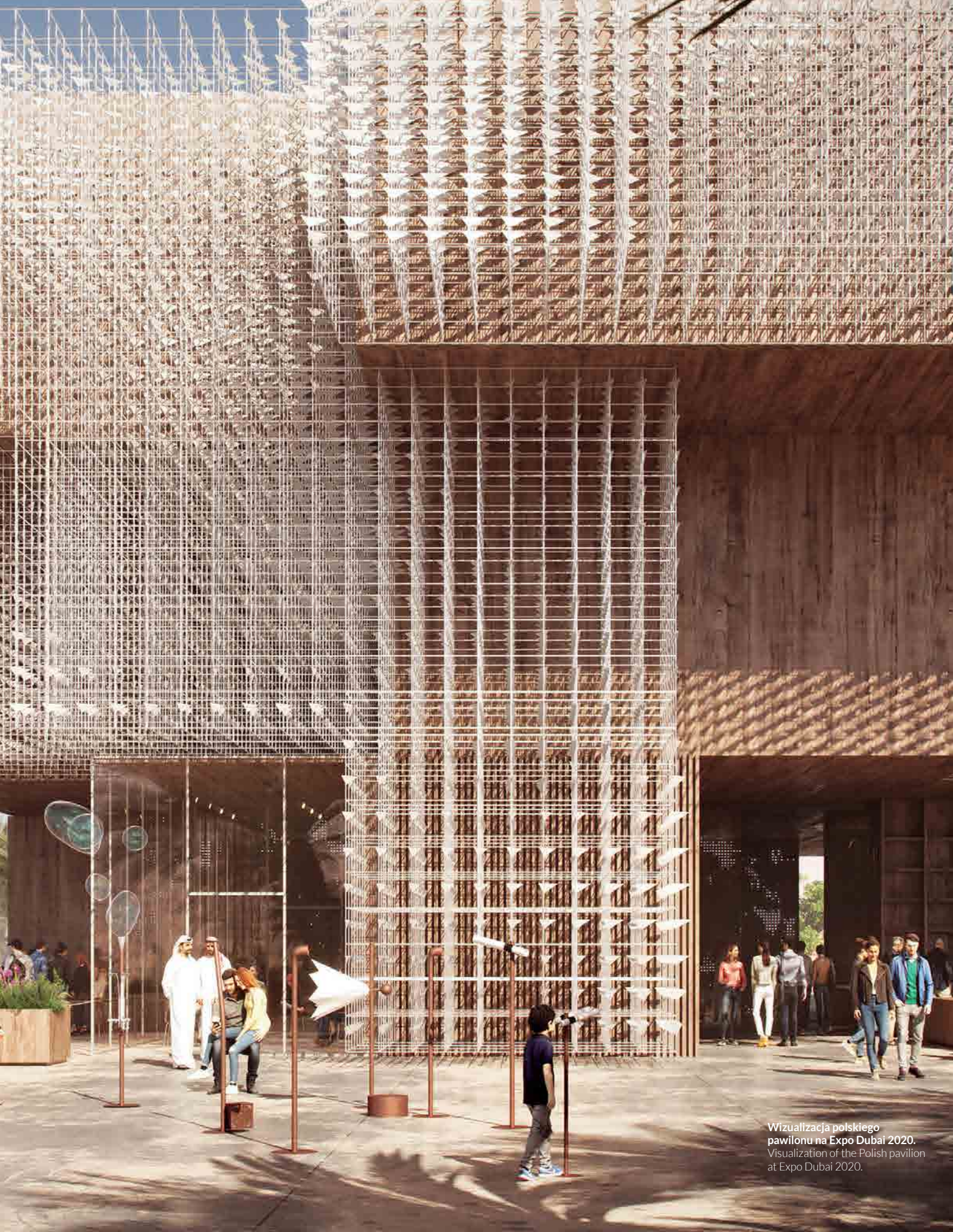

Wizualizacja polskiego pawilonu na Expo Dubai 2020.
Visualization of the Polish pavilion at Expo Dubai 2020.

ADRIAN MALINOWSKI

absolwent stosunków międzynarodowych na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu. W latach 2018–2020 pełnił funkcję zastępcy,a następnie dyrektora Departamentu Handlu i Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii, a potem w Ministerstwie Rozwoju. W ubiegłym roku powołany na komisarza generalnego Sekcji Polskiej Wystawy Światowej Expo 2020 w Dubaju w Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu.

a graduate of international relations at the University of Economics in Poznan. In the years 2018-2020 he was the deputy and then director of the Department of Trade and International Cooperation at the Ministry of Entrepreneurship and Technology, and then at the Ministry of Development. Last year, he was appointed the commissioner general of the Polish Section of the World Exhibition Expo 2020 in Dubai at the Polish Investment and Trade Agency.

PL

Przeniesione z ubiegłego roku Expo Dubai 2020 odbędą się pod hasłem „Łączenie umysłów". Dlaczego wystawa jest tak ważna nie tylko dla polskiego biznesu?

Rzadko się zdarza, żeby przez sześć miesięcy w jednym miejscu byli skupieni przedstawiciele biznesu, kultury i instytucji różnej maści z prawie 200 krajów. Szczególnie dziś, kiedy świat znacząco się zamknął, a jednocześnie przybliża poprzez rozwiązania cyfrowe, szukamy naturalnego miejsca, by doprowadzić do kontaktu, dać się poznać, odczarować mity. Każdy z krajów, w tym Polska, podczas Expo chce pokazać, co może zaoferować światu. W tym roku na plan pierwszy wysunie się gospodarka. Jak ważna jest to impreza pokazują chociażby liczby – w okresie trwania Expo, czyli od 1 października 2021 r. do 31 marca 2022 r. organizatorzy spodziewają się aż 18 mln gości z całego świata, którzy złożą 25 mln wizyt. Około 80 proc. gości to turyści, a aż 20 proc. stanowią goście biznesowi, którzy szukają dla siebie dróg współpracy. Sami gospodarze mówią o wystawie: „The World's Greatest Show". Całość terenu, czyli 4,5 km², po Expo zostanie przekształcona w dzielnicę biznesową District 2020, która ma promować rozwój innowacyjnych technologii i współpracę międzynarodową. Część pawilonów będzie poddana demontażowi i ponownemu użyciu w innej konfiguracji, a część ma pozostać jako swoiste dziedzictwo.

Czym Polska będzie się szczycić?

Przede wszystkim tożsamością. W rejonie, w którym organizowane jest Expo, wciąż za mało się o nas wie. A mamy do pokazania kraj, który od odzyskania niepodległości przeszedł transformację i dziś prężnie się rozwija. W każdej dziedzinie potrafimy się świetnie dostosować do rzeczywistości, wyjść naprzeciw współczesnym konsumenckim potrzebom. A co najważniejsze – nasza kreatywność płynie z historii, natury i tradycji.

W jakich branżach jesteśmy przede wszystkim zauważalni na międzynarodowym rynku?

Według raportów przygotowywanych przez instytucje badawcze jesteśmy trzecim największym eksporterem produktów cyfrowej rozrywki na świecie. Przodujemy także w rozwiązaniach tech-

ENG

Moved from last year, Expo Dubai 2020 will be held under the theme "Connecting Minds". Why is the exhibition so important – and not only for Polish business?

It's rare for representatives of business, culture and institutions of various kinds from almost 200 countries to come together in one place for six months. Especially today, when the world is largely closed. However, at the same time, we're getting closer through digital solutions, and we're looking for somewhere to make contact, to make ourselves visible, to demystify myths. Each country, including Poland, wants to show what it has to offer the world. The economy is going to take centre stage this year. The numbers alone underscore the importance of this

Polski pawilon to drewniana nowoczesna modułowa bryła z instalacją multimedialną pośrodku wewnętrznego holu.

The Polish pavilion is a modern wooden modular building with a multimedia installation in the center of the internal hall.

nologicznych. Mam na myśli m.in. dziedziny: FinTech, GovTech, InsurTech czy MedTech. Także branża budowlana ma silną polską reprezentację na świecie. Dość wspomnieć polskie budownictwo modułowe czy wyposażenie wnętrz, które szturmem zdobywa świat, jest docenianie także na Półwyspie Arabskim. Zresztą duża część wioski Expo będzie skonstruowana z materiałów pochodzących z naszego kraju. Prężnie rozwija się również polska produkcja maszynowa – warto wymienić chociażby chorzowską firmę Alstom Konstal. Składy pociągów przez nią wyprodukowane będą jeździły w Dubaju na specjalnych trasach metra stworzonych właśnie na Expo.

event. During Expo, i.e. from 1 October 2021 to 31 March 2022, the organizers expect as many as 18 million visitors from all over the world to pay 25 million visits. About 80 percent of them will be tourists, and up to 20 percent will be businesspeople looking for openings for cooperation. The hosts themselves call the exhibition "The World's Greatest Show". After Expo, the entire 4.5 km area will be transformed into a business district called "District 2020". This will promote the development of innovative technologies and international cooperation. Some of the pavilions will be dismantled and reused in a different configuration, and some will remain as heritage.

A co z polską kulturą, która jest przecież naszym mocnym towarem eksportowym? W przygotowaniach do Expo bierze udział chociażby Instytut Adama Mickiewicza.

IAM będzie jednym z tych partnerów, którzy otworzą polską ekspozycję na Expo poprzez prezentację wystawy czasowej pokazującej dokonania nadwiślańskiej kultury. Podczas Dnia Polski odbędzie się też specjalny koncert. Mogę dziś już zdradzić, że planujemy również wydarzenie muzyczne upamiętniające twórczość m.in. Fryderyka Szopena. Inni polscy artyści będą też stale obecni na wystawie. Właśnie kończymy ustalać szczegóły części artystycznej.

What will Poland pride itself on?

First of all, its identity. Too little is known about us in the region where Expo is being held. And we have a country that has been thoroughly transformed since regaining independence and is now rapidly developing. Whatever the field, we can measure up to the situation and meet consumer requirements. And most importantly - our creativity stems from history, nature and tradition.

In which industries are we most recognizable on the international market?

According to reports prepared by research institutions, we are the third largest exporter of digital entertainment products in the world. We are also in

Wewnątrz polskiego pawilonu będą widoczne motywy polskich regionów turystycznych.
Inside the pavilion, there will be motifs of Polish tourist regions.

Punktem kulminacyjnym dla nas będzie zapewne Dzień Polski, który odbędzie się na Expo 7 grudnia. Co wtedy planujecie?
7 grudnia we wszystkich przestrzeniach wystawienniczych Expo będą powiewać polskie flagi, a oczy całego świata skierują się ku naszemu pawilonowi. Tego dnia odbędzie się część oficjalna podyktowana podpisywaniem dyplomatycznych umów partnerskich. Z punktu widzenia gospodarczego ważny będzie też dzień poprzedzający, bowiem 6 grudnia planujemy Polsko-Arabskie Forum Gospodarcze. Podczas specjalnych paneli zaprezentujemy ok. 300 polskich firm – jesteśmy właśnie na etapie przyjmowania zgłoszeń od polskich przedsiębiorców, którzy chcą się pokazać.

À propos biznesu – po raz pierwszy w historii polskiej obecności na Expo jedno z pięter polskiego pawilonu, o którym za chwilę porozmawiamy, oddajecie w ręce przedsiębiorców.
Rzeczywiście, stworzyliśmy strefę spotkań VIP, czyli meetingów biznesowych, i salę konferencyjną, którą udostępnimy za darmo polskim przedsiębiorcom w systemie rezerwacyjnym.

I dlatego już dziś mówimy o Expo, bo wciąż przedsiębiorcy mogą się zgłaszać do udziału w wydarzeniu.
Wprawdzie nabór do programu „Go To Brand" już się zakończył, ale wciąż można aplikować do programu partnerskiego dla polskich przedsiębiorców. Polega on m.in. na możliwości współpracy przy organizacji różnych inicjatyw typu konferencje, seminaria, prezentacje, pokazy mody czy degustacje. Obejmuje cztery rodzaje partnerstwa: wyposażenie pawilonu, wydarzenia towarzyszące, wydarzenia towarzyszące branżowe oraz partnerstwo specjalne. Warto dodać, że w naszym pawilonie będą działały sklep oraz restauracja, a także strefa warsztatowa dla dzieci i plac zabaw.

Polski pawilon to nowoczesna modułowa bryła z instalacją multimedialną pośrodku wewnętrznego holu. Bryła jest zbudowana z drewna...
Za projekt architektoniczny odpowiada pracownia WXCA. Drewno było dla nas oczywiste, bo nawiązuje do naszego hasła „Polska kreatywność inspirowana naturą". Dookoła pawilonu zasadzimy typowo polską roślinność, a wewnątrz będą widoczne motywy naszych regionów turystycznych – od Bałtyku, przez niziny, po góry. Ponadto w centralnej instalacji holu głównego chcemy chwalić się polską gościnnością, wykorzystując motyw polskiego stołu. Nasz trzykondygnacyjny pawilon liczy ok. 2 tys. m². Za koncepcję doświadczeń gościa podczas ścieżki zwiedzania, wraz z produkcją materiałów multimedialnych, odpo-

the vanguard when it comes to technological solutions. I'm referring to such areas as FinTech, GovTech, InsurTech, and MedTech. The construction industry also has a strong Polish contingent around the world. You only have to look at Poland's modular construction and interior design industries, which are taking the world by storm. They're even winning plaudits on the Arabian Peninsula. Moreover, a large part of the Expo village will be constructed from materials from our country. Polish machine production is also rapidly expanding - it is worth mentioning, for example, the Alstom Konstal company from Chorzow. Trains produced by the company will be running on special underground routes created for Expo.

And what about Polish culture, which is, after all, one of our most recognizable export commodities? The Adam Mickiewicz Institute is involved in the Expo preparations.
The institute is one of the partners that will be opening the Polish exhibition at Expo. It will be presenting a temporary exhibition devoted to Poland's cultural achievements. A special concert will also be held on Polish Day. I can reveal that we're also planning a musical event commemorating the works of Frédéric Chopin and others. Other Polish artists will maintain a constant presence at the exhibition. We're just working out the final details of the artistic side of things.

For us, the highlight of the exhibition will probably be Polish Day, which is 7 December. What are you planning then?
On 7 December, Polish flags will be fluttering in all the Expo exhibition spaces, and the eyes of the whole world will be on our pavilion. This is the day when the official part is held and diplomatic partnership agreements signed. From an economic perspective, the preceding day will also be important, because the Polish-Arab Economic Forum is planned for 6 December. Special panels will be presenting around 300 Polish companies. We're currently accepting applications from Polish businesses that want to take part.

Talking about business - for the first time since Poland has been present at Expo, one of the floors of the Polish pavilion, which we'll talk about in a moment, is being handed over to business.
Actually, we've set up a VIP meeting zone, i.e. a place for business meetings and a conference room, which we're making available to Polish businesses free of charge through a booking system.

That's why we're already talking about Expo. Businesses can still apply to participate in the event.
Although the recruitment for the "Go To Brand" program has ended, you can still apply for the partnership program for Polish businesses. This includes an opportunity to help organise various initiatives, such

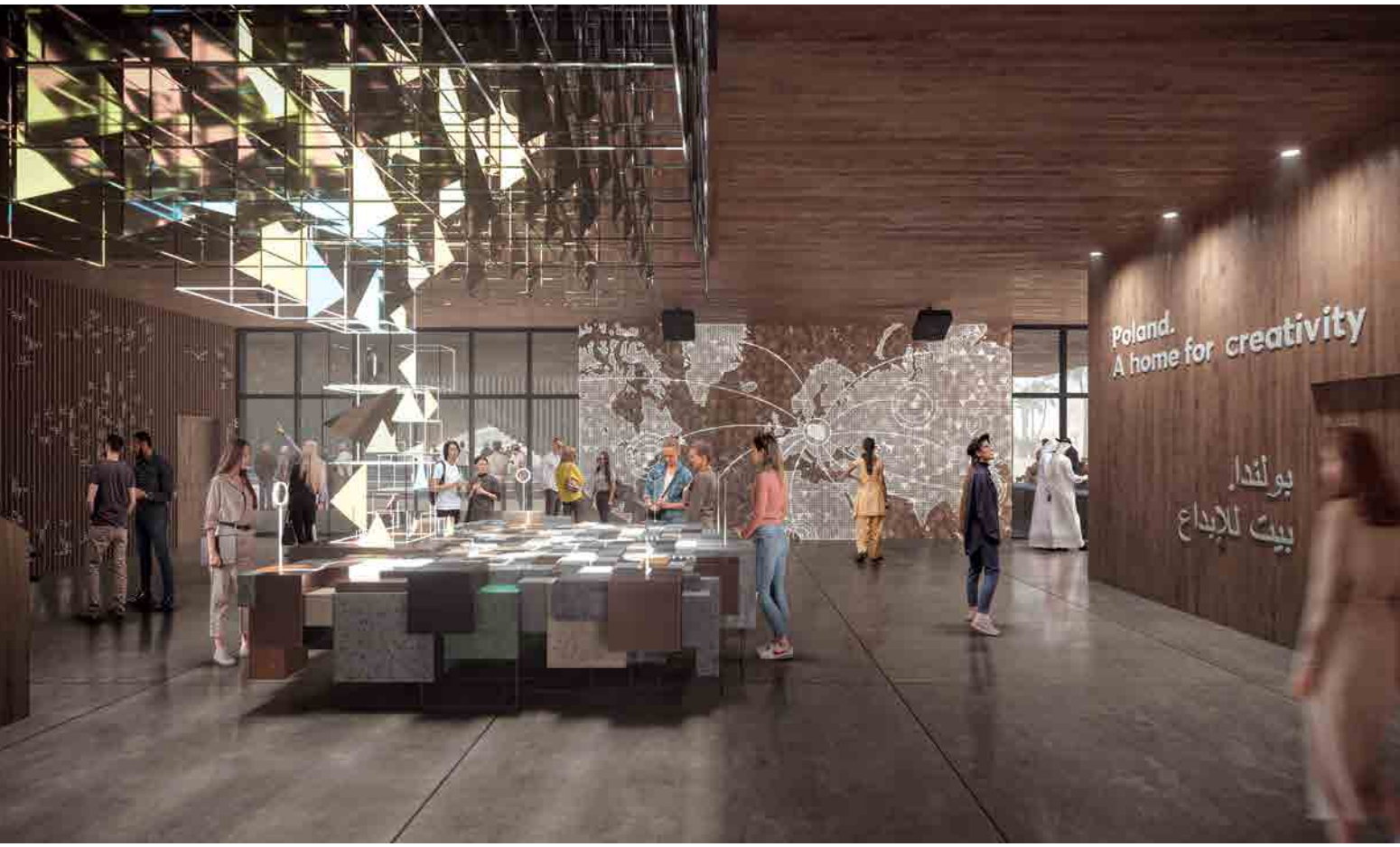

Trzykondygnacyjny pawilon liczy około 2 tys. m kw. W centralnej instalacji holu głównego zostanie wykorzystany motyw polskiego stołu.

The three-storey Polish pavilion has approximately 2,000 sq m. The theme of the Polish table will be used in the central installation of the main hall.

©M. P.

wiada konsorcjum trzech firm: Science Now, Stellar Fireworks i Tellart. Osią narracyjną pawilonu jest kreatywność interpretowana i przedstawiana na różne sposoby, w kilku rozdziałach opowieści o Polsce – to pokażemy na dwóch kondygnacjach. Trzecie piętro oddamy polskim przedsiębiorcom. Tu odbędą się spotkania B2B, sympozja, panele.

Jak dziś, w dobie pandemii, wygląda dynamika ekspansji zagranicznej polskich firm?

Przed rozpoczęciem pandemii podział handlu zagranicznego był w proporcji 20/80 proc. 80 proc. to handel skoncentrowany na współpracy z krajami Unii Europejskiej, a 20 proc. to pozostałe kraje, ze szczególnym uwzględnieniem Ameryki Północnej i Azji. W tym momencie polski handel szuka dla siebie nowych miejsc, przedsiębiorcy zaczynają patrzeć znacznie szerzej. I te proporcje zaczynają się zmieniać. Wychodzimy z przeświadczenia, że Europa jest naszym mocnym partnerem, ale w niektórych miejscach nie ma już dla nas przestrzeni, którą z kolei mają kraje Afryki, Azji czy Ameryki Południowej. Tam otwierają się nowe szanse, chociażby dlatego, że dotychcza-

as conferences, seminars, presentations, fashion shows and tastings. It comprises four types of partnership - pavilion equipment, side events, industry side events and special partnerships. It is worth adding that our pavilion will have a shop and a restaurant, as well as a workshop area for children and a playground.

The Polish pavilion has a modern modular shape with a multimedia installation in the centre of the internal hall. Its body is made of wood.

The WXCA architecture office is responsible for the design. Wood was an obvious choice for us because it alludes to our slogan "Poland: Creativity inspired by nature". We'll be planting typical Polish vegetation around the pavilion, and placing motifs of our tourist regions inside - from the Baltic, through the lowlands, to the mountains. In addition, in the central installation of the main hall, we want to boast about Polish hospitality, using the theme of the Polish table. Our three-storey pavilion covers approx. 2,000 sq. m. A consortium of three companies - Science Now, Stellar Fireworks and Tellart - is responsible for the visitor's experience along the sightseeing path and the production of multimedia materials. The narrative axis of the pavilion is creati-

sowi dostawcy z jakichś przyczyn wypadli z rynku. Mówimy tu o branżach: budowlanej, infrastrukturalnej, automotive czy spożywczej.

Rzeczywiście jesteśmy na tyle silni, żeby wypuścić się na tak odległe rynki?

Wszystko zależy od odwagi i skłonności do podejmowania ryzyka. Mamy nie tylko zasoby, ale też wiedzę know-how i konkretne produkty. Kraje afrykańskie dopiero się rozpędzają gospodarczo i powinniśmy to wykorzystać – lepszego momentu nie będzie. A polskie firmy są bardzo elastyczne, możemy dostosować nasze produkty do potrzeb klientów.

W PAIH macie dedykowany tego typu inicjatywom program Polskie Mosty Technologiczne. Czy on rzeczywiście działa i polscy przedsiębiorcy z niego korzystają w dobie pandemii?

Mogę powiedzieć śmiałe „tak". Ten program powstał wprawdzie przed pandemią, ale świetnie się dziś sprawdza, bo pozwala znaleźć przedsiębiorcom pomysł na siebie i przygotować ich do wejścia na konkretny rynek. Mamy siatkę ekspertów branżowych z zagranicznych biur handlowych, którzy doradzą, jak skutecznie znaleźć się na danym rynku i jak na nim przetrwać. Jak zbudować dla siebie odpowiednią strategię i znaleźć partnera.

Jak pan widzi przyszłość polskiego biznesu w kontekście zagranicznym?

Niestety nie mam szklanej kuli (*śmiech*). A tak na poważnie, to oczywiście nie powiem, że wszystko rysuje się w różowych barwach, ale polska gospodarka jest na tyle silna, że jestem przekonany, że nie są to wyłącznie ciemne barwy. Formy współpracy międzynarodowej, także dzięki cyfryzacji, są coraz szersze. I zawsze będę zachęcał do tego, żeby szukać dla siebie partnerów na zewnątrz i uniezależnić się od cyklu gospodarczego Unii Europejskiej. Warto też omijać mody i trendy, szukać dalej, na mniej popularnych rynkach. ■

Teren po Expo zostanie przekształcony w dzielnicę biznesową District 2020, która ma promować rozwój innowacyjnych technologii.

After Expo, the entire 4.5 km area will be transformed into a business district called "District 2020". This will promote the development of innovative technologies.

vity, interpreted and presented in various ways in several chapters of Poland's history. It'll be shown on two floors. And we'll be giving the third floor over to Polish businesses. This is where B2B meetings, symposia and panels are going to be held.

How are the dynamics of the foreign expansion of Polish companies shaping up in this pandemic era?

Before the pandemic, foreign trade was split 80/20, i.e. 80 percent was focused on EU countries and 20 percent on the rest of the word, with a special emphasis on North America and Asia. Now, Polish trade is looking for new openings and businesses are casting their nets much wider. And the split is beginning to change. Europe is our most reliable partner, but some places have no more room for us. Yet, there is still some space available in Africa, Asia, and South America. New opportunities are opening up in these places because e.g. their existing suppliers have dropped out of the market for one reason or another. We're mainly talking about the construction, infrastructure, automotive, and food industries.

Are we really strong enough to enter such distant markets?

It all depends on having courage and being prepared to take risks. We not only have resources, but also know-how, and specific products. African countries are starting to accelerate their economic growth and we should take advantage of it - there won't be a better time. And Polish companies are very flexible, we can tailor our products to the needs of our customers.

At PAIH, you have the Polish Tech Bridges program dedicated to this type of initiative. Does it really work and have Polish businesses been using it during the pandemic?

I can boldly say "yes". Although the program was created before the pandemic, it's working great today, because it allows businesses to find an idea for themselves and prepare them to enter a specific market. We have a network of industry experts from foreign trade offices who can offer advice on how to successfully enter a given market and survive in it – how to build the strategy that best suits you and find the right partner.

How do you see the future of Polish business in a foreign context?

Unfortunately, I don't have a crystal ball (laughs). But seriously, while I can't say that there are no dark clouds on the horizon, the Polish economy is so strong that I don't think they're too threatening. New forms of international cooperation, partly thanks to digitization, are becoming more and more extensive. And I always encourage people to look for external partners and break free of the economic cycle of the European Union. It's also worth avoiding fads and trends and looking further afield to less popular markets. ■

WIDZIAŁ PRZYSZŁOŚĆ

HE COULD SEE THE FUTURE

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

Jest najczęściej tłumaczonym na świecie polskim pisarzem. Ikoną fantastyki naukowej, futurologiem, filozofem. W tym roku obchodziłby setne urodziny. Rok 2021 to oficjalnie Rok Stanisława Lema, z dziesiątkami wydarzeń kulturalnych w Polsce i na świecie.

He was Poland's most translated writer. An icon of science fiction, a futurologist, and a philosopher. He would have celebrated his 100th birthday this year. The year 2021 is officially the Year of **Stanisław Lem**, with dozens of cultural events being held in Poland and around the world.

PL

Czy można zobaczyć przyszłość? Odpowiedź na to pytanie wydaje się jednoznacznie negatywna, a futurologia jest chyba najbardziej nieskuteczną z intelektualnych działalności człowieka. Dlaczego przewidując przyszłość, choćby niedaleką, chybiamy? Częściowej odpowiedzi można poszukać w dziełach Stanisława Lema. Był jednym z tych niewielu futurologów, którym jednak udało się cokolwiek przewidzieć. Prawdopodobnie dlatego, że postęp techniczny zawsze widział w perspektywie humanistycznej, ewentualną przyszłość filtrował przez to, co wiedział o ludzkiej naturze, psychologii, społeczeństwach i ustrojach. A że był trochę mizantropem, jego wizje przyszłości nigdy cukierkowe nie były. Jego książki to najlepszy przykład tego, że science fiction nie jest tylko pustą gimnastyką wyobraźni. Klasyczne powieści Lema są zawsze osadzone w aktualnej wiedzy naukowej. Bo Lem był człowiekiem pochłaniającym wiedzę – nie tylko techniczną, ale i humanistyczną. Był też świetnym teoretykiem literatury i niezmordowanym racjonalistą. Z tej interdyscyplinarności wyrosły utwory tak oryginalne, jak *Wielkość urojona* i *Doskonała próżnia*, czyli recenzje nieistniejących książek. Przez niewtajemniczonych w twórczość Lema bywały one odczytywane jako prawdziwe.

ENG

Can you see the future? The answer to this question appears to be unequivocally negative. Futurology is arguably the most ineffectual activity that anyone can engage in. Why do we consistently get it so wrong when we predict the future? Even the not so distant future? A clue can be found in the works of Stanisław Lem. Lem was one of the few futurologists who actually managed to accurately predict something. That may be because he saw technological progress from a humanistic perspective. Lem filtered possible futures through what he knew about human nature, psychology, society, and systems. And since he had something of a misanthropic bent, he never saw the future through rose tinted glasses. His books are proof positive that science fiction is more than just gymnastics for the imagination. Lem's classic novels are grounded in current scientific knowledge. For Lem voraciously consumed knowledge – humanistic as well as technical. He was a great literary theorist, as well as an uncompromising rationalist. This interdisciplinarity approach resulted in such highly original works as *Imaginary Magnitude* and *A Perfect Vacuum*. The former is a collection of introductions to non-existent books, while the latter, a collection of reviews of non-existent literary works. Some, uninitiated to Lem, took them seriously.

Stanisław Lem
powieści o pilocie Pirxie

STANISŁAW LEM
Doskonała próżnia
»czytelnik«

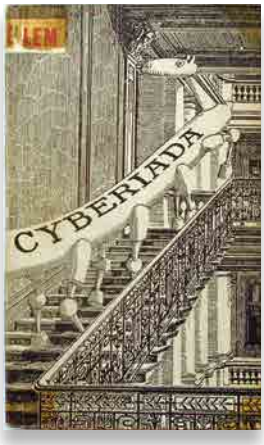
CYBERIADA

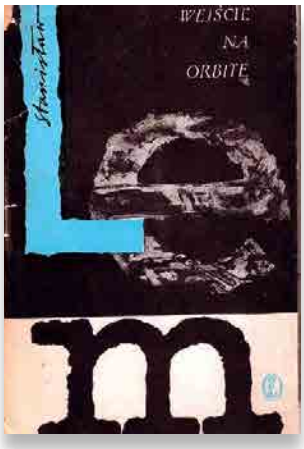
WEJŚCIE NA ORBITĘ

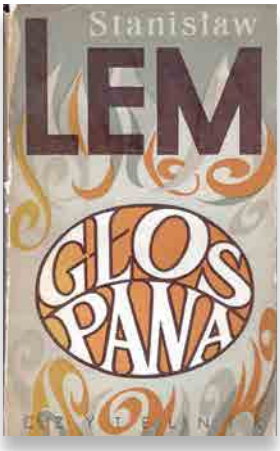
Stanisław
LEM
GŁOS PANA

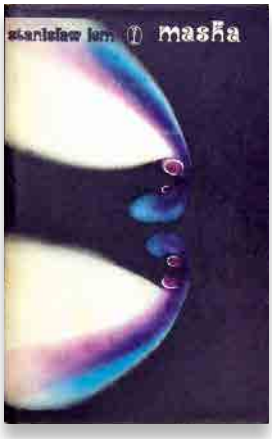
stanisław lem
masha

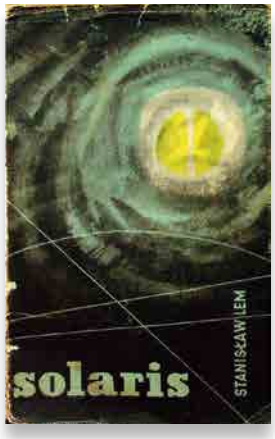
solaris
STANISŁAW LEM

STANISŁAW
LEM
BAJKI
ROBOTÓW

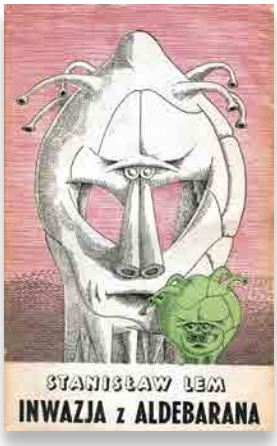
STANISŁAW LEM
INWAZJA z ALDEBARANA

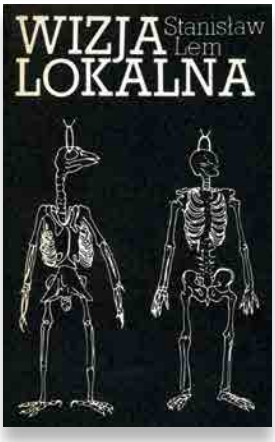
WIZJA LOKALNA
Stanisław Lem

STANISŁAW LEM

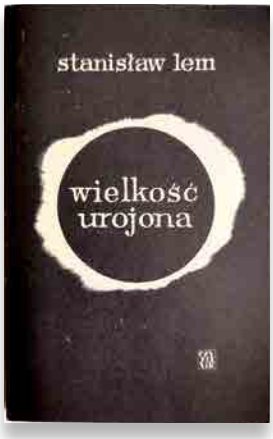
stanisław lem
wielkość urojona

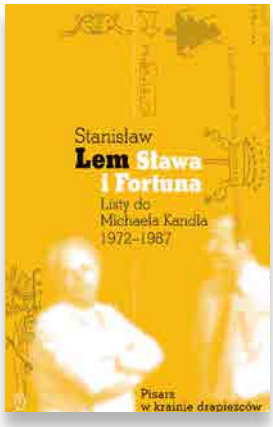
Stanisław
Lem Sława i Fortuna
Listy do
Michaela Kandla
1972–1987
Pisarz
w krainie drapieżców

STANISŁAW LEM
POWRÓT Z GWIAZD

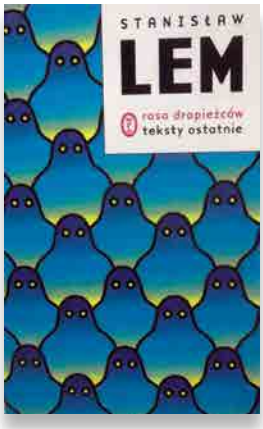
STANISŁAW
LEM
rasa drapieżców
teksty ostatnie

STANISŁAW LEM
FANTASTYKA
I FUTUROLOGIA

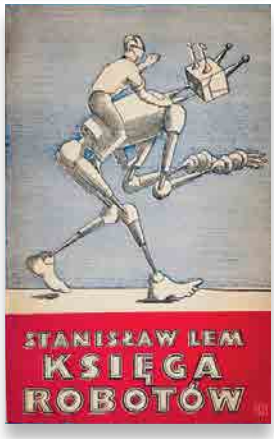
STANISŁAW LEM
KSIĘGA
ROBOTÓW

DZIENNIKI GWIAZDOWE
STANISŁAW LEM

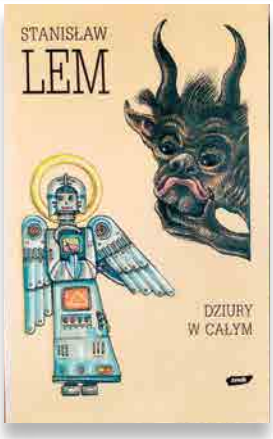
STANISŁAW
LEM
DZIURY
W CAŁYM

35 LAT PRZED *MATRIXEM*

Jego książki przetłumaczono na 40 języków i rozeszły się w łącznym nakładzie ponad 45 mln egzemplarzy. Niektóre stały się kamieniami milowymi literatury fantastycznonaukowej. *Solaris* to historia matka wszystkich kosmicznych horrorów psychologicznych. Opisy prób porozumienia z obcą cywilizacją np. w *Edenie* czy *Głosie Pana* sprawiają, że na współczesne superprodukcje hollywoodzkie o podobnej tematyce (np. *Arrival*) patrzymy z uśmiechem politowania. Zresztą pomysłów na pozaziemskie cywilizacje Lem miał co niemiara – aż dziwne, że twórcy filmów nie czerpią z jego książek nieco więcej, chociaż filmowych adaptacji Lema było całkiem sporo. Na inny sztandarowy temat współczesnej fantastyki – inteligentnych robotów – stworzył *Maskę*, unikalny literacki „strumień świadomości" opowiedziany z punktu widzenia maszyny. Z kolei *Golem XIV* to powalające filozoficzne wykłady wygłoszone przez superkomputer: *O człowieku* i *O sobie*. O połączeniu ludzkiego umysłu z komputerem i rzeczywistości wirtualnej pisał już w *Summie technologiae* w 1964 r., na 35 lat przed *Matrixem*.

Mimo że Lem jest w rodzimej kulturze obecny niewątpliwie, to wciąż obecność trochę niszowa. Wśród miłośników ma status kultowy, a badania nad jego twórczością doczekały się własnego terminu: lemologia. Jego wymagające intelektualnie powieści, eseje i eksperymenty literackie z pewnością nie są lekturą dla wszystkich. Potrafił jednak w nawet w pozornie lekkiej i rozrywkowej formule zawrzeć głębokie treści – wszak na przykład zbiór *Cyberiada* to utwory, które z powodzeniem mogą być czytane dzieciom, a jednocześnie są nowoczesnymi powiastkami filozoficznymi. Czy Rok Lema sprawi, że wreszcie stanie się on nieco bardziej oswojoną częścią rodzimej kultury? Miejmy nadzieję.

BEZKOMPROMISOWY INTELEKTUALISTA

Fantastyką zajął się tak naprawdę trochę z przypadku – kłopoty z cenzurą podczas prób wydania realistycznej powieści *Szpital przemienienia* zbiegły się z niespodziewanym sukcesem *Astronautów* – pierwszej książki fantastycznonaukowej. Fantastyka, co nie jest bez znaczenia, ułatwiała omijanie panującej wówczas (lata 50.) komunistycznej cenzury. Być może z powodu ponurej PRL-owskiej rzeczywistości za żelazną kurtyną i zimnej wojny, która – wydawało się wtedy – nigdy się nie skończy, jego utwory mają niesamowitą, uzdrawiającą moc satyryczną. Szczególnie często Lem obśmiewa biurokrację, absurdalne przepisy i skostniałe państwowe struktury. Jego umiejętności słowotwór-

35 YEARS BEFORE THE MATRIX

Lem's books have been translated into 40 languages and have sold more than 45 million copies. Some have gone on to become science fiction milestones. Solaris is the mother of all cosmic psychological horror stories. His early stories about humans attempting to establish communication with alien civilizations, e.g. in *Eden* and His *Master's Voice*, make contemporary Hollywood blockbusters that deal with this theme (e.g. Arrival) pale by comparison. Lem had so many ideas for extraterrestrial civilizations that it's strange that filmmakers have not made even more use of his work (although there have been plenty of film adaptations). Another flagship theme in modern fantasy - intelligent robots – was thoroughly explored in *The Mask*, a unique "stream of consciousness" told from the perspective of a machine. *Golem XIV* is a striking series of philosophical lectures, including "On the Human, In Three Ways " and "About Myself", given by a supercomputer. Lem had already written about connecting the human mind with a computer and virtual reality in *Summa Technologiae* in 1964 - 35 years before The Matrix.

Although Lem is undoubtedly present in Polish culture, it is something of a niche presence. He has a cult status among his most ardent fans, and the term "Lemology" has been coined to describe studies on his work. His intellectually demanding novels, essays and literary experiments are certainly not for everyone. However, Lem could even embed profundity in a superficially light and entertaining formula, e.g. *The Cyberiad*, a collection of modern philosophical essays, can be read to children. Will the "Year of Lem" make him an integral part of Polish culture? Let's hope so.

UNCOMPROMISING INTELLECTUAL

Lem took up fantasy by accident – he had run-ins with the censors in the early 1950s when attempting to publish his realistic novel, *Hospital of the Transfiguration*, while *The Astronauts* (1951) - his first science-fiction novel – was an unexpected success. Fantasy made it easier to bypass the communist censorship of the 1950s. The drab reality of the People's Republic of Poland, shut away behind the Iron Curtain, to say nothing of the Cold War, which promised to continue indefinitely, might have contributed to the amazing, healing satirical power of his writing. Lem frequently parodies bureaucracy, absurd regulations, and rigid state structures. He had a genius for coining new words – many of which are Polish language masterpieces. They can pro-

Pierwsze wydania książek Lema to dziś kolekcjonerskie rarytasy.

Today, the first editions of Lem's books are a collector's item.

1 2

3 4

cze to majstersztyki języka polskiego. Sprawiają, że czytając nawet o najpoważniejszych tematach, wybuchamy śmiechem, choć czasem trudno ocenić, czy Lem mówi poważnie, czy nie. Mnogość neologizmów bardzo utrudniała zadanie tłumaczom. Sukces Lema w USA to niemała zasługa doskonałego przekładu autorstwa Michaela Kandla.
Fantastyka ułatwiła Lemowi nie tylko omijanie cenzury, ale i ukrycie osobistej historii. Urodzony w 1921 r. we Lwowie, w rodzinie o żydowskich korzeniach, doświadczył osobiście makabry XX w., którą możemy co najwyżej odczytywać

voke laughter, even when he is describing the most serious topics, although it can sometimes be hard to tell whether he is serious. The multitude of neologisms has made the task of translating his works especially difficult. Lem's success in the USA is due to the excellent translations by Michael Kandel. Not only did fantasy make it easier for Lem to evade the censors, but it helped keep his personal history personal. Lem was born to a Jewish family in Lwow (now Lviv, Ukraine) in 1921, and so he personally experienced the horrors of 20th-century Europe. However,

Ekranizację *Solaris* autorstwa Andrieja Tarkowskiego w 1972 r. nominowano do Złotej Palmy w Cannes.

The film adaptation of *Solaris* by Andrei Tarkowski was nominated for the Palme d'Or at Cannes in 1972.

Niektóre ekranizacje książek Stanisława Lema:

Some film adaptations of Stanisław Lem's books:

1. *Solaris*, reż. Steven Soderbergh

Solaris, dir. Steven Soderbergh

2. *Przekładaniec*, reż. Andrzej Wajda

Layer Cake, dir. Andrzej Wajda

3. *Doradcy króla Hydropsa*, reż. Natalia Brożyńska

The Advisors of King Hydrops, dir. Natalia Brożyńska

4. *Kongres*, reż. Ari Folman

The Congress, dir. Ari Folman

między wierszami jego książek. To historyczna zawierucha nie pozwoliła mu na studia na Politechnice Lwowskiej i zadecydowała, że wylądował na medycynie. W lipcu 1945 r. rodzina Lemów, tracąc cały dobytek, została wysiedlona ze Lwowa do Krakowa w ramach jednej z największych operacji przymusowych przesiedleń.

Lem zaczął więc pisać, by finansowo pomóc zrujnowanej rodzinie. Jego pierwsze, realistyczne teksty były publikowane w prasie, pisał je kontynuując studia medyczne w Krakowie. Wtedy też zetknął się z cybernetyką i powoli wsiąkał w intelektualne życie Krakowa. Po sukcesie czytelniczym *Astronautów* w ciągu dekady stał się najpoważniejszym polskim autorem SF. Do końca życia mieszkał w Krakowie, z poznaną jeszcze na studiach żoną Barbarą. Jego syn Tomasz do dziś aktywnie uczestniczy w popularyzowaniu lemowskiej spuścizny.

Interdyscyplinarność i rozmach intelektualny Lema potrafiły przynieść zaskakujące konsekwencje. Amerykański pisarz SF Philip K. Dick uważał, że Lem nie istnieje, bo tak różnorodnych dzieł nie mogła napisać jedna osoba. „Lem" to według pisarza komórka komunistycznego wywiadu infiltrująca amerykańskie środowisko SF. Dick w 1974 r. wysłał nawet do FBI donos na Lema, który był wówczas honorowym członkiem Amerykańskiego Stowarzyszenia Pisarzy SF. Bezkompromisowy intelektualnie Lem członkostwo

this can only be gleaned by reading between the lines of his books. It is this historic turmoil that prevented him from studying at the Lviv Polytechnic National University and pushed him towards medicine. In July 1945, the Lem family, having been stripped of all their possessions, were expelled from Lviv and sent to Krakow in what was one of the largest forced resettlements in history.

So Lem started writing to help his financially strapped family. His first realistic texts, written while studying medicine in Krakow, were published in the press. It was then that he came into contact with cybernetics and slowly immersed himself in the intellectual life of Krakow. Within a decade of the success of *The Astronauts*, he had become Poland's preeminent science fiction author. Lem spent the rest of his life in Krakow with his wife, Barbara, whom he met at university. His son Tomasz has been active in popularizing Lem's legacy.

Lem's interdisciplinarity and intellectual impetus could bring surprising consequences. American SF writer Philip K. Dick did not believe that Lem existed, as he could not see how a single person could have written such a variety of works. According to Dick, "Lem" was a communist intelligence cell set upon infiltrating the American SF community. In 1974, Dick even denounced Lem to the FBI. At the time, Lem was an

2021 ROKIEM LEMA

2021 - the Year of Stanisław Lem

Instytut Adama Mickiewicza i Krakowskie Biuro Festiwalowe, we współpracy z wieloma instytucjami, przygotowały kilkadziesiąt wydarzeń poświęconych Stanisławowi Lemowi. Festiwal Kultury Żydowskiej i Festiwal Conrada przewidują panele poświęcone pisarzowi. Na Uniwersytecie Pedagogicznym odbędzie się konferencja *Filozoficzny Lem*. Wydawnictwo Literackie wznowi wiele dzieł Lema, powstaną też dwie nowe książki biograficzne. Odbędą się również dwa festiwale: Lem Future Tech Festival oraz zorganizowany w formie konwentu Kongres Futurologiczny. Szczegóły na *roklema.pl*.

The Adam Mickiewicz Institute and the Krakow Festival Office, in cooperation with many institutions, have prepared several dozen events dedicated to Stanisław Lem. The Jewish Culture Festival and the Conrad Festival are planning panels devoted to the writer. The Philosophical Lem conference will be held at the Pedagogical University. Literary Press will revive many of Lem's works, and there will also be two new biographical books published. Moreover, two festivals will be held: the Lem Future Tech Festival and the Futurological Congress organized in the form of a convention. Details at *roklema.pl*.

wkrótce i tak stracił, po tym jak zjadliwie skrytykował poziom ówczesnej literatury fantastycznej w USA. Krytykował zresztą prawie wszystko, łącznie z własnymi dziełami. *Powrót z gwiazd* po czasie określał jako „sentymentalny", *Eden* wręcz jako „niewypał pisarski", a wczesne próby pisarskie najchętniej „pogrzebałby na cmentarzu ogólnej nieczytelności".

W PEWNYM ODERWANIU OD PIERWOWZORU

Co ciekawe, to właśnie Dick był jednym z niewielu pisarzy SF, o którym Lem się kiedykolwiek pozytywnie wypowiedział. Chwalił też Ursulę Le Guin, twierdząc, że jej książki zmieniły jego podejście do gatunku fantasy. Na temat najbardziej znanej, hollywoodzkiej ekranizacji którejkolwiek ze swoich książek – *Solaris* Stevena Soderbergha – zdobył się na dyplomatyczne oświadczenie: „wizja artystyczna Soderbergha wydaje się przemyślana i konsekwentna, pozostaje jednak w pewnym oderwaniu od pierwowzoru". Przyznał jednak, że film to „dzieło niezwykłe, zaskakujące, prawdziwie nowatorskie". Na zorganizowany specjalnie dla niego przedpremierowy pokaz jednak nie przyszedł.

Co powiedziałby o dzisiejszym świecie? O rzeczywistości wirtualnej, mediach społecznościowych, współczesnej polityce, cyberprzestrzeni, edycji genów, korporacjach kosmicznych, transhumanizmie, zdobyczach neuronauki, spełniającej się na naszych oczach własnej przepowiedni o wojnie informacyjnej? Tego się nie dowiemy, ale możemy zachować „perspektywę lemowską" i próbować własnych interpretacji. ■

honorary member of the American SF Writers Association. The intellectually uncompromising Lem soon had his membership cancelled after scathingly criticising the standard of fantasy literature in the US. He criticized almost everything, including his own work. He later described *Return from the Stars* as "sentimental", *Eden* as "a writer's misfire", and claimed that he would be only too happy to bury his early literary attempts "in an unmarked grave".

SLIGHTLY DETACHED FROM THE ORIGINAL

Interestingly, Dick was one of the few SF writers Lem had ever spoken positively about. He also praised Ursula Le Guin, claiming that her books changed his approach to the fantasy genre. As for the most famous Hollywood film adaptation of his work - "Solaris" by Steven Soderbergh - Lem issued the following diplomatic statement: "Soderbergh's artistic vision seems well-thought-through and consistent, but it remains somewhat detached from the original". He admitted, though, that the film was "an extraordinary, surprising, and truly innovative work". However, he did not come to the pre-premiere screening organized especially for him. What would he say about today's world? About virtual reality, social media, contemporary politics, cyberspace, gene editing, space corporations, transhumanism, the achievements of neuroscience, and his own prophecy about information war becoming reality in front of our eyes? We will never know, but we can keep the "Lem's perspective" and try to make our own interpretations. ■

©WOJCIECH ZEMEK, M.P.

DLACZEGO POTRZEBUJEMY INNYCH LUDZI?

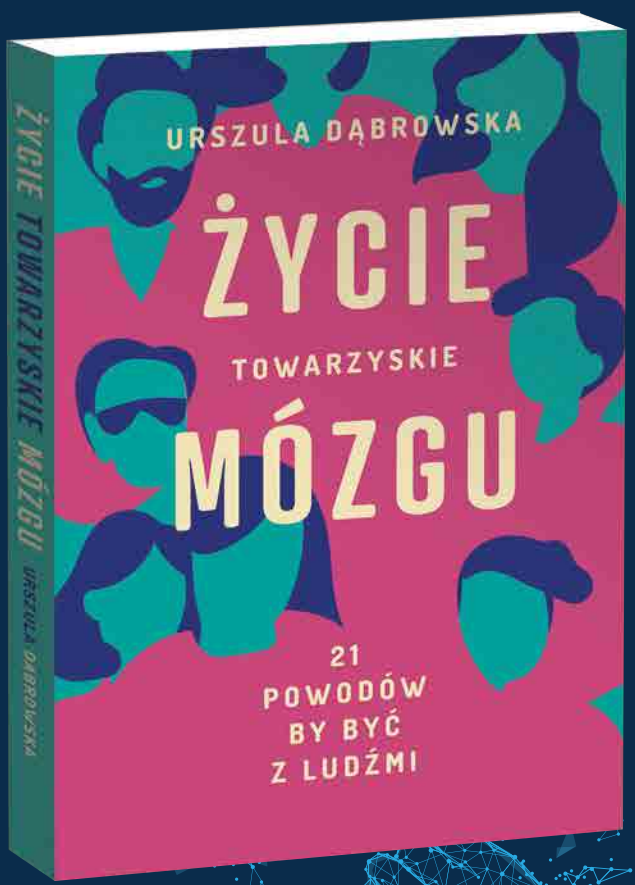

Z TEJ KSIĄŻKI DOWIESZ SIĘ M.IN., ŻE:

- życzliwe kontakty międzyludzkie to klucz do zdrowia, szczęścia i długowieczności
- przyjaźnie są bezcenne, więzi rodzinne konieczne, a znajomości bardzo pomocne
- kawa z przyjaciółką to nie strata czasu, ale inwestycja w dobrostan (twój i jej)
- wspólny śmiech, przytulanie i wygłupy to lek na stres od Matki Natury
- a pomocna dłoń sprawia, że wspinaczka pod górę (prawdziwą i metaforyczną) staje się lżejsza

książki Burda

PATRONI:

ELLE FOCUS charaktery ZDROWIE i ŻYCIE samozdrowie Claudia

LOTNISKO W 3D

3D AIRPORT

tekst | by **PAWEŁ SŁOMIAN, PLL LOT**

Modernistyczna bryła, której luksusowe wnętrza wyłożono marmurem, chromowaną stalą i egzotycznym drewnem. W kwietniu mija 87. rocznica otwarcia Pasażerskiego Dworca Lotniczego PLL LOT na Okęciu.

A modernist shape with luxurious interiors lined with marble, chrome steel, and exotic wood. April marks the 87th anniversary of the opening of the PLL LOT Warsaw Chopin Airport at Okecie.

PL Na uroczyste otwarcie Dworca Lotniczego na Okęciu, które odbyło się 29 kwietnia 1934 r. w obecności prezydenta RP Ignacego Mościckiego, zjechali najważniejsi oficjele z całej Europy. Okolicznościowe przemówienie wygłosił ówczesny dyrektor Polskich Linii Lotniczych LOT Wacław Makowski. Lotnisko miało zastąpić dotychczasowe, znajdujące się na Polu Mokotowskim.

MODERNIZM W PEŁNEJ KRASIE

Dworzec lotniczy LOT-u ulokowano przy lotnisku wojskowym Pierwszego Pułku Lotniczego. Administracyjnie obszar ten znajdował się ówcześnie poza granicami Warszawy i podobnie jak dziś – w przypadku budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego – dało się słyszeć głosy niezadowole-

Dworzec Lotniczy na Okęciu w 1934 r., obok fragment trójwymiarowej wizualizacji autora tekstu, Pawła Słomiana.

Warsaw Airport in 1934, next to it - a fragment of a three-dimensional model created by the author of this text, Paweł Słomian.

nia dotyczące odległości od centrum i rozmachu inwestycji. Budynek dworca został zaprojektowany przez architekta Wilhelma Henneberga (dotychczas mylnie przypisywano autorstwo projektu Edwardowi Seydenbeutelowi). Za zabudowę przydworcowych hangarów lotniczych na Okęciu byli zaś odpowiedzialni dr inż. Tomasz Kluz oraz inż. Tadeusz Jarosz. Projekt modernistycznych wnętrz został stworzony z rozmachem przez architektów Stanisława Gałęzowskiego i Stanisława Połujana.

Niestety pod koniec II wojny światowej wycofujące się z Warszawy wojska niemieckie wysadziły dworzec wraz z pozostałą infrastrukturą lotniska. Miało to miejsce na przełomie września i października 1944 r. i było jednym z elementów likwidowania obiektów posiadających znaczenie strategiczne w działaniach wojennych. Po wojnie, z resztek wysadzonego dworca, stworzono prowizoryczny krajowy dworzec lotniczy.

PRZEDWOJENNE ZAKAMARKI

Od lat interesuję się architekturą modernizmu, a szczególnie jej polskimi przykładami tak licznie powstałymi przed 1939 r. nie tylko w Warszawie, ale też w Gdyni czy Katowicach. Niestety wojna

ENG

The most important officials in Europe attended the ceremonial opening of Okecie Airport, which took place on 29 April 1934, in the presence of the President of the Republic of Poland, Ignacy Mościcki. The director of LOT Polish Airlines, Wacław Makowski, gave a prepared speech to mark the occasion. Okecie was built to replace Warsaw's existing airport at Pole Mokotowskie.

MODERNISM IN ALL ITS GLORY

The LOT airport was built next to the First Air Regiment airport. At the time, the area was outside the Warsaw city limits, and as with the Solidarity Transport Hub (under construction) at present, the distance from the city and the scale of the project attracted a good deal of criticism. The buildings were designed by Wilhelm Henneberg. They have sometimes mistakenly been attributed to Edward Seydenbeutel, who designed a city station in Aleje Jeozolimskie that offered a direct bus connection to the airport. The hangars were designed by Dr Tomasz Kluz and Tadeusz Jarosz, and the modernist interiors were created by Stanisław Gałęzowski and Stanisław Połujan. Unfortunately, in the final stages of WWII, the retreating Germans blew the building up, along with the rest of the airport infrastructure. This happened at the turn

1

„Na uroczyste otwarcie Dworca Lotniczego na Okęciu zjechali najważniejsi oficjele z całej Europy.

The most important officials from all over Europe arrived at the opening ceremony of Okecie Airport. „

2

3

4

©WIZUALIZACJE: PAWEŁ SŁOMIAN. ZDJĘCIA: NARODOWE ARCHIWUM CYFROWE, ARCHIWUM PLL LOT

1. Uroczyste otwarcie Dworca Lotniczego. Na podeście prezydent Ignacy Mościcki.

The ceremonial opening of the airport. President Ignacy Mościcki standing on the podium.

2. Od lewej: ówczesny dyrektor LOT-u Wacław Makowski, obok Ignacy Mościcki.

From the left: the then director of LOT Wacław Makowski, next to him, Ignacy Mościcki.

3. Siatka połączeń LOT-u w latach 30. w hali Dworca Lotniczego.

LOT's network of connections at the Airport Terminal in the 1930s.

4. Fragment wizualizacji wnętrza nieistniejącego już dziś Dworca.

A fragment of the visualization of the interior of the no-longer existing airport.

wiele z nich bezpowrotnie pochłonęła, tak jak wspomniany dworzec na Okęciu.

Rozpoczynając pracę na pokładach samolotów polskiego przewoźnika, naturalnie skierowałem swoją uwagę na przedwojenną siedzibę przedsiębiorstwa. Ku mojemu zaskoczeniu obiekt nie był wystarczająco dobrze opisany, a jedynymi zdjęciami przedstawiającymi to miejsce było kilka kadrów wykonanych od strony ówcześnie określanego pola wzlotów oraz dwie fotografie wnętrza. W toku przeszukiwania archiwów, dokumentów LOT-owskiego muzeum i zdigitalizowanych zbiorów kilku bibliotek udało mi się odnaleźć materiały rzucające światło na nieznane dotąd zakamarki przedwojennego dworca lotniczego.

REWOLUCYJNE ŚWIETLIKI I CHROMOWANE KALORYFERY

Jak zatem wyglądała bryła lotniska i jego wnętrze? Przede wszystkim budynek charakteryzował się modernistycznym stylem okrętowym i wymownie nawiązywał do prężnego rozwoju polskiej gospodarki dwudziestolecia międzywojennego. Projekt łączył cechy architektoniczne występujące w budowlach z innych miast, na całej szerokości kraju – od Katowic aż po Gdynię. Wnętrza urządzone były luksusowo. Użyto w nich krajowych marmurów, stali chromowanej i egzotycznego drewna. Zastosowano wiele świetlików dachowych, także rewolucyjnych – dwupoziomowych, które wprowadzały do wnętrz dużo światła dziennego. Ekskluzywne oświetlenie elektryczne pochodziło ze słynnej warszawskiej fabryki Antoniego Marciniaka. Budynek wyposażony w chromowane kaloryfery, miał centralne ogrzewanie. Na parterze dworca mieściły się posterunek policji, urząd pocztowy, urząd celny, kasy LOT i Air France, poczekalnia z pięknym rozkładem lotów i mapą europejskich połączeń oraz przechowalnia bagażu. W korytarzu prowadzącym na lotnisko ulokowano toalety i kiosk RUCH-u. Przy wyjściu na lotnisko znajdowały się biura kierownika LOT-u, zawiadowcy portu i pomieszczenie radiostacji. Na piętrze umieszczono zaś restaurację wraz z kuchnią i zapleczem oraz szatnię dla pasażerów i pomieszczenia techniczne pomiarów meteorologicznych. Na najwyższym poziomie znajdował się taras widokowy z panoramą lotniska i budką obserwacyjną – protoplastą dzisiejszych wież kontroli ruchu lotniczego.

Ówczesny budynek dworca lotniczego z całą pewnością był architektoniczną perełką, dlatego warto go dziś przypomnieć. A dzięki technice trójwymiarowej, którą zastosowałem do stworzenia wizualizacji, mamy szansę zobaczyć go ze szczegółami. ■

of October 1944 as part of a strategy to destroy anything of military significance. After the war, a makeshift national airport was created from the remains of the blown-up infrastructure.

PRE-WAR NOOKS AND CRANNIES

I have long been interested in modernist architecture, especially in Poland. Warsaw, Gdynia and Katowice all had plenty of modernist buildings before the war. Unfortunately, many of them were irretrievably lost during the conflict – Okecie Airport (see above) being a case in point. When I started working on board LOT planes, I naturally turned my attention to the company's pre-war head office. To my surprise, there was no satisfactory description of the facility, and the few surviving photographs only showed the then departure area (taken side on), and the interior (two photos). A search of the archives, the LOT museum, and the digitized collections of several libraries turned up more materials. These shed some light on some of the forgotten nooks and crannies of the pre-war airport station.

REVOLUTIONARY SKYLIGHTS AND CHROME RADIATORS

So what did the airport look like? Its most striking aspect was its streamlined moderne design, which eloquently alluded to the dynamic development of the Polish economy in the interwar period. The complex combined architectural features found in other buildings across the country - from Katowice to Gdynia. The interiors were luxuriously furnished with domestic marble, chrome steel, and exotic timber. There were lots of skylights, including revolutionary two-level skylights, which introduced a lot of natural light into the interior. Exclusive electric lighting came from the famous Warsaw factory of Antoni Marciniak. The building, equipped with chrome radiators, was centrally heated. At street level, there was a police station, post office, customs office, LOT and Air France ticket offices, a waiting room with a beautiful flight schedule and a map of European connections, and a luggage storage area. There were toilets and a RUCH kiosk in the corridor leading to the departure area. The offices of the LOT manager and the airport manager were at the end of the corridor, as was the radio room. The next level had a restaurant with a kitchen and storage facilities, as well as a cloakroom for passengers, and technical rooms for meteorological measurements. The top level had an observation deck overlooking the airfield and an observation booth - the progenitor of today's air traffic control towers. The main airport building was definitely an architectural gem that is worth recalling today. And thanks to the three-dimensional technique that I used to create the mock-up, we have a chance to see it in precise detail. ■

STÓŁ WIELKANOCNY

EASTER TABLE

tekst | by **MAGDALENA RUDZKA**

Zwyczaj błogosławienia koszyków z żywnością sięga w Polsce wczesnego średniowiecza. Składniki święconki to tradycyjnie: jajka, baranek (kiedyś z masła, dziś częściej z cukru), chleb, sól, chrzan, wędlina i kawałek babki.

The custom of blessing food baskets in Poland dates back to the early Middle Ages. Traditionally, the basket (called 'święconka') contained eggs, a figurine of a lamb (once made of butter, today more often made of sugar), bread, salt, horseradish, cold meat cuts and a piece of cake.

Mazurki, puszyste serniki, jajka faszerowane, żur z białą kiełbasą czy pieczony schab okraszony ćwikłą. Wielkanoc na polskich stołach to prawdziwa uczta.

Mazurek, cheesecake, stuffed eggs, sour rye soup with white sausage or roasted pork with beetroot and horseradish relish. Easter on Polish tables is a real feast.

PIECZONA KACZKA
Roast duck

Na wielkanocnym stole często pojawia się coś na gorąco, przeważnie w Wielki Poniedziałek. Spośród tradycyjnych potraw Polacy najchętniej wybierają pieczoną kaczkę lub gęś. Upieczone z jabłkami, przyprawione majerankiem.

There is usually something hot on the Easter table, mostly on Holy Monday. Poles most often choose roast duck or goose, baked with apples and seasoned with marjoram.

Żur znają też Białorusini, Czesi i Słowacy.

Sour rye soup is also known by Belarusians, Czechs and Slovaks.

ŻUREK Sour rye soup

To chyba najbardziej polska ze wszystkich zup, niemalże obowiązkowa na świątecznym stole. Tradycyjny polski żurek robi się na zakwasie z żytniej mąki fermentowanym przez mniej więcej tydzień. Jest wiele regionalnych wersji. Obowiązkowe wielkanocne dodatki to jajko i biała kiełbasa.

It is probably the most Polish soup of all, almost a must-have on the festive table. Traditional Polish sour rye soup is made from rye flour, fermented for about a week. There are many regional versions. Mandatory Easter accompaniments include eggs and white sausage.

BABKA WIELKANOCNA
Easter cake

Stare przepisy na wielkanocne baby szokują liczbą żółtek i ogromem włożonej pracy. Dzisiejsze babki to najczęściej ciasto piaskowe lub drożdżowe, często z nutą cytryny i koniecznie z wanilią. Powinny być pieczone w formie i oblane lukrem.

Old recipes for Easter cake amaze with the amount of yolks and the enormity of effort put into making the cake. Today's Easter cakes are usually made from pound or yeast dough, often with a hint of lemon and necessarily with vanilla. They should be baked in a baking mould and covered with icing.

ĆWIKŁA Beetroot and horseradish relish

Pojawia się na stole jako dodatek do mięs, np. kaczki czy pieczonego schabu. Ugotowane buraki z dodatkiem chrzanu, cukru, soli i niekiedy jabłek to pyszna mieszanka smaków: pikantnego, słodkiego i kwaśnego. Czasem dodaje się ocet winny, goździki lub kminek.

It appears on the table as an accompaniment to meats, e.g. duck or roast loins. Cooked beets with the addition of horseradish, sugar, salt and sometimes apple are a delicious mixture of flavours: spicy, sweet and sour. Sometimes wine vinegar, cloves or cumin are also added.

JAJKA FASZEROWANE Stuffed eggs

Mimo że są jedną z podstawowych potraw polskich świąt, mają chyba najwięcej wariacji. Faszerować można połówki skorupek jaj lub ich ugotowane na twardo białka. Masa smakowa bywa rozmaita: ze szczypiorkiem, pieczarkami, dodatkiem szynki, rzeżuchy a nawet łososia lub tuńczyka.

Even though they are one of the staple dishes of Polish holidays, they probably come in most variations. You can stuff halves of eggshells or hard-boiled egg whites. The stuffing varies: it can contain chives, mushrooms, ham, watercress and even salmon or tuna.

SERNIK Cheesecake

Obok babki jest najczęściej pieczonym na Wielkanoc polskim ciastem. Rodzimy sernik ma wiele odmian, popularny jest ten z dodatkiem ciasta kruchego (sernik krakowski). Masa twarogowa składa się z sera, jajek, cukru, masła, mąki ziemniaczanej dla pulchności oraz bakalii.

Next to the Easter cake, it is the most often baked Polish cake for Easter. It comes in many varieties, the one with the addition of shortcrust pastry (Krakow cheesecake) is one of the most popular. The mass consists of cheese, eggs, sugar, butter, potato flour for plumpness and dried fruits.

Delikatność polskiemu sernikowi zapewnia piana z ubitych białek.

Foam made of whipped egg-whites ensures delicacy of the Polish cheesecake.

BIAŁA KIEŁBASA
White sausage

Bez niej polska Wielkanoc nie istnieje. Jest składnikiem żurku, wkłada się ją do święconki. A podaje na zimno lub ciepło: gotowaną, smażoną lub pieczoną. To bardzo wszechstronna wędlina, więc można z nią eksperymentować. Łatwo ją też samodzielnie przygotować.

Without it, Polish Easter does not exist. It is added to sour rye soup and put into the Easter basket. It can be served cold or warm: boiled, fried or baked. It is a very versatile meat product, so you can experiment with it. It is also easy

Sekret dobrej białej kiełbasy to odpowiednia ilość czosnku.

The secret to good white sausage is the right amount of garlic.

PASCHA Passover

Jedzona tradycyjnie za naszą wschodnią granicą, na Ukrainie, Białorusi i w Rosji. „Pascha" to rosyjskie określenie Wielkanocy. Coraz częściej gości i na naszych stołach, a ciekawostką jest, że bywa podawana też w Finlandii. Pascha to niezwykłe słodkie danie, prawdziwa bomba kaloryczna. Do twarogu dodaje się jajka, śmietankę, masło, bakalie i wanilię. Pierwotnie przyrządzano ją z produktów, których jedzenie było zakazane w Wielkim Poście.

It is traditionally eated behind our eastern border, in Ukraine, Belarus and Russia. "Passover" is the Russian term for Easter. It appears more and more often on our tables. Interestingly, it's also served in Finland. Passover is an unusual, sweet dish, a real calorie bomb. Eggs, cream, butter, dried fruit and nuts, and vanilla are added to the curd. It was originally made from products which were forbidden during Lent.

SOS TATARSKI
Tartar sauce

Złożony z majonezu, kaparów, korniszonów, soku z cytryny i posiekanych ziół (głównie pietruszki i szczypiorku) jest świetnym dodatkiem do jajek, mięs i ryb na zimno oraz kanapek.

Composed of mayonnaise, capers, gherkins, lemon juice and chopped herbs (mainly parsley and chives), it is a great addition to eggs, cold meats and fish, as well as sandwiches.

PIECZONY SCHAB ZE ŚLIWKĄ
Baked ham with plum

To arcypolski przysmak. Schab środkowy nafaszerowany suszonymi śliwkami zyskuje nieco korzennego aromatu i kwaskowości. Przyprawiony majerankiem i czosnkiem, wcześniej obsmażony schab warto piec w rękawie lub pod przykryciem, by zachował soczystość. Może być podawany zarówno na ciepło, jak i na zimno.

It is a traditional Polish delicacy. Middle loin, suffed with prune acquires a bit of spicy aroma and acidity. Seasoned with marjoram and garlic, the previously fried pork meat tastes best baked in a sleeve or under cover (it keeps its juiciness). It can be served both hot and cold.

MAZUREK Mazurek

Nie wiadomo, czy jego nazwa pochodzi od Mazur, czy ludowego tańca mazurka, ale to typowo polski rarytas. Składa się z placków z dwóch warstw ciasta: przeważnie kruchego i biszkoptowego, obficie dekorowanymi bakaliami, polewami, lukrem i orzechami. Czasem na wierzch wylewa się masę, np. kajmakową.

It is not known whether its name comes from Masuria or the folk dance, but it is a typically Polish delicacy. It consists of pies made of two layers of dough: mostly shortbread and sponge cake, richly decorated with dried fruit, coating, icing and nuts. Sometimes mass, e.g. butterscotch, is poured on top.

Kucharka litewska z 1913 r. zawiera ponad 30 przepisów na mazurki.

Kucharka litewska from 1913 contains over 30 recipes for mazurek.

TARTA Z JAJKAMI
Egg tart

Wielkanoc to święto kulinarnie bardziej swobodne niż Boże Narodzenie: nie obowiązuje ścisły zestaw i tradycyjna liczba potraw. Dlatego na polskich stołach coraz częściej pojawiają się zapożyczenia i wariacje na temat typowych składników – jak np. ta tarta na kruchym spodzie, z dodatkiem jajek na twardo i groszku.

Easter is a culinary feast which is more casual than Christmas: there is no strict set or traditional number of dishes. That is why, more and more often, Polish tables feature borrowings and variations on typical ingredients - such as the tart with a crispy bottom, with the addition of hard-boiled eggs and peas.

JAJKA PRZEPIÓRCZE
Quail eggs

Często zapominamy, że myśląc o potrawach wielkanocnych, nie musimy ograniczać się do jajek kurzych. W Polsce szeroko dostępne i jedzone od setek lat są maleńkie jajka przepiórcze. Mają nieco wyraźniejszy smak niż kurze, zawierają też więcej witamin i mikroelementów.

We often forget that when we think about Easter dishes, we don't have to limit ourselves to chicken eggs. In Poland, tiny quail eggs have been widely available and eaten for hundreds of years. They have a slightly more pronounced taste than chicken eggs, they also contain more vitamins and minerals.

SAŁATKA JARZYNOWA
Vegetable salad

Poza Polską znana bardziej jako sałatka rosyjska, jest jednym z najczęściej serwowanych polskich dań świątecznych, choć pojawia się na stołach i w innych sezonach. Podstawowe składniki to gotowane ziemniaki, marchew, świeże jabłko, cebula i groszek. Za kwaśny element odpowiadają zwykle: ogórek kiszony, grzybki marynowane i śliwki w occie.

Outside Poland, better known as the Russian salad, it is one of the most frequently served holiday dishes, although it appears on tables in other seasons as well. The basic ingredients are boiled potatoes, carrots, fresh apple, onion and peas. The acidic element is usually due to the addition of pickled cucumber, pickled mushrooms and plums in vinegar.

©ADOBE STOCK (9), SHUTTERSTOCK (7)

ROLADKI Z SZYNKĄ
Rolls with ham

To nieco bardziej „warzywna" wariacja na temat tradycyjnych roladek z gotowanej szynki z chrzanem lub z farszem serowym. Są doskonałe na półmisek zimnych mięs i przekąsek. Zamiast ogórka można też użyć cukinii, którą jak najbardziej można jeść na surowo.

This is a slightly more "vegetable" variation of the traditional cooked ham rolls with horseradish or cheese stuffing. They are perfect for a platter of cold meats and snacks. Instead of cucumbers, you can also use zucchini, which can be eaten raw.

Pasztet polski świetnie smakuje z suszoną żurawiną.

The pâté tastes great with dried cranberries.

PASZTET POLSKI
Polish pâté

Jest pracochłonny, ale jego głęboki smak wszystko wynagradza. Rodzimy pasztet robi się z mięsa wcześniej ugotowanego. Im więcej jego rodzajów, tym lepiej – ale dominować może np. dziczyzna, królik, cielęcina, drób czy wieprzowina. Kremowości dodaje zmielona surowa kurza wątróbka, a zwartości – jajka i pieczywo namoczone w mleku.

It is labour-intensive, but its deep taste makes up for everything. The Polish pate is made of pre-cooked meat - the more types, the better - but, game, rabbit, veal, poultry or pork may dominate. The ground, raw chicken liver adds creaminess, whereas eggs and bread soaked in milk add firmness.

PASZTET FRANCUSKI
French pâté

We Francji pasztety często zapieka się w cieście. Mięsne farsze mogą być różne, niekoniecznie z mięsa mielonego – może być pokrojone na większe kawałki, wtedy jest to „pasztet wiejski". Farsz wielkanocny można wzbogacić gotowanymi jajkami. Kruche ciasto lepiej wyrabiać dłużej niż zwykle, będzie bardziej zwarte.

In France, pâtés are often baked in batter. Meat stuffing can vary; it doesn't necessarily need to be minced meat - it can be cut into larger pieces, then it is a "country pâté". Easter stuffing can be enriched with boiled eggs. It's better to knead shortbread dough longer than usual, it will be tighter.

UCIECZKA Z BIURA

ESCAPE FROM THE OFFICE

tekst | by **MONIKA KARVÁZY**

SANTONI
Luźny, jasny sweter świetnie rymuje się z garniturowymi spodniami i mokasynami.

A loose, bright sweater harmonizes well with suit trousers and moccasins.

BRIONI
Sexy look na cebulkę, czyli T-shirt plus zwiewna koszula (koniecznie jej część wpuszczona w spodnie).

A sexy layered look, i.e. a T-shirt plus an airy shirt (it must be partially tucked in).

LAMANDINI
Kto powiedział, że koszulę w kwiaty nosimy tylko na plaży? To dziś absolutne must have w garderobie każdego mężczyzny. Doda luzu i odejmie lat. Dorzuć zabawne okulary i baw się dobrze!

Who said that a floral shirt can be only worn on the beach? Today it is an absolute must-have in every man's wardrobe. It will give you a casual look and take some years off. Throw some fun glasses into the mix and enjoy yourself!

Na mediolańskich pokazach wiosna/lato 2021 króluje elegancki luz. To dobra inspiracja przed wymarzoną podróżą bez ograniczeń.

Casual elegance rules the catwalks at the Milan fashion shows spring/summer 2021. It is a perfect inspiration before a dream journey without limits.

© IMAXXTREE (6)

ZEGNA
Długie oversizowe płaszcze wracają do łask. Podobnie jak szerokie spodnie z wysokim stanem.

Long oversize coats are back, and so are loose high-waisted pants.

BLUE MARBLE
Satynowy garnitur, bawełniany T-shirt i plażowe klapki? Dlaczego nie! Spróbuj tego szaleństwa.

A satin suit, a cotton T-shirt and beach flip-flops? Why not! Let your imagination loose!

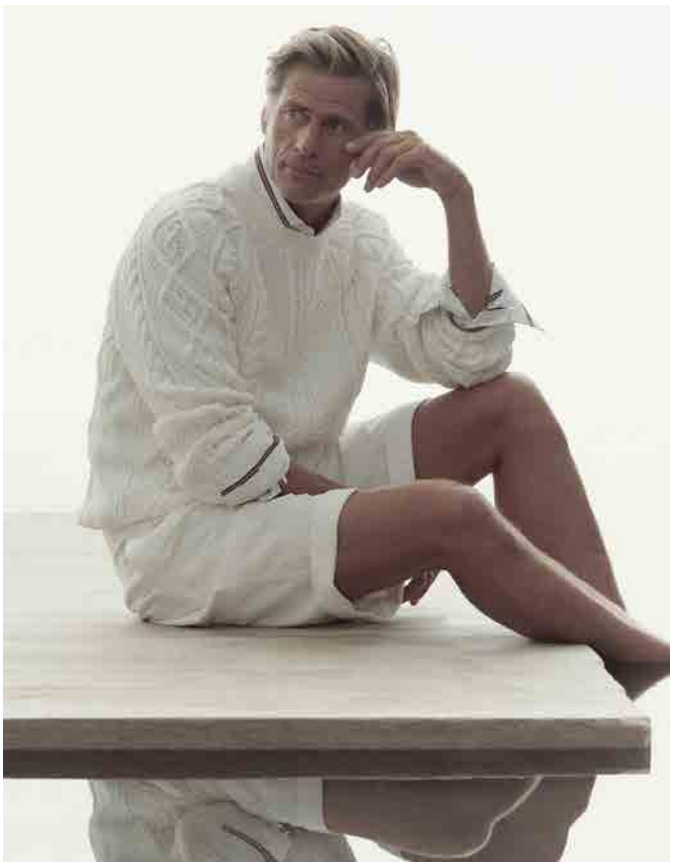

BRUNELLO CUCINELLI
Marynarski klasyczny look sprawdzi się także w mieście i sprawi, że poczujesz się jak na urlopie.

The classic sailor look will also work in the city and will make you feel like you're on vacation.

MODNY PAN

FASHIONABLE GENTLEMAN

Co powinno się znaleźć w walizce eleganckiego podróżnika? Podpowiadamy.

What should an elegant traveller pack into his suitcase? Here are some tips.

Słuchawki bezprzewodowe, JBL Tune 225 TWS, 569 zł

Wireless headphones JBL Tune 225 TWS, PLN 569

Zegarek SAMSUNG Galaxy Watch SM-R800 46 mm srebrny, 795 zł

Watch SAMSUNG Galaxy, 46mm, PLN 795

Portfel BURBERRY, 280 euro

Wallet, BURBERRY €280

Skórzane brogsy BERLUTI, 1750 euro

Leather brogues BERLUTI €1,750

Marynarka szyta na miarę w atelier PLON, *plon.pl*

Tailor-made jacket, atelier PLON, *plon.pl*

Piersiówka Cool, FABRYKA FORM, 174 zł

Pocket flask Cool FABRYKA FORM, PLN 174

Okulary przeciwsłoneczne, CARRERA, 399 zł, dostępne w Baltona Duty Free Fashion Boutique Lotnisko Okęcie lub na: *sklepbaltona.pl*

Sunglasses, CARRERA, PLN 399, available at Baltona Duty Free Fashion Boutique Okecie Airport or *sklepbaltona.pl*

Torba na laptop, AMERICAN TOURISTER CITY DRIFT, 159 zł, dostępna w Baltona Duty Free Fashion Boutique Lotnisko Okęcie lub na: *sklepbaltona.pl*

Laptop bag, AMERICAN TOURISTER CITY DRIFT, PLN159, available at Baltona Duty Free Fashion Boutique Okecie Airport or *sklepbaltona.pl*

©CREDITS

SZALEŃSTWO ZAKUPÓW

22-25 kwietnia

Platforma rabatowa
szalenstwozakupow.pl

Kupony rabatowe w majowych wydaniach magazynów:

ELLE — 7 kwietnia

GLAMOUR — 15 kwietnia

Claudia — 14 kwietnia

MYCIE I STRZYŻENIE NIE WYSTARCZĄ

WASHING AND CUTTING NOT ENOUGH

PL

Czy włosy mężczyzny powinny być pielęgnowane tak samo jak włosy kobiet?

Wielu panów nie przywiązuje uwagi do włosów, najważniejsze jest, aby je umyć i raz na jakiś czas ostrzyc. Dopiero gdy dzieje się coś niepokojącego, czyli pojawia się łupież lub włosy zaczynają wypadać, rozpoczyna się walka. A można tego uniknąć.

Jak zawczasu zadbać o bujną czuprynę?

Za wypadanie włosów u mężczyzn odpowiada testosteron. Moment, kiedy włosy zaczynają wypadać, jest natychmiast zauważalny. Wzmożone wypadanie można zahamować w 100 proc., ale trzeba udać się do trychologa.

Czym zajmuje się trycholog i jakimi środkami pomocowymi dysponuje?

Trycholog jest specjalistą od szeroko pojętej kondycji i jakości włosów. Zarówno jeżeli chodzi o ich gęstość, jak i finalny efekt wizualny, jaki sobą reprezentują, osiągany poprzez ich odpowiednie odżywienie i nawilżenie. Pamiętajmy jednak, że za kondycję włosów odpowiada stan skóry głowy, a dokładniej kondycja mieszków włosowych, które produkują nasze włosy. Dlatego podstawą pracy trychologa jest zbadanie kondycji skóry głowy, a w razie potrzeby zlecenie odpowiednich badań i ich późniejsza analiza oraz dokładne określenie przyczyny istniejącego problemu. Najczęstszymi z nich są: nawracający łupież, przetłuszczenie się włosów, coraz większe przerzedzenia włosów. Posiadanymi przez trychologa narzędziami są zabiegi wykonywane wyłącznie w gabinecie i te, które można wykonywać samodzielnie w domu w oparciu o indywidualnie dobrane preparaty.

Co jeszcze powinniśmy wiedzieć z tajników posiadanych przez trychologa?

Podstawowym elementem pielęgnacji skóry głowy jest peeling skóry głowy wykonywany samodzielnie raz w tygodniu. Nasze włosy powinny być myte wtedy, kiedy jest potrzeba, a szampon powinniśmy dobierać do rodzaju skóry głowy, a nie do włosów. Do kondycji włosów dobieramy natomiast odżywkę, maskę lub serum. Indywidualnie dobrana kuracja trychologiczna do codziennej domowej pielęgnacji szybko poradzi sobie z większością problemów na długi czas. Dla przykładu w przypadku łupieżu problem w 90 proc. tkwi w kosmetykach do mycia włosów. Te podstawowe zasady pozwolą na uzyskanie zdrowych i mocnych włosów. ■

Jak mężczyzna powinien dbać o włosy, by były mocne i gęste?

How should a man take care of his hair to keep it strong and thick?

Rozmawiamy z naszą ekspertką trycholożką | We talk to our expert trichologist
AGNIESZKĄ TREPKĄ

ENG

Should men's hair be cared for in the same way as women's hair?

Many gentlemen do not pay so much attention to their hair. What they care about most is that it's clean and trimmed once in a while. Only when something disturbing happens, i.e. dandruff appears or hair begins to fall out, the fight begins. And the problem can actually be avoided.

So how should men take care of their hair so that it stays thick?

Testosterone is responsible for hair loss in men. The moment when hair begins to fall out is immediately noticeable, because it suddenly appears everywhere: on clothes, on a comb, on the hands during washing and on bed linen. Such hair loss can be inhibited 100%, but you need to go to the trichologist.

What does a trichologist do and what tools do they use?

A trichologist is a specialist in the broadly understood condition and quality of hair. Both in terms of density and the final visual effect, achieved through its proper nourishment and hydration. Remember, however, that the condition of the scalp is responsible for the condition of the hair, or more specifically, the condition of hair follicles which produce our hair. Therefore, the basis of a trichologist's job is to examine the condition of the scalp and, if necessary, order appropriate tests and their subsequent analysis, as well as to accurately determine the cause of the existing problem. The most common problems are: recurrent dandruff, oily hair, increasing hair thinning. The tools available to the trichologist are treatments which are available only in the office, as well as those that can be performed independently at home, based on individually selected products and recommendations. Like most trichologists, I recommend products of the Spanish brand DSD de Luxe.

What other trichologists' secrets should we know?

The basic element of scalp care is scalp peeling performed once a week. Our hair should be washed when necessary, and the shampoo should be selected for the type of scalp, not the hair. However, the conditioner, mask or serum should match the condition of our hair. This knowledge will let us avoid many hair problems. An individually selected trichological treatment for daily home care will deal with most problems very quickly for a long time. For example, in case of dandruff, 90% of the problem lies in the cosmetics which we use to wash our hair. These basic rules will allow you to enjoy healthy and strong hair. ■

Nowości do męskiej pielęgnacji.

The latest care products for men.

ZADBANY FACET MOŻE WIĘCEJ

SUCCESS FAVOURS THE WELL-GROOMED

©M.P., SHUTTERSTOCK

cena | price: PLN 250/30 ml

NIE OPRZESZ SIĘ
You won't resist

Kultowy zapach EISENBERGA (J'OSE, Homme) prowokuje kuszącym tajemniczym aromatem mięty i bylicy spoczywających na bogatej nucie serca kawy mokki, rozwijających się na ciepłej bazie ambry i paczuli. Woda perfumowana dostępna w perfumeriach Sephora i na *sephora.pl*.

The cult fragrance of EISENBERG (J'OSE, Homme) provokes with a tempting mysterious aroma of mint and mugwort resting on the rich heart note of Mocha coffee and developing on a warm base of ambergris and patchouli. Eau de parfum available in Sephora perfumeries and at *sephora.pl*.

cena | price: PLN 81, PLN 158

IDEALNY ZESTAW
A perfect duo

Krem pod oczy (po lewej) od NUXE redukuje obrzęki, koryguje cienie, wygładza skórę wokół oczu i chroni przed przedwczesnym starzeniem się skóry. A dzięki preparatowi przeciwzmarszczkowemu (po prawej) nowej generacji skóra odzyskuje wigor, jędrność, a cera nabiera zdrowego kolorytu.

NUXE eye cream (left) reduces puffiness, corrects dark circles, smoothes the skin around the eyes and protects against premature skin aging. And thanks to the new generation anti-wrinkle product (on the right), the skin regains vigor and firmness, and the complexion acquires healthy colour.

cena | price: PLN 435

NOCNE NAWODNIENIE
Night hydration

Regenerujący krem na noc ZO® Skin Health o właściwościach kojących, nawilżających, dodatkowo wzmocniony delikatnym działaniem stymulującym. Zawiera ekstrakty z wierzbówki i owoców ewodia, które pozwalają odbudować i zregenerować mocno przesuszoną oraz podrażnioną skórę.

Regenerating night cream ZO® Skin Health with moisturizing properties, additionally provides gentle stimulating effect. It contains willowwort and evodia fruit extracts to rebuild and regenerate very dry and irritated skin.

cena | price: PLN 64,50 zł

UKOJENIE I ŚWIEŻOŚĆ
Relief and freshness

Nawilżający i kojący balsam po goleniu Avène polecany jest dla skóry suchej. Sprawia, że naskórek zostaje odbudowany, a skóra nawilżona. Bogaty w wodę termalną Avène o właściwościach łagodzących podrażnienia daje uczucie ukojenia i świeżości.

'Avène's moisturizing and soothing aftershave balm is recommended for dry skin. It makes the epidermis rebuild and the skin moisturized. Rich in Avène thermal water with soothing properties, it gives a feeling of relief and freshness.

cena | price: PLN 285

STOP WYPADANIU WŁOSÓW
No fall-out

DSD de Luxe 3.4.3 A Fresh cells de Luxe Loton stosuje się w ciężkich przypadkach łysienia. Preparat hamuje nadmierne wypadanie włosów, wpływa na ich szybki odrost. Działa jako bloker przy łysieniu androgenowym. *trychologia.com*

DSD de Luxe 3.4.3 A Fresh cells de Luxe Loton can be used in severe cases of alopecia. It inhibits hair loss and contributes to its rapid regrowth. It works as a blocker in androgenetic alopecia. *trychologia.com*.

POCZUJ SIĘ WYJĄTKOWO

Feel special

Orientalne spa z zabiegami ajurwedyjskimi i jogą, olbrzymia strefa zabaw dla najmłodszych, świetna kuchnia, luksusowe wnętrza, eleganckie apartamenty, piękny widok na najdłuższe jezioro w Polsce oraz funkcjonalne centrum konferencyjne. Witamy w pięciogwiazdkowym GrandHotelu Tiffi w Iławie! Nawet najbardziej wymagający klienci wyjeżdżają stąd zachwyceni.

An oriental spa with ayurvedic treatments and yoga, a gigantic playground area for the youngest guests, great cuisine, luxurious interiors, a beautiful view of the longest lake in Poland, and a functional conference center. Welcome to the five-star Grand Hotel Tiffi in Ilawa! Even the most demanding customers leave this place delighted.

więcej | more: ***grandhotel.tiffi.com***

© M.P.

ZADBAJ O SIEBIE

Take care of yourself

Barberian Esthetic to nowe kameralne miejsce na mapie Warszawy, w którym znajdziecie pełen zakres wzajemnie uzupełniających się zabiegów z zakresu kosmetologii, medycyny estetycznej, trychologii, terapii manualnej i osteopatii. Ponadto wykwalifikowana kadra wykona zabiegi beauty, regeneracyjne oraz high-tech.

Barberian Esthetic is a new, intimate place on the map of Warsaw, where you'll find a full range of complementary treatments in the field of cosmetology, aesthetic medicine, trichology, manual therapy and osteopathy. In addition, qualified staff will perform beauty, regeneration and high-tech treatments.

PRESTIGE ZONE

PRZED BANKIETEM

Before a night out

FILLIFT Diego dalla Palma to innowacyjny zabieg liftingujący, który łączy potrójne działanie: remodelujące, wypełniające i wygładzające. Kompleks peptydów biomimetycznych DERMAPLEX stymuluje produkcję nowego kolagenu oraz zmniejsza widoczność i głębokość zmarszczek, a ekstrakt z kory afrykańskiego mahoniu nadaje skórze świeży i promienny wygląd. Zabieg dostępny w warszawskim salonie MR & MRS Spa.

FILLIFT Diego dalla Palma is an innovative triple-combination treatment - it remodels, fills and smoothes the skin. The DERMAPLEX biomimetic peptide complex stimulates production of new collagen and reduces the visibility and depth of wrinkles, while African mahogany bark extract gives the skin fresh and radiant appearance. The treatment is available at the MR & MRS Spa in Warsaw.

więcej | more: ***mrandmrsspa.pl***

DLA WRAŻLIWYCH

For the sensitive

You Can Be to marka odzieżowa, która w swojej kolekcji posiada ubrania wykonane z najwyższej jakości materiałów. Cechą rozpoznawczą brandu są oryginalne trwałe nadruki i delikatne hafty. Absolutnym hitem kolekcji są Eco T-shirty z bawełny organicznej, idealnie nadające się dla alergików i osób ze skórą wrażliwą. Uwaga – z kodem LOT15 wszystkie produkty 15 proc. taniej.

You Can Be is a clothing brand whose collecion is made of the highest quality materials. The brand's distinctive features are original durable prints and delicate embroidery. Eco T-shirts made of organic cotton, perfect for people with allergies and sensitive skin, are an absolute hit of the collection. With the LOT15 code, all products are 15% cheaper.

więcej | more: ***youcanbe.com.pl***

LOT info

SIATKA POŁĄCZEŃ
ROUTE NETWORK **76**

FLOTA
FLEET **82**

BAGAŻ
BAGAGGE **84**

ROZRYWKA POKŁADOWA
IN-FLIGHT ENTERTAINMENT **86**

Bądź naszym Gościem
Be our Guest

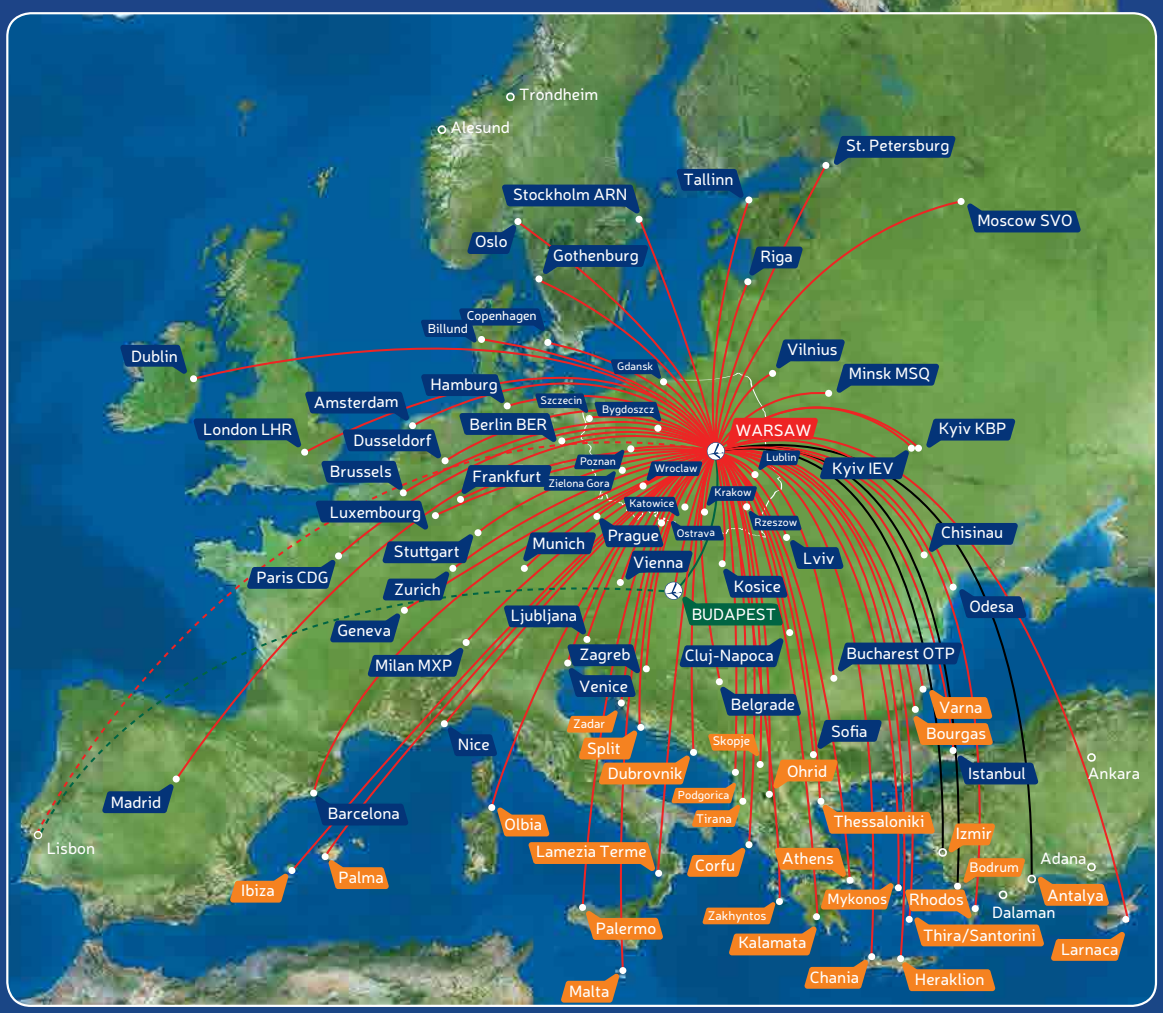
Trondheim
Alesund
St. Petersburg
Tallinn
Stockholm ARN
Moscow SVO
Oslo
Gothenburg
Riga
Copenhagen
Billund
Dublin
Vilnius
Minsk MSQ
Gdansk
Hamburg
Amsterdam
Szczecin
Bygdoszcz
London LHR
Berlin BER
WARSAW
Kyiv KBP
Dusseldorf
Poznan
Wroclaw
Lublin
Kyiv IEV
Brussels
Frankfurt
Zielona Gora
Krakow
Luxembourg
Katowice
Rzeszow
Prague
Ostrava
Chisinau
Stuttgart
Munich
Lviv
Paris CDG
Vienna
Zurich
Kosice
Odesa
Ljubljana
BUDAPEST
Geneva
Zagreb
Cluj-Napoca
Bucharest OTP
Milan MXP
Venice
Belgrade
Varna
Zadar
Sofia
Bourgas
Nice
Split
Skopje
Istanbul
Ankara
Dubrovnik
Ohrid
Madrid
Podgorica
Barcelona
Tirana
Thessaloniki
Olbia
Izmir
Lisbon
Lamezia Terme
Corfu
Athens
Adana
Bodrum
Ibiza
Palma
Mykonos
Rhodos
Antalya
Zakhyntos
Dalaman
Palermo
Thira/Santorini
Kalamata
Larnaca
Chania
Heraklion
Malta

Edmonton YEG
Saskatoon YXE
Calgary YYC
Winnipeg YWG
Vancouver YVR
Toronto YYZ
Ottawa YOW
Quebec City YQB
Seattle SEA
Portland PDX
Minneapolis MSP
Montreal YUL
Halifax YHZ
Cleveland CLE
Denver DEN
Pittsburgh PIT
New York JFK
San Francisco SFO
Chicago ORD
Charlotte CLT
Newark EWR
Los Angeles LAX
Las Vegas LAS
Phoenix PHX
San Diego SAN
Dallas DFW
Atlanta ATL
Houston IAH
Orlando MCO
Tampa TPA
Miami MIA
Cancun
Puerto Plata
Punta Cana

połączenia regularne LOT-u z portu przesiadkowego w Warszawie | LOT schedule services from LOT Warsaw Hub

połączenia regularne LOT-u z portu przesiadkowego w Budapeszcie | LOT schedule services from LOT Budapest Hub

regularne połączenia regionalne LOT-u | LOT regional schedule services

połączenia czarterowe LOTu | LOT charter services

połączenia linii Nordica wykonywane we współpracy z LOT-em | Nordica services operated in cooperation with LOT

połączenie code-share | code-share services

kierunki code-share | code-share destinations

Heraklion **kierunki wakacyjne |** Holiday Destinations

Stan na 15/03/2021 | Status as of 15Mar21

POLISH AIRLINES

LOT

A STAR ALLIANCE MEMBER

VEGETARIAN | VEGAN | GLUTEN FREE | FIT | AND MANY OTHERS

Zeskanuj kod QR
Scan the QR code

Sprawdź ofertę na **lot.com**
Details on **lot.com**

Zamów posiłek na pokład

Już teraz możesz zamówić swój ulubiony posiłek jeszcze przed rejsem – w bardzo atrakcyjnych cenach! Wszystkie nasze posiłki przygotowywane są ze świeżych, starannie dobranych i zdrowych składników.
Życzymy smacznego.

Pre-order your meal

Now you can order your favourite meal before your flight – at very attractive prices!
All our meals are prepared with fresh, carefully selected and healthy ingredients.
Enjoy your meal.

Oferta limitowana, dostępna najpóźniej 24 lub 48 godzin przed odlotem, w zależności od trasy. Sprawdź szczegóły na lot.com.
The offer may be limited and is available up to 24 or 48 hours before flight, depending on the route. Visit lot.com for more details.

ABSL summit

BEYOND TOMORROW. BUILDING A SUSTAINABLE FUTURE.

Join the summit and discover global urgent challenges for business, people and technology.

- The world-class speakers
- The most innovative companies
- Groundbreaking ideas
- Disruptive technologies

More information and registration

www.abslsummit.com

10-11 JUNE 2021 (tbc)
GDAŃSK

ZESTAWY
SETS

Kupując zestaw oszczędzasz
Buy more pay less

Sky Bar

Dostępne w rejsach
Available on flights

Heineken Piwo / Beer 330 ml + **Pringles** 40 g

~~22~~ **17** PLN

Wódka / Vodka 50 ml + **Tymbark Sok** / Juice 300 ml

~~22~~ **17** PLN

Prosecco 187 ml + **Mieszanka studencka** Nut Mix with raisins 100 g

~~30~~ **24** PLN

Kubuś 100% sok multiwitamina Multivitamin juice 300 ml + **M&M's** 90 g

~~18~~ **14** PLN

PRZEKĄSKI
SNACKS

Dostępne w rejsach
Available on flights

Tarczyński Kabanos Exclusive GO! Drobiowy Poultry kabanos sausage 50 g — **8** PLN

M&M's 90 g — **10** PLN

Tarczyński Kabanos Exclusive GO! Wieprzowy Pork kabanos sausage 50 g — **8** PLN

Snickers 75 g — **6** PLN

Mieszanka studencka Nut Mix with raisins 100 g — **10** PLN

Pringles Paprika 40 g — **10** PLN

Pringles Original 40 g — **10** PLN

Ceny towarów są podane w złotych polskich (PLN). Płatność może być realizowana za pomocą kart płatniczych. Maksymalna wartość jednorazowych zakupów dla kart VISA, MasterCard, Diners Club, JCB, American Express jest limitowana do 4000 PLN. W przypadku płatności kartą załoga może poprosić o okazanie paszportu lub innego dokumentu.

Prices are quoted in Polish Zloty (PLN). We gladly accept credit and debit cards. The maximum value of one-off purchases for VISA, MasterCard, Diners Club, JCB, and American Express is limited to 4000 PLN. For payments made by credit/debit card, you may be asked to present your passport or similar form of ID.

Dokładamy wszelkich starań, aby zapewnić pełen asortyment produktów. Przepraszamy za ewentualne ograniczenia w wyborze pozycji z menu. We do our best to provide full selection, however please accept our sincere apologies if some items are not available during this flight. Alkohol jest sprzedawany pasażerom powyżej 18. roku życia. Spożywanie własnego alkoholu jest zabronione.

We offer alcoholic beverages for passengers above 18 years old only. Consumption of your own alcohol on board is not permitted. PLL LOT S.A. zastrzegają sobie możliwość zmiany cen bez wcześniejszego uprzedzenia. Z góry przepraszamy za utrudnienia. All information is valid at the time of the publication. However, we reserve the right to make price alterations without prior notice. In case such situation please accept our sincere apologies.

Jeżeli chcą Państwo otrzymać fakturę za zakupy dokonane na pokładach naszych samolotów (Upgrade, Duty Free, Sky Bar), prosimy o przesłanie danych do faktury wraz ze skanem potwierdzenia zakupu z terminala na adres mailowy: callcenter.faktury@lot.pl. All information is valid at the time of the publication.

However, we reserve the right to make price alterations without prior notice. In case such situation please accept our sincere apologies. If you wish to receive an invoice for your purchase made on board (Upgrade, Duty Free, SkyBar) please send your invoicing details along with a scan of proof of purchase to the following email: callcenter.faktury@lot.pl

ALKOHOLE
SPIRITS

Dostępne w rejsach
Available on flights

C <8h >8h

Sky Bar

Żubrówka z trawą
Żubrówka
Bison Grass Vodka
50 ml
12 PLN

Żubrówka biała
Żubrówka
White Vodka
50 ml
12 PLN

Bushmills Black Bush
Irish Whiskey
50 ml
18 PLN

Famous Grouse
Scotch Whisky
50 ml
18 PLN

London's Gin No 1
50 ml
18 PLN

Kraken rum
50 ml
18 PLN

Prosecco Extra Dry
200 ml
20 PLN

Wino czerwone
Red wine
187 ml
18 PLN

Wino białe
White wine
187 ml
18 PLN

Heineken Piwo / Beer
330 ml
12 PLN

Cydr Lubelski
Lubelski Cider
500 ml
15 PLN

NAPOJE BEZALKOHOLOWE
SOFT DRINKS

Dostępne w rejsach
Available on flights

C <8h

Sok jabłkowy
Apple Juice
300 ml
10 PLN

Sok pomarańczowy
Orange Juice
300 ml
10 PLN

Sok pomidorowy
Tomato Juice
300 ml
10 PLN

Kubuś 100% sok multiwitamina
Multivitamin juice
300 ml
8 PLN

7 Up
330 ml
10 PLN

Pepsi
330 ml
10 PLN

Pepsi MAX
330 ml
10 PLN

>8h **Red Bull**
250 ml
12 PLN

<8h **Rejsy krótkodystansowe**
Short-haul flights

>8h **Rejsy długodystansowe**
Long-haul flights

C **Rejsy czarterowe**
Charter flights

Na wybranych rejsach oferta Sky Bar może być ograniczona lub niedostępna.

Sky Bar offer is limited or not available on selected flights.

SAMOLOTY DALEKODYSTANSOWE Long-haul aircraft

	Boeing 787-9 Dreamliner	Boeing 787-8 Dreamliner
Liczba | Number in fleet	7/9*	8
Długość I Length	62,82 m	56,72 m
Rozpiętość I Wing span	60,17 m	60,17 m
V przelotowa I Cruising speed	875 km/h	875 km/h
Zasięg max I Range	13 350 km	12 650 km
Liczba miejsc BC/PEC/EC I Capacity	24/21/249	18/21/213

SAMOLOTY ŚREDNIO- I KRÓTKODYSTANSOWE Medium and short-haul aircraft

	Boeing 737 MAX 8	Boeing 737-800
Liczba | Number in fleet	5/15*	6
Długość I Length	39,52 m	39,47 m
Rozpiętość I Wing span	35,92 m	35,78 m
V przelotowa I Cruising speed	839 km/h	834 km/h
Zasięg max I Range	5750 km	5435 km
Liczba miejsc I Capacity	186	189/186/168**

	Embraer 195	Embraer 190	Embraer 175	Embraer 170
Liczba | Number in fleet	15	4	12 ***	6
Długość I Length	38,65 m	36,24 m	31,68 m	29,90 m
Rozpiętość I Wing span	28,72 m	28,72 m	26,00 m	26,00 m
V przelotowa I Cruising speed	870 km/h	863 km/h	870 km/h	870 km/h
Zasięg max I Range	3990 km	3461 km	3300 km	3700 km
Liczba miejsc I Capacity	118/112**	106	82	76

	Bombardier DHC-8Q400
Liczba | Number in fleet	12
Długość I Length	32,83 m
Rozpiętość I Wing span	28,42 m
V przelotowa I Cruising speed	666 km/h
Zasięg max I Range	2500 km
Liczba miejsc I Capacity	78

*** kolejne zamówione samoloty tego typu planowane do dostawy** I *deliveries of more of the ordered aircraft of this type expected soon
**** w zależności od wersji** I **depending on the version
***** w tym dwa do dyspozycji rządu** I *** including two aircraft at the government's disposal

BEZPIECZEŃSTWO NA POKŁADZIE SAMOLOTÓW LOT I Safety on board LOT aircraft

Podczas całego lotu obowiązkowe jest zakrywanie nosa i ust za pomocą maseczki (z wyjątkiem dzieci do lat 5 i osób o znacznym stopniu niepełnosprawności). Maseczki można zdjąć na czas posiłku | A protective mask covering nose and mouth is required during the entire journey (except for children under 5 and persons with severe disabilities). Masks can be removed during a meal

Podczas lotów powrotnych do Polski z zagranicy obowiązkowe jest wypełnienie Kart Lokalizacji Pasażera i Deklaracji Zdrowia | On return flights to Poland it is mandatory to fill in Passenger Locator Form and Health Declaration

Zakaz palenia (również papierosów elektronicznych) | No smoking (including e-cigarettes)

Nie pijemy alkoholu wniesionego na pokład lub kupionego w Duty Free | Do not drink alcohol brought on board or purchased in Duty Free

Podczas startu i lądowania laptop musi być wyłączony i umieszczony w kieszeni fotela lub na półce, a z telefonów komórkowych pasażerowie mogą korzystać wyłącznie w trybie samolotowym. Wizerunek członków załóg podlega ochronie prawnej. Uprzejmie prosimy o uszanowanie prywatności i niefotografowanie/niefilmowanie naszych pracowników, a także o nierozpowszechnianie wizerunku bez ich zgody. | During take-off and landing, laptops must be switched off and placed in the back seat pocket in front of you or on the shelf, and mobile phones can only be used in aeroplane mode. The image rights of cabin crew members are protected by law. Please respect their privacy and do not photograph/film our staff and do not disseminate their image without their permission.

TRANSAKCJE BEZGOTÓWKOWE NA POKŁADZIE I Non-cash transactions on board

Uprzejmie informujemy, że w celu zapewnienia bezpieczeństwa bezgotówkowych transakcji płatniczych na pokładach swoich samolotów LOT zbiera i przechowuje niektóre z Państwa danych, np. imię i nazwisko, numer dokumentu tożsamości, adres zamieszkania i numer miejsca zajmowanego na pokładzie. W tym zakresie administratorem Państwa danych jest LOT*. W związku z powyższym przysługuje Państwu prawo wniesienia sprzeciwu, prawo dostępu do danych, prawo żądania ich sprostowania, ich usunięcia lub ograniczenia ich przetwarzania. W sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych można skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych pisemnie pod adresem LOT lub mailowo pod adresem e-mail: iod@lot.pl. Podawanie ww. danych osobowych podczas transakcji jest dobrowolne. W przypadku odmowy możliwe jest dokonanie standardowej płatności gotówkowej – bez użycia karty. |
Please be advised that in order to ensure the security of payment transactions on board our aircraft, LOT is collecting and storing some of your personal data, e.g. your forename and surname, identity card number, residential address, and seat number. LOT* are the controller of the personal data provided above. You have a right to object, as well as right: to withdraw your consent, access to your personal data, to demand that your personal data is rectified or limited or to be forgotten.To discuss matters related to the protection of your personal data you can contact Data Protection Officer in writing, to the address of the registered office LOT or via e-mail: iod@lot.pl.

*** Polskie Linie Lotnicze LOT S.A., ul. Komitetu Obrony Robotników 43, 02-146 Warszawa** | LOT Polish Airlines, Komitetu Obrony Robotników St. 43, 02-146 Warsaw

POLISH AIRLINES

A STAR ALLIANCE MEMBER

LOT Warsaw **Transfer Guide**

Zapoznaj się z informacjami jak sprawnie przesiąść się na Twój kolejny rejs LOT na Lotnisku Chopina w Warszawie |
Please read the following information carefully It will help you during your transfer to LOT flights at Warsaw Chopin Airport

Przygotuj paszport i kartę pokładową | Please prepare your passport and boarding pass

Przesiadka między krajami w strefie Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Schengen country to another Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Please proceed directly to the gate for your next flight

KROK 1 STEP 1 · **KROK 2** STEP 2 · **KROK 3** STEP 3

Przesiadka z kraju w strefie Schengen do kraju ze strefy Non-Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się prosto do kontroli paszportowej z przygotowanymi dokumentami
3. Przejdź jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Schengen country to Non-Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Please prepare your documents and proceed to the passport control
3. Please proceed directly to the gate for your next flight

KROK 1 STEP 1 · **KROK 2** STEP 2 · **KROK 3** STEP 3 · **KROK 4** STEP 4

Przesiadka z kraju ze strefy Non-Schengen do kraju w strefie Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się prosto do kontroli paszportowej z przygotowanymi dokumentami
3. Następnie podejdź do kontroli bezpieczeństwa
4. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Non-Schengen country to Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or by air bridge
2. Please prepare your documents and proceed to the passport control
3. Next proceed to the security check
4. Please proceed directly to the gate for your next flight

KROK 1 STEP 1 · **KROK 2** STEP 2 · **KROK 3** STEP 3 · **KROK 4** STEP 4 · **KROK 5** STEP 5

Przesiadka między krajami w strefie Non-Schengen

1. Wyjdź z rękawa lub autobusu do terminala
2. Udaj się prosto do kontroli bezpieczeństwa
3. Udaj się jak najszybciej do bramki, z której odlatuje Twój następny rejs

Transfer from Non-Schengen country to another Non-Schengen country

1. You arrive to the terminal by bus or air bridge
2. Please proceed to the security check
3. Please proceed directly to the gate for your next flight

KROK 1 STEP 1 · **KROK 2** STEP 2 · **KROK 3** STEP 3 · **KROK 4** STEP 4

Wejście do samolotu zamykamy na 15 minut przed odlotem! |
Gate closes **15 minutes** before departure!

W przypadku każdej przesiadki w ramach połączeń LOT, nie odbieraj swojego bagażu |
Do not collect your luggage if you continue your journey with LOT

Mapa Lotniska Chopina | Map of Chopin Airport
Poziom odlotów | Departures Area

WKLEJKA

LEGENDA: MAP KEY

Kontrola paszportowa | Passport control

Kontrola bezpieczeństwa | Security check

Wejście do terminala po przyjeździe autobusem z samolotu | Entrance when arriving to the terminal by bus

LOT Business Lounge "Polonez" (poziom 1 | level 1)

LOT Business Lounge "Mazurek" (poziom -1 | level -1)

Dodatkowa kontrola bezpieczeństwa w rejsach do USA | Additional security check for US flights

Obowiązkowy punkt weryfikacji | Mandatory interview point

LTC — LOT Transfer Center

Strefa Non-Schengen | Non-Schengen Zone

Armenia | Belarus | Bulgaria | Canada | China | Croatia | Cyprus | Georgia | India | Israel | Japan | Kazakhstan | Macedonia | Moldova | Montenegro | Romania | Russia | Serbia | Singapore | South Korea | Sri Lanka | Turkey | Ukraine | United Kingdom | United States | Ireland

03N - 26N
Numery gate Non-Schengen | Non-Schengen Gate no.

Strefa Schengen | Schengen Zone

Austria | Belgium | Czech Republic | Denmark | Estonia | Finland | France | Germany | Greece | Hungary | Iceland | Italy | Latvia | Lithuania | Luxembourg | Malta | The Netherlands | Norway | Poland | Portugal | Slovakia | Slovenia | Spain | Sweden | Switzerland

01-08 23-45
Numery gate Schengen | Schengen Gate no.

Transfer do USA | Transfer to USA

Przylot ze strefy Schengen
Udaj się do kontroli paszportowej i dalej niezwłocznie do miejsca oznaczonego na mapie symbolem flagi!
Schengen Area arrival
Proceed to passport control and then to interview point marked with the flag as soon as possible!

Przylot ze strefy Non-Schengen
Udaj się do kontroli bezpieczeństwa i dalej niezwłocznie do miejsca oznaczonego na mapie symbolem flagi!
Non-Schengen Area arrival
Proceed to security check and then to interview point marked with the flag as soon as possible!

Obowiązkowy punkt weryfikacji
Miejsce wywiadu, do którego muszą udać się wszyscy pasażerowie lecący do Stanów Zjednoczonych!
Manadatory interview point
This point is obligatory for all passengers travelling to the United States!

Po rozmowie możesz być skierowany:
After interview you can be proceeded:

Do dodatkowej kontroli bezpieczeństwa oznaczonej na mapie symbolem powyżej. Udaj się tam jak najszybciej!
To additional security check marked on the map as above.
Proceed there as soon as possible!

Brak wykonania obowiązkowej weryfikacji (wywiadu) oraz dodatkowej kontroli bezpieczeństwa w rejsach do USA skutkuje odmową przyjęcia na pokład samolotu! |
If you skip mandatory interview or additional security check you will be denied to board your flight!

BAGAŻ REJESTROWANY PRZEWOŻONY W LUKU BAGAŻOWYM
Checked baggage allowances

LOT BUSINESS CLASS
na długie dystanse | on long haul flights

32 kg max + 32 kg max + 32 kg max

LOT BUSINESS CLASS
na krótkie dystanse | on short haul flights

32 kg max + 32 kg max

LOT PREMIUM ECONOMY
na długie dystanse | on long haul flights

23 kg max + 23 kg max

LOT PREMIUM ECONOMY
na krótkie dystanse | on short haul flights

23 kg max + 23 kg max

LOT ECONOMY CLASS
na krótkie i długie dystanse
| on short and long haul flights

23 kg max

Suma trzech wymiarów bagażu rejestrowanego nie powinna przekraczać 158 cm. | The sum of the three dimensions should not exceed 158 cm.

BAGAŻ DLA DZIECI DO LAT DWÓCH | Luggage allowances for children up to 2 years of age

wózek składany | folding buggy **LUB** | or **fotelik samochodowy** | car seat + 23 kg max **o maksymalnym wymiarze do 158 cm** | maximum dimensions of up to 158 cm

BAGAŻ PODRĘCZNY | Carry-on baggage

BAGAŻ PODRĘCZNY PRZEWOŻONY NA POKŁADZIE
Carry-on luggage allowances

LOT BUSINESS CLASS
na krótkie i długie dystanse | on short and long haul flights

9 kg max + 9 kg = **18 kg**

LOT PREMIUM ECONOMY
na długie dystanse | on long haul flights

8 kg max + 4 kg = **12 kg**

(max waga jednej sztuki: 8kg | max unit weight: 8kg)

LOT PREMIUM ECONOMY
na krótkie dystanse | on short haul flights

8 kg max

LOT ECONOMY CLASS
na krótkie i długie dystanse | on short and long haul flights

8 kg max

Suma trzech wymiarów bagażu podręcznego (długości, szerokości i wysokości) nie może przekraczać 118 cm | The sum of three dimensions of carry-on baggage (length, width and height) should not exceed 118 cm

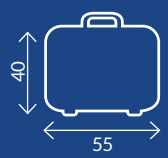

Dodatkowo do kabiny można zabrać albo torbę z latopem, albo torebkę damską o maksymalnych wymiarach 40 x 30 x 8 cm oraz o maksymalnej wadze 2 kg. Ze względów bezpieczeństwa cały bagaż kabinowy musi zmieścić się w szafkach nad głowami lub pod fotelem przed pasażerem. Wszystkie bagaże przekraczające dozwolone wymiary będą musiały być przepakowane lub zostaną nadane jako bagaż rejestrowany i będzie pobrana opłata według cennika.

In addition, one of the following items (max. 40 cm x 30 cm x 8 cm; max. 2 kg) may be taken on board free of charge: a laptop case or a women's handbag. For safety reasons, all carry-on baggage must fit in the overhead shelf on board or under the seat in front of you. All baggage exceeding the permitted size, will have to be repackaged or will be checked in subject to the relevant fee specified in the price list.

ZWIERZĘTA NA POKŁADZIE
Animals on board

Ze względów bezpieczeństwa podróżujące na pokładzie samolotu zwierzęta muszą pozostać w trakcie całej podróży w przeznaczonej do tego celu torbie lub klatce. | For safety reasons, animals travelling on board the aircraft must remain in a dedicated bag or cage during the entire trip.

PŁYNY W BAGAŻU PODRĘCZNYM
Liquids in your carry-on baggage

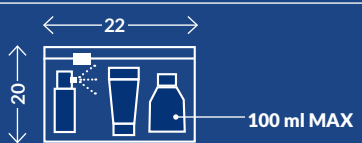

Szczegółowe informacje na temat wymienionych ograniczeń na stronie www.lot.com. | Detailed Information regarding the abovementioned limitations is available at www.lot.com

Informacje zamieszczone w magazynie są aktualne na dzień oddania magazynu do druku.
Aktualna oferta i wysokość opłat za przewóz dodatkowego bagażu dostępne są w biurach sprzedaży, Call Center bądź na stronie internetowej lot.com
Na niektórych połączeniach obsługiwanych małymi samolotami mogą obowiązywać dodatkowe restrykcje odnośnie wielkości bagażu podręcznego.
Torba-kosz do przewozu niemowląt lub fotelik samochodowy mogą być zabierane na pokład w miarę wolnego miejsca.
Z rynku polskiego obowiązuje dodatkowa opłata serwisowa.

The information published in the magazine is valid as at the date the magazine goes to print and it does not constitute a commercial offer within the meaning of the Civil Code. In order to confirm the validity of this information please consult LOT Polish Airlines sales assistants at sales offices, contact the Call Centre or visit the website: lot.com.
Additional carry-on baggage restrictions may apply to some flights operated by small aircraft.
A baby basket or a car seat can be taken on board, if space is available.
An extra charge applies to outbound flights from Poland.

PAYBACK

Tu się nagradza

Witaj w klasie PAYBACK!

Najlepsze oferty czekają w aplikacji PAYBACK.
Zdobywaj punkty, odbieraj nagrody oraz dodatkowe mile Miles & More!

Sprawdź szczegóły na PAYBACK.pl/aplikacja

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

FILMY
MOVIES

TV
TV

DLA DZIECI
FOR KIDS

AUDIO
AUDIO

GRY
GAMES

O NAS
ABOUT US

E-READER
E-READER

W kwietniu w ramach naszej oferty rozrywki pokładowej w rejsach dalekiego zasięgu oferujemy Państwu ponad 100 filmów, albumy muzyczne, podcasty, programy rozrywkowe, popularne seriale oraz gry. Ponadto w systemie rozrywki pokładowej znajdą Państwo zakładkę „O nas", która zawiera historię naszych linii lotniczych. Na następnej stronie znajdą Państwo wybrane nowości filmowe i serialowe na kwiecień. Pełny repertuar dostępny jest na naszym portalu rozrywki pokładowej, dlatego zachęcamy Państwa do zeskanowania poniższego kodu QR*.

In April, on our long-haul flights, we would like to offer you over 100 movies and TV series as well as selection of entertaining shows, music albums, podcasts, and games. Furthermore, please take a look at the "About us" section which contains the history of LOT Polish Airlines. On the next page you can find new movies and tv series in April. The full repertoire is available on our in-flight entertainment portal therefore we encourage you to scan the QR code below*.

Gry dostępne na pokładach samolotów B787-8:
Games available onboard B787-8 aircraft:

In-Flight Tetris®
Solitaire
Bejeweled® 2
Disney Mickey's House Party
Battleship®
In-Flight PAC-MAN®
Disney's Winnie the Pooh
Asteroids™
Bubbha's Peanut Frenzy
Berlitz® Word Traveler™
Leaf

Gry dostępne na pokładach samolotów B787-9:
Games available onboard B787-9 aircraft:

Solitaire Classic
Angry Birds World Tour
Puzzle: Travel Showcase
Bejeweled® 2
Casino
Battleship®
Lian Lian Kan
Monsters University: Hide and Sneak
In-Flight Tetris®
Golf Open
Escape Ninja
Geotrivia

Zachęcamy do odwiedzenia naszego portalu rozrywki pokładowej, na którym mogą Państwo sprawdzić pełny repertuar audio-wideo:
We encourage you to visit our in-flight entertainment portal where you can find our full audio-video lineup:

*** Repertuar rozrywki pokładowej jest tymczasowo ograniczony.** | Please note that our inflight entertainment offering is temporarily limited.

Wybrane nowości w kwietniu | Selected new movies and tv shows in April

HITY KINOWE BLOCKBUSTERS

IMDb 6.6 / 10

Bad Boys for Life (2020)

IMDb 6.8 / 10

Zew krwi |
The Call of the Wild (2020)

IMDb 7.8 / 10

Dżentelmeni |
The Gentlemen (2019)

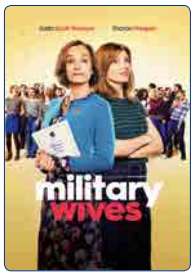

IMDb 6.5 / 10

Pojedynek na głosy |
Military Wives (2019)

IMDb 8.6 / 10

Parasite (2019)

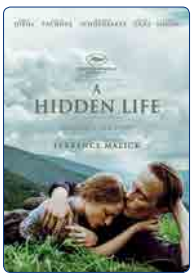

IMDb 7.4 / 10

Ukryte życie |
A Hidden Life (2019)

IMDb 6.7 / 10

Droga powrotna |
The Way Back (2020)

IMDb 7.8 / 10

Małe kobietki |
Little Women (2019)

KINO POLSKIE POLISH CINEMA

IMDb 6.1 / 10

Ukryta gra |
The Coldest Game (2019)

IMDb 6.8 / 10

Powstanie Warszawskie |
Warsaw Uprising (2014)

IMDb 7.1 / 10

Różyczka |
Little Rose (2010)

IMDb 7.0 / 10

Jak zostałem gangsterem. Historia prawdziwa |
How I became a gangster. True Story (2019)

SERIALE TV SERIES

IMDb 7.7 / 10

Wataha |
The Border

IMDb 9.0 / 10

Detektyw |
True Detective

IMDb 8.9 / 10

Przyjaciele |
Friends

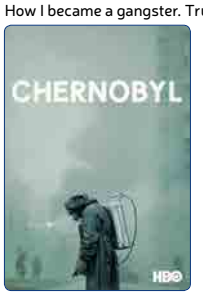

IMDb 9.4 / 10

Czarnobyl |
Chernobyl

DLA DZIECI FOR KIDS

IMDb 6.9 / 10

Kraina Lodu II |
Frozen II (2019)

IMDb 6.6 / 10

Czarownica 2 |
Maleficient: Mistress of Evil (2019)

IMDb 6.8 / 10

Tajni i fajni |
Spies in Disguise (2019)

IMDb 7.0 / 10

O Yeti! |
Abominable (2019)

oceny IMDb | IMDb rating: 02.02.21

Wiosną postaw na wyważoną elegancję w stylu Westwing

Lubisz wnętrza eleganckie, ale niepozbawione przytulności? Na nadchodzącą wiosnę wyczaruj swoją bezpieczną, szczęśliwą przystań zatopioną w jasnych odcieniach kremu i bieli.

Jasna sofa wypoczynkowa jest niezwykle wszechstronna i potrafi odnaleźć się w każdym wnętrzu. Klasyczna kanapa Lennon z Westwing Collection jest tego najlepszym dowodem: w prezentowanej aranżacji staje się częścią minimalistycznego wnętrza, którego drugie imię to wyważona elegancja.

Ta strefa relaksu została uzupełniona o kunsztowne detale w czerni i złocie, takie jak fotele Sissi zdobione modną wiedeńską plecionką, czy też złote lampy: Matilda i Aurelia. Przytulności dodaje mięsisty dywan Jane w odcieniu kremowej bieli, a całość wyważono pięknym, marmurowym stolikiem Lesley w kształcie kostki. Właśnie tak łączy się relaks z elegancją!

Komplet stolików pomocniczych Zelda
2 elem., 1099 zł
Westwing Collection, WestwingNow.pl

Krzesło z podłokietnikami z plecionką wiedeńską Sissi
999,90 zł
Westwing Collection, WestwingNow.pl

Puf z aksamitu Alto
289,90 zł
Westwing Collection, WestwingNow.pl

Stolik kawowy z imitacji marmuru Lesley
2099 zł
Westwing Collection, WestwingNow.pl

SHOP&MORE

POLISH AIRLINES
LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

ZAMÓW Z DOSTAWĄ NA POKŁAD LUB NA WSKAZANY ADRES

ONBOARD AND HOME DELIVERY AVAILABLE

shopandmore.lot.com

LOT
DLA FIRM

Idealne rozwiązanie dla Twojej Firmy!

LOT Dla Firm to program lojalnościowy, który pozwoli Twojej firmie zmniejszyć koszty podróży służbowych. Zbieraj Punkty podczas podróży służbowych i wymieniaj na nagrody takie jak:

- bilety lotnicze
- hotele
- wstęp do LOT Business Lounge Polonez lub Mazurek
- usługi podwyższające standard podróży.

Z LOT Dla Firm:

- otrzymujesz 2000 powitalnych Punktów Premiowych
- zbierasz Punkty za każdy przelot LOT-em oraz za pobyty w hotelach
- zmniejszasz koszty podróży służbowych

To nie wszystko!

Zbieraj punkty za przeloty pracowników firmy na jednym koncie, a mile na prywatnych kontach w programie Miles & More. Dodatkowo masz możliwość naliczenia Punktów za odbyte podróże z LOT do 6 miesięcy przed rejestracją!

Nie czekaj dłużej!
Zarejestruj się na **lotdlafirm.com**

The perfect solution for your business!

LOT Dla Firm is a loyalty programme designed to reduce business travel expenses in your company.
You can earn Points on every business trip with LOT and spend your points on awards:

- flight tickets
- hotel stays
- access to LOT Business Lounge Polonez and Mazurek
- services that enhance your travel experience.

With LOT Dla Firm you can:

- earn 2000 Welcome Premium Points
- earn Points for each flight operated by LOT and hotel stays
- reduce business travel expenses

But there's even more!

You and your employees can earn Points on one LOT Dla Firm account and additionally miles on personal Miles & More accounts. You can also register Points on LOT flights flown 6 months before registration.

What are you waiting for?
Register on **lotdlafirm.com**

60 MILLION CONGRESS

GLOBAL POLONIA SUMMIT

KONGRES LIVE ONLINE MAJ 2021

transmisja na:
www.facebook.com/60mln

www.60mln.pl

Partner Strategiczny

Partner Główny

Partner Wydarzenia

Lubuskie - odkryj najpiękniejsze winnice

Odwiedzamy najpiękniejsze winnice regionu, składamy także wizytę w Lubuskim Centrum Winiarstwa. Uprawa winorośli, określanie składu gatunków win, produkcję i zasady degustacji – enolodzy zdradzają swoje sekrety.

Zaczniemy od Zielonej Góry, w której znajduje się Muzeum Wina. To jedyna ekspozycja tego typu w Polsce, mieszcząca się w piwnicach Muzeum Ziemi Lubuskiej. Przedstawia drogę wina - od uprawy winogron przez produkcję, dojrzewanie, rozlewanie do butelek aż do konsumpcji.W bliskim sąsiedztwie muzeum znajduje się inne miejsce związane od lat z zielonogórskim winiarstwem. To Winne Wzgórze, na którym stoi charakterystyczny murowany Domek Winiarza, obchodzący w 2018 roku swoje dwusetne urodziny, postawiony z inicjatywy Augusta Gremplera.

W latach 50. XX wieku dobudowano do domku szklany pawilon, gdzie przechowywano ozdobne rośliny doniczkowe, zaś w latach 1960–1964 przekształcono całość w palmiarnię, w której mieściła się kawiarnia. Lokal pełni także funkcję restauracji.

Z Zielonej Góry udajmy się w kierunku Zaboru. Pierwszy przystanek zrobimy jednak w Zielonej Górze-Starym Kisielinie, w Winnicy Julia. To jedna z najmłodszych winnic, założona w 2003 roku. Kilka kilometrów dzieli nas już od Zaboru. Po drodze, we wsi Łaz, czekają nas dwie kolejne winiarskie pokusy: Winnica Ingrid i Winnica Miłosz. Pierwsza to prawie 2,5 ha powierzchni i kilkanaście tysięcy krzewów. Druga specjalizuje się od kilku lat w niełatwej i wymagającej wielu prób i wyrzeczeń produkcji win musujących.

Tuż za winnicą Miłosz zobaczymy ogromną połać pokrytą winnymi krzewami. To największa w Polsce winnica samorządowa o powierzchni 35 ha, na której terenie mieści się Lubuskie Centrum Winiarstwa. Pracuje na niej aż 13 winiarzy uprawiających około 10 tys. sadzonek winnego krzewu w ponad 20 odmianach. Celem Centrum jest rozwój marki i potencjału turystycznego województwa lubuskiego, a także budowanie tożsamości regionalnej, integracja środowisk winiarskich i przywrócenie tradycji uprawy winorośli oraz produkcji wina. Budynek dysponuje salą dydaktyczną z zapleczem multimedialnym do prowadzenia zajęć, szkoleń lub spotkań, pomieszczeniem ekspozycyjnym z licznymi planszami prezentującymi tradycje winiarskie naszego regionu, ogromną mapą Lubuskiego Szlaku Wina i Miodu, gablotami z gatunkami lubuskich win oraz halą pokazową z profesjonalnymi urządzeniami do produkcji wina.

Drugiego dnia odwiedzimy winnice położone na południe od Zielonej Góry. Na samym początku udamy się w okolice Nowej Soli, a konkretnie do miejscowości Stara Wieś, gdzie od 1985 roku funkcjonuje Winnica Kinga. To bardzo malownicze miejsce położone nad Odrą, oddzielone od niej jedynie wałami. Ze Starej Wsi udajmy się w kierunku Nowego Miasteczka, tam skręcamy w DW nr 293 i jedziemy nią aż do Borowa Wielkiego.

Winnica Saint Vincent powstała w 2009 roku na ponad 6,5 ha. Założył ją rodowity Francuz, który na winie, choćby z powodu swojego pochodzenia, zna się jak mało kto. Z winnicy Saint Vincent udajemy się na południe, aż do Szprotawy, a stamtąd do Wiechlic. Tuż przy pałacu znajduje się piękna winnica. Założono ją w 2009 roku. Pałac Wiechlice, z uwagi na znakomitą kuchnię, bazę noclegową z licznymi atrakcjami, może stać się miejscem naszego drugiego na trasie noclegu.

Trzeciego dnia udamy się nieco na północ, w okolice Zielonej Góry. Podążamy w kierunku Letnicy i dalej, do wsi Koźla. Tam, obok zabytkowego kościoła św. Jadwigi Śląskiej, natrafimy na Winnicę Cosel, która istnieje od 2003 roku i zajmuje powierzchnię 8 a. Jest jedną z mniejszych, choć wyjątkowo malowniczych, choćby z uwagi na położenie z dala od cywilizacji. W pobliżu, w Buchałowie, znajduje się znacznie większa Winnica Krucza. Wróćmy do Świdnicy, aby drogą wojewódzką nr 279 i dalej lokalną dojechać do winnicy w Muzeum Etnograficznym w Zielonej Górze-Ochli. Bezcennym obiektem muzeum jest wieża winiarska o konstrukcji szachulcowej z Budachowa, pochodząca z XVIII wieku. Winnica i piwniczka winiarska są sytuowane tuż przy niej. Po zwiedzeniu muzeum udajmy się dalej na północ. Jedziemy starą drogą do Sulechowa, przez Cigacice, aż do miejscowości Nowy Świat. Tam skręcamy w prawo i za tablicami kierunkowymi podążamy do Górzykowa, do winnicy Stara Winna Góra. Powstała ona w 1997 roku na słonecznych stokach o południowej ekspozycji. Najbardziej znane i wykwintne wina robi się w tej winnicy ze szczepów riesling. Trzeci dzień wycieczki dobiega końca.

Czwartego dnia udajmy się w okolice Sulechowa, w którego pobliżu znajdują się aż dwie winnice: Mozów i Cantina. Udajmy się dalej w kierunku północy województwa, w stronę Świebodzina. Tam po drodze warto zajrzeć do Gościkowa, gdzie na terenie pocysterskiego zespołu klasztornego (Paradyż) znajduje się historyczna winnica. Pojedźmy teraz aż na północno-wschodnie kresy województwa lubuskiego, w okolice Dobiegniewa. Tam w miejscowości Mierzęcin, na terenie obejmującym Pałac Mierzęcin, od 2004 roku znajduje się jedna z większych winnic w tej części Europy, o powierzchni aż 6,75 ha. Wyobraźmy sobie aż 27 tys. winnych krzewów w jednym, doskonale nasłonecznionym miejscu. W winnicy możemy spotkać wiele gatunków winogron. Jakby tego było mało, w Mierzęcinie funkcjonuje jeszcze jedna winnica, o nazwie Equus (koń).

Z Lubuskiego w świat

Odloty	Przyloty
8:50 | Zielona Góra → Warszawa | 9:55	17:20 | Warszawa → Zielona Góra | 18:25
Pon • Wt • Śr • Czw • Pt	Pon • Wt • Śr • Czw • Nd

Lubuskie
Warte zachodu

POLISH AIRLINES

LOT

A STAR ALLIANCE MEMBER

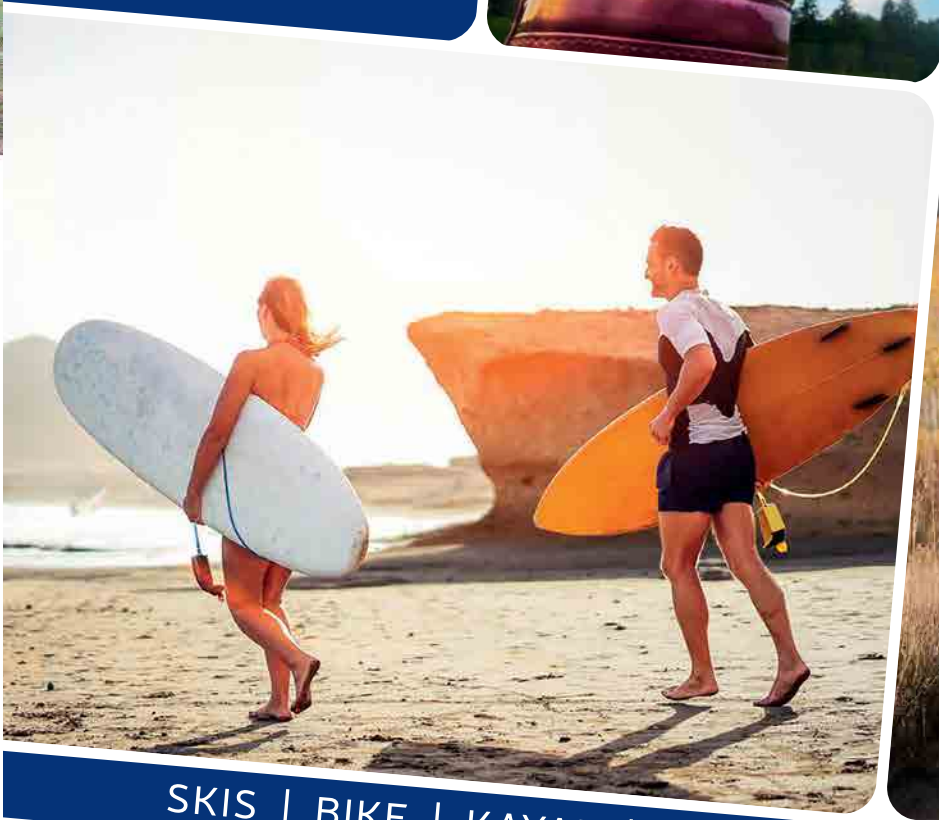

SKIS | BIKE | KAYAK | SURFING BOARD | MANY OTHERS

Zeskanuj kod QR
Scan the QR code

Sprawdź szczegóły na **lot.com**
Details on **lot.com**

Zabierz ze sobą swój ulubiony sprzęt sportowy i spędź urlop aktywnie.

Take your favourite sport equipment with you and enjoy an active holiday.

Lubuskie - discover the most beautiful vineyards

We visit the most beautiful vineyards of the region, and we also visit the Lubuskie Centrum Winiarstwa (Wine-making Centre of Lubusz Land). Viticulture, the deciphering of wine composition, production and tasting rules – oenologists reveal their secrets.

We will start in Zielona Góra with the Museum of Wine. This is the only exhibition of its kind in Poland, located in the cellars of the Museum of the Lubusz Land. It shows the journey of wine – from viticulture and wine production, maturing and bottling through to consumption. Another place, associated with the wine-making of Zielona Góra for years, is situated in the close vicinity to the Museum. It is Winne Wzgórze (Wine Hill) with a distinctive bricked Domek Winiarza (Winemaker's House), established on the initiative of August Grempler and celebrating its 200th anniversary in 2018. In the mid-twentieth century, a glass pavilion was added to the house, where ornamental potted plants were stored, and from 1960-1964 the entire facility was converted into a palm house which housed a café. After its upgrade, it has also operated as a restaurant.

From Zielona Góra we are going in the direction of Zabór. Zielona Góra -Stary Kisielin is our first stop, at the Julia Vineyard. It is one of the youngest vineyards, founded in 2003. On the way, is the village of Łaz which offers us two other wine attractions: Ingrid Vineyard and Miłosz Vineyard. The first vineyard encompasses an area of nearly 2.5 hectares and has several thousand grapevine shrubs. The second specializes in the difficult and challenging production of sparkling wine (champagnes). Just behind the Miłosz Vineyard we will see a huge extent covered with grapevine shrubs.

It is Poland's largest vineyard, belonging to the local government and encompassing an area of 35 hectares, and also housing the Wine-Making Centre of the Lubusz Land.

As many as 13 winemakers work there and cultivate around 10 thousand grapevine shrub seedlings of more than 20 varieties. The Centre works toward developing Lubuskie Province brand and tourism, as well as building the regional identity, the integration of winemakers and reintroduction of the wine-growing traditions and wine production. The building has a lecture room with multimedia facilities for training courses or meetings, an exhibition space with numerous information boards depicting wine traditions of our region, a huge map of the Lubusz Wine and Mead Trail showcases with wine variants and a show room with professional equipment for the production of wine.

The next day, we will visit the vineyards located south of Zielona Góra. We will begin by going to the area of Nowa Sól, specifically to the village of Stara Wieś to Kinga Vineyard, operating there since 1985. This is a very picturesque place located on the Oder, only separated from it by flood banks. From Stara Wieś we will go in the direction of Nowe Miasteczko, and there we will turn on to regional road 293 and drive straight to Borów Wielki. Saint Vincent Vineyard was founded in 2009 on over 6.5 hectares.

It was established by a native Frenchman, who has mastered the art of wine-making unlike anyone else, with the skill so common among his compatriots. We head south from the Saint Vincent Vineyard to Szprotawa, and from there to Wiechlice. There we find a beautiful vineyard next to a palace, founded in 2009. The Palace of Wiechlice, with its excellent cuisine and accommodation facilities and numerous attractions, can be our second stopover location.

On the third day, we will go a bit to the north, near the city of Zielona Góra. We head to Letnica and further on to the village of Kożle. There, next to the historic St. Hedwig of Silesia church, we come to Cosel Vineyard, which has operated since 2003 and encompasses an area of 8 ares. It is one of the smaller vineyards but extremely picturesque, especially because of its location, far from any civilization. Nearby, in Buchałów, there is the much larger Krucza Vineyard. Let us now go back to Świdnica, taking regional road 279 further to a local road to reach the vineyard in the Open-Air Ethnographic Museum in Zielona Góra-Ochla. The half-timbered vineyard watchtower from Budachów, which dates back to the eighteenth century, is a priceless exhibit of the museum. The vineyard and wine cellar are located right next to it. After visiting the museum, we go further north. We're going on the old route to Sulechów through Cigacice up to Nowy Świat. There, we turn right and follow the destination boards to Górzykowo, to the Stara Winna Góra Vineyard. It was established in 1997 on the sunny south-facing slopes. The vineyard produces the most famous and exquisite wines of the Riesling variety. The third day of the tour is coming to an end.

On the fourth day, let us go around Sulechów to two local vineyards, i.e. Mozów Vineyard and Cantina Vineyard. Let's go further to the north of the province towards Świebodzin. It is worth popping in to Gościkowo along the way, to a historical vineyard on the grounds of the former Cistercian monastery (Paradyż). Now, we are going to the north-eastern frontier of the Lubuskie Province, around Dobiegniew. There we find one of the largest vineyards in this part of Europe, in the village of Mierzęcin within the Mierzęcin Palace complex, established in 2004 and encompassing 6.75 hectares. Imagine as many as 27 thousand grapevine shrubs in one perfect sunny location. We come across many grape varieties in the vineyard. As if all of that weren't enough, there is another vineyard, Equus (horse), in Mierzęcin.

From Lubuskie into the world

Departures	Arrivals
8:50 | Zielona Góra → Warsaw | 9:55	17:20 | Warsaw → Zielona Góra | 18:25
Mon • Tue • Wed • Thur • Fri	Mon • Tue • Wed • Thur • Sun

Lubuskie
Worth your while

LOT TRAVEL

LOT to dopiero początek!
The flight is just the beginning!

PODRÓŻE SŁUŻBOWE
BUSINESS TRAVELS

Bilety lotnicze
Air tickets

Bilety kolejowe
Train tickets

Hotele
Hotels

Wynajem samochodów, transfery
Car rental , transfers

Ubezpieczenia i wizy
Travel insurances, visas

Turystyka indywidualna i grupowa
Individual and group tourism (MICE)

+48 22 577 66 77
rezerwacje@lottravel.com

www.lottravel.com

POLISH AIRLINES

LOT

A STAR ALLIANCE MEMBER

Elastyczna zmiana rezerwacji

- Dajemy możliwość pełnego zwrotu biletów lotniczych w ciągu **24 godzin** od momentu zakupu.*
- Umożliwimy **bezpłatną zmianę daty i / lub trasy**.*

Czujesz, że na decyzję dotyczącą Twojego anulowanego rejsu jest jeszcze za wcześnie? Skorzystaj z vouchera!

Voucher jest ważny przez dwa lata od momentu wydania. W tym czasie możesz go wymienić na nowy lot realizowany przez następnych **12 miesięcy**, a nawet przekazać voucher komuś innemu!

Nowy bilet jest tańszy?
Różnicę zwrócimy Ci w postaci nowego vouchera.

* Oferta dotyczy biletów kupionych do 31 maja 2021 roku.
Aktualne warunki i szczegóły oferty na www.lot.com/lot-elastyczna-zmiana-rezerwacji

Flexible Rebooking

- You can obtain a full refund if a ticket is cancelled up to **24 hours** after purchasing.*
- **You can change the date and / or route of your journey free of charge.***

Do you feel that it is too early to make a decision about a cancelled flight? Use our voucher!

The voucher is valid for two years from the date of issue. During this time you can exchange it for a new flight within the next **12 months**, or even give the voucher to someone else!

Is the new ticket cheaper?
We will pay you back the difference with a new voucher.

* Offer valid for tickets purchased before May 31, 2021.
Current terms and conditions at www.lot.com/pl/en/flexible-rebooking-options

Nie musisz lecieć
żeby kupić perfumy i kosmetyki

SCAN ME

Teraz lotniskowe zakupy w Aelia Duty Free zrobisz wygodnie online z szybką dostawą do domu.
Sprawdź na **WWW.SKLEP.AELIA.PL**

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

Za zakupy w sklepie online 1 mila = 1 zł
Obowiązuje do 7 czerwca 2021 roku

aelia DUTYFREE

Jedna karta, wiele przywilejów
One card, many benefits

Miles & More | LOT POLISH AIRLINES

Dzięki karcie Miles & More możesz gromadzić i wykorzystywać mile zarówno podczas podróży, jak i na co dzień. Spójrz na atrakcyjne oferty, które daje największy w Europie program dla często podróżujących pasażerów.

With Miles & More card you can earn and spend miles both while travelling and on everyday purchases. Take a look at the attractive benefits offered by the biggest Europe's programme for frequent flyers.

Szybka i bezpłatna rejestracja

Skorzystaj z aplikacji mobilnej Miles & More i zgromadź dodatkowe 500 mil lub wejdź na stronę **www.miles-and-more.pl.**

Fast and free registration

Download Miles & More app and take advantage of 500 award miles or visit **www.miles-and-more.pl.**

Zarejestruj się już teraz
miles-and-more.com/pl/rejestracja

Register now
miles-and-more.com/en/registration

Po zarejestrowaniu można naliczyć wstecznie mile za przeloty oraz usługi partnerów z ostatnich sześciu miesięcy.

Gromadź mile nie tylko za podróże samolotem w ponad 30 liniach lotniczych, ale również korzystając z karty kredytowej, ubezpieczenia podróży, podczas zakupów oraz u 300 innych partnerów nielotniczych na całym świecie.

Wykorzystaj mile premiowe na przelot, podwyższenie klasy podróży oraz inne usługi między innymi pobyt w hotelu czy wypożyczenie samochodu.

By the way: after registration, miles for your flight or other partners services can be credited to you retrospectively within 6 months.

Earn miles not only when you are traveling with more than 30 airlines, but also take advantage of credit cards, travel insurance, shopping and with 300 other non-airline partners all over the world.

Spend award miles on flight awards, upgrade awards or other services such as stay in the hotel or car rental.

Wyjątkowe promocje

Skorzystaj z promocji milowych LOT-u, dzięki którym Twoja podróż stanie się jeszcze bardziej atrakcyjna.

NajMILszy poniedziałek - co dwa tygodnie masz możliwość wykorzystać mile na bilety - nagrody w klasie ekonomicznej już od 7 000 mil.
Okazje milowe - co miesiąc nowe fascynujące kierunki podróży w atrakcyjnych cenach, dostępne już od 15 000 mil.

Special offers

Take advantage of LOT mileage promotion and make your flight even more attractive.

Monday sMILEs - every two weeks you can redeem your miles for award ticket in Economy class from just 7,000 miles

Mileage bargains - every month award tickets are available just from 15,000 miles round trip in economy class.

aelia DUTYFREE
AXA więcej niż standard
APART
Diners Club INTERNATIONAL
mBank
PAYBACK

SUEMPOL

POLSKA FIRMA RODZINNA

Z której strony nie spojrzeć, to...

DOBRY WYBÓR!

Award in the competition "Best Product - Consumers' Choice"

GRANDHOTEL TIFFI

Luksusowy, pięciogwiazdkowy GrandHotel Tiffi położony jest w samym sercu Iławy, nad Jeziorakiem, najdłuższym jeziorem w Polsce. Kucharze z Włoch i Tajlandii gwarantują niezapomniane wrażenia kulinarne i oryginalne potrawy, a prawdziwą perłą tego miejsca jest Tiffi Spa Dharma z terapeutkami z Tybetu, Indii i Bali, paletą zabiegów orientalnych i ajurwedyjskich Trzypoziomowa strefa dla dzieci Tiffi Landia zapewni rozrywkę dla najmłodszych pod opieką zespołu animatorek. 1200m^2 strefy eventowo – konferencyjnej gwarantuje doskonałą obsługę konferencji i bankietów. Dojazd do Iławy ułatwia nowoczesny pociąg pendolino (1h40min z Warszawy, 55min z Gdańska).

Serdecznie zapraszamy.

ul. Dąbrowskiego 9 | 14-200 Iława | Poland | tel.: +48 89 651 97 97 | recepcja-ght@tiffi.com | www.grandhotel.tiffi.com
ul. Żeglarska 7 | 10-160 Olsztyn | Poland | tel.: +48 89 555 20 01 | recepcja-tbh@tiffi.com | www.tiffiboutiquehotel.com